

ÉRTEKEZÉSEK

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

NYELV- ÉS SZÉPTUDOMÁNYI OSZTÁLYA KÖRÉBŐL.

TIZENHATÓDIK KÖTET.

AZ OSZTÁLY RENDELETÉBŐL

SZERKESZTETTE

GYULAI PÁL

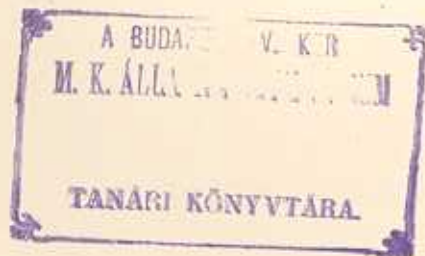
OSZTÁLYTITKÁR.

BUDAPEST.

KIADJA A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

1897.

~~252.~~

451

TARTALOM.

- I. szám. A besztercei szöszedet. Latin-magyar nyelvemlék a XV. századból. FIALY HENRIK I. tagtól.
- II. * A pogány arabok költészetének hagyománya. (Székfoglaló.) GOLDBLUMER ISZÁK R. tagtól.
- III. * A szláv szók a magyar nyelvben. ASSÓTH OSZKÁN I. tagtól.
- IV. * Paraspondylos Zotikos költeménye a várnai esatáról. PÉCZ VILMOS I. tagtól.
- V. * Új-görög munkák ismertetése. TÉLFY IVÁN I. tagtól.
- VI. * Két új-görög nyelvtan magyarul és a mai görög verstan. TÉLFY IVÁN I. tagtól.
- VII. * A Murmelius-féle latin-magyar szójegyzék 1533-ból. SZAMOTA ISTVÁN-tól.
- VIII. * Guarinus és Janus Pannonius. HEGEDŰS ISTVÁN-tól.
- IX. * Kisázsia török dialektusairól. (Székfoglaló.) KUNOS JUSÁK I. tagtól.
- X. * Diesének Jacobus Antonius Marcellusra. Irta Janus Pannonius. Magyarra fordította, bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta HEGEDŰS ISTVÁN I. t. (Székfoglaló.)

A
BESZTERCZEI SZÓSZEDET.

LATIN-MAGYAR NYELVEMLÉK A XV. SZÁZADBÓL

AZ EREDETI KÉZIRATRÓL KIADTA, ÉRTELMEZŐ JEGYZETEKSEL KISÉRTÉ ÉS
TELJES SZÓMUTATÓKAT KÉSZÍTETT HOZZÁ

FINÁLY HENRIK

II. TAG.

(A NYELVEMLÉK HASONMÁSÁVAL)

BUDAPEST.

KIADJA A MAGYAR TUDOMÁNYOSI AKADEMIA.

1892.

A besztercezi szószedet.

(Olvastatott a M. T. Akadémia I. osztályának 1892. okt. 24. tartott ülésén.)

A múlt 1891. év október 22-kén egy hivatalos körútamban Naszódön találkozván Beszterce-Naszód megye főispánjával, gróf Bethlen Pál úrral, tőle értesültem, hogy a megyei levéltár rendezése alkalmával dr. Berger ott egy kéziratot talált, a mely régi magyar-latin szótár. Mint a ki magam is foglalkoztam latin szótár-irodalommal, természetesen ohajtottam ezt a szótárt látni, és ebbeli ohajtásomat ki is fejeztem; mire a gróf úr szives volt ugyanazon év deczember 17-kén a kéziratot hozzám beküldeni, miután egyszermind egyik lapjáról fényképmásolatot vétetett volt, a melyet, a mint utóbb értesültem, felküldött a M. T. Akadémia főtítkári hivatalához.

Azonnal hozzáfogtam a becses ereklye tanulmányozásához, és e tanulmányom eredményét van szerencsém az ide fogott eredeti kézirat kíséretében bemutatni. A mit nyújtok, az nem tart igényt bevégzett értekezés czimére, mert még sok részlet kiderítetlen; de egyfelől nem rendelkezem itt a további kutatás elegendő eszközeivel, másfelől kisebb hátránynak tekintem, ha munkám hézagos lesz, mint ha a kezem közt levő emlék közzététele még sokáig késnék.

Az előttem levő kézirat minden esetre csonka, noha minden valószínűség szerint kevés a hja, s legfőlebb egy-egy lapja veszett el elül és hátul. Jelenben 10 negyedrétű papirlevélből áll, a melyek magassága 21.5 centimeter, szélessége 14.25 centimeter; azt hiszem, az egész valamikor egy 3 ivnyi füzet volt.

A papir meglehetősen vastag bordás papir, a mely a füzet

M. T. AK. ÉRT. A NYELV- ÉS SZÉPT. KÖRÉBŐL. 1892. XVI. K. I. SZ.

1°

szabad szélein körül volt vágva. A vízjegy áll egymás mellett álló két egyenszárú háromszögből, a melyek mindenkébe a szögeket felező vonalak a találkozásuk pontjáig vannak behúzva.

Az ú. n. szótár 15 lapra terjed, a végső 5 lapon tiszta latin szöveg áll, a mely minket nem érdekel. Az írás az ú. n. álló apró írás (minuscula recta), a mely a XIII. száz szegletes ú. n. gót írásból fejlődött és alapvonásaiban a XVI. százig uralkodott könyvek és oklevelek írásában. A mi kéziratunkban ez az írás két alakban jelentkezik. A latin szövegben a betűk nagyocskák, gyakorlott szépiró kezétől származnak; úgy látszik, az író főképen arra törekedett, hogy szépen írjon. A latin szöveg fejezetei többnyire rendkívül nagy kezdőbetűvel indulnak meg, a melyek, úgy látszik, miniommal voltak bele festve. A latin szöveg sorai között áll a magyar szöveg, sokkal kisebb, de azonos jellemű betűkkel írva, még pedig miniommal, holott a latin írás még most is szép fekete, a mi igen jó tentára mutat. A kor szokása szerint a lapok egyenletesen vonalozva voltak, az írást jobbról balról szélvonalok határolják; e vonalozások tentával húzott igen finom vonalokból állanak. Minden lapon 17 sor latin és épen annyi magyar írás van; a latin írás folytonos sorokban áll, az egyes szók közt elválasztó hézagok vannak. A magyar írás úgy van beosztva, hogy minden latin szó felett ott áll a megfelelő magyar szó, a minék következtében a magyar írás sorai ott, a hol a magyar szó rövidebb a latinnál, nagy hézagokat, ott, a hol hosszabb, nagy tömötséget mutatnak, úgy, hogy az író kénytelen volt a szókat közükbe húzott vonásokkal elválasztani egymástól. Az írás a 15 első lapon oly egyenletes, hogy csaknem vetélkedik a nyomtatással.

A kornak megfelelő rövidítések a latin szókban gyakoriak és elég következetesen vannak alkalmazva, úgy, hogy alig van szó, a melynek olvasása a rövidítés miatt kétes; a magyar szókban a rövidítés nagyon ritka, és a helyesírás ingatag volta miatt elég nehézséget szül; hozzá járul, hogy a miniom sok helyt annyira lekopott, hogy megismerhető nyoma se maradt az írásnak.

Két helyt ú. n. folyó írás (cursiva) is mutatkozik. Mindjárt a 3-dik lap 10. során kezdve négy sorban a magyar szók mutatnak ily írást; a 9-ik lapon meg a latin szók a 9 sorban folyó írással vannak írva. Ha ezek a folyó írások nincsenek, az ember igen hajlandó volna a kéziratot XIV. százbelinek tartani; de a folyó

írás idomai, különösen a 9-ik lapon nem engedik korábbra tenni keletkezését, mint a XV. száz végére.

Sajátságai az írásnak a következők:

Az a betűben a zárt **a** idom uralkodik kizárólag; a **b** szók közepén is mindkét hurkát megtartja s ily idomú **B**; a **c** a **t**-től alig különbözik; a **d** mindig görbe **δ** alakú; az **e** szeme nem mindig egészen zárt; az **f** a hosszú **s**-től alig különbözik; a **g** alsó része vízszintes nyílt vonásban végződik; a **h** első vonása felül hurkos, holott a második lenyúlik a sor alá, fordul azonban elő **ſ** alakban is, de csak a magyar szókban; az **i** ékezetes és váltakozik pontozatos **ÿ**-nal, nehé ki van hagyva és a sor felett álló vízszintes vonallal helyettesítve, a mely rendszeren hiányzó **m** vagy **n** betűt szokott pótolni; a **k** a latin szókban mindössze kétszer áll; a magyar írásban oly idomú, hogy sok helyt alig lehet a **b**-től és a **h**-től megkülönböztetni; az **l** kivétel nélkül hurkos, nehéhol **i** áll helyette; **m** és **n** szabályosok éppen úgy az **o** is, csak hogy ez utóbbi helyett gyakran **e** áll; **p** szabályos, **p̄** = prae vagy pri, **p** vagy **p** = pro, per és para; az **r** rendes idoma **z**, a magyar szókban azonban **r** is elég gyakori; **s** a szók elején és közepén mindig hosszú, sőt olykor a szók végén is; **t** rendszeren nem magas és akárhányszor nem csak könnyen összevethető **e**-vel, hanem tényleg helyette is áll; **u** és **v** mint hangzó és mint mássalhangzó egyaránt váltakozik, a sor felett álló **v** is fordul elő, a szók végén **z** = um és **o** = us előbbeni csupa **m** helyett is elég sűrűen állanak; **w** a latinban **vu** és **uv** helyett, a magyarban hol **u**, hol **ü**, hol **ö** jelentéssel áll; **z** helyét **z̄** forma jegy foglalja el, a mely azonban nem csak **z**, hanem **zs**, **s**, **sz** sőt **cs** jelentésű is; az **æ** kettős hangzó helyett az egyszerű **e** járja; egy **æ** jegy a sor felett **ra** és **na** helyett áll; minden következetesség és rendszer nélkül áll itt-ott a szók közt **ſ** = et. Majuscula és minuscula egészen önkényesen váltakozik. Különös tünetekre a magok helyén fogok figyelmeztetni.

Áttérve most a helyesírásra, azonnal meggyőződünk, hogy e kézirat írója meglehetősen tudatlan ember volt. A magyar szók közt van akárhány, a megismerhetetlenségig eltorzítva, ám ezt fel lehetne róni részint az akkori helyesírás ingatag voltának, részint az író nem magyar ajku voltának, részint annak is, hogy a magyar szók közé német és szláv szók is vegyültek. De már a latin szók eltorzítását nem lehet egyébből magyarázni, mint az író tudatlan-

ságából, a melyhez helylyel közel még egy jókora rész figyelmetlenség és szórakozottság is járul:

Érdekes volna kideríteni, hogy az író más kéziratból másolt-e, vagy toll alá mondás után írt. Sok jel arra mutat, hogy ez utóbbi feltevés a valószínűbb; de az elsőre is enged sok jelenség következtetni. Aligha nem működött itt egyszerre a rossz hallás és a rossz olvasás. A dolgot t. i. így képzelem:

Ha számba veszem, hogy a kézirat 16-ik lapján a szótár zárszava így szól:

«Explicit nomial p manus Georgy De regno die
«to Selanonye: Qui nescit scribere nulluz putat
«esse laborem Tres digiti sc'bunt totuz corpusq;
«laborat Quis te faretur tribus lignis associet.»

Ebből látjuk, hogy az író maga «nominal»-nak nevezi iratát, a mi feljogosít, hogy ne lássunk benne egyebet, mint egy ú. n. «nomenclator»-t, azaz egy szószeretetet, a melyet amaz időben az iskolában kiadtak a tanulóknak, hogy vessék emlékezetükbe a különböző tárgyak latin neveit. Egy ily nomenclator ki is van adva Szenci Molnár Albert magyar latin szótára Hanauban 1611-ben megjelent kiadása végén ily cím alatt: «Johannis Honteri Coronensis Transylvani Poema de variarum rerum nomenclaturis per classes distinctum». Ez a miénktől abban különbözik, hogy az egybe szedett névszók versekbe vannak foglalva; gazdagabb is szókban a miénknél, de a szók csak latinul vannak meg benne minden értelmezés nélkül. Az osztályozás szorosán meg van tartva; természetesen, hiszen ez már tudós elaboratum!

Az ily szószeretek tehát, már rendeltetésöknél fogva is, csak is latin szókat foglaltak magokban; e szók jelentését a tanuló anyanyelvén az illető köteles volt emlékében megtartani. Nem is lehetett másként; mert hiszen akkor az általános tannyelv a latin volt, s ugyanegy tanintézetben nagyon különböző ajkú ifjak tanultak együtt. De szabad volt mindeniknek a maga szószeretében a szók jelentését a maga anyanyelvén belejegyezni. Így tett a mi szószeretünk írója is. Az iskolában a tanártól toll alá mondott szókat lejegyezte, aztán otthon a lehető legesinosabban letisztázta és a mikor a végén a kezdőbetűket festette bele, miniommal, ugyane vörös tentával és apró betűvel jegyezte minden latin szó felibe a

magyar jelentését. Ez alkalommal a latin szókban ejtett feltűnő hibákat is miniommal kijavította.

Számos alkalom kínálkozott így a hibára; legelső az, hogy a toll alá mondott szót rosszul hallotta; másodsor a tisztázáskor a saját jegyzetében egy-egy szót vagy épen nem bírt kiolvasni, vagy hibásan olvasott; harmadszor vigyázatlanságból a tisztázáskor vétette el az írást; negyedszer hibásan írottak látszó szón javított a maga vagy tán valamely tanuló társa tudása és esze szerint, s így egyik hiba helyébe a másikat tette. Vegyük még ehhez a magyar helyesírás határozatlanságát, valamint azt, hogy az író a maga saját vallomása szerint nem volt magyar és végre még azt a gondtalan játszóságot, a mely egynehány közbeszűrt glossában nyilatkozik, s nem fogunk csodálkozni, hogy e kis szószeretet annyira megoldhatatlan talányt talál előnkbe.

Ám azért sok benne a nagybecsű adat nem csak a magyar, hanem az akkori latin nyelv szókincséből. Ezért megérdemli, hogy behatóan foglalkozzunk vele, és igyekezzünk a talányos alakok valódi mivoltát kideríteni.

A kéziratot a nyomtatás terjedése után a nyomtatott szószeretek váltván fel, mint már haszonvehetetlen, hibás rossz írkát eldobták, s így mint hányt-vetett papír kerülhetett más írományok közé csúszva a megyei levéltárba. Ám itt sem őrizték mint valami becses ereklyét. Hányódott vagy valami felejtett zúgban hevert; még nem is volt úgy összeszefogva, a mint kellett. A 11-ik lapja volt felül, ezt lepte por és piszok, sőt meszelés alkalmával meszcseppek is hullottak rá, a minek nyoma ma is megvan rajta. Csak szerencsés véletlennek köszönhetjük, hogy figyelmes szem felfedezte és módot nyújtott megismerésére. Arról, hogy mikor került a levéltárba, még hozzávetőleg sem tudunk hírt adni.

És most vegyük rendre a tartalmát:

A könnyebb áttekintés és idézhetés végett jónak láttam az egyes (latin-magyar) szópárokat ötösivel megszámozni, átugorván a fejezetkezimeket és glossemákat.

Az első lap cím nélkül van előttünk, a fejezet címe hibetöleg az elveszett külső lap alján állott.

Kezdődik e lap egy vörös nagy cifra H betűn, ez után az első sorban következik e szó *Vndus*, a mely azonban keresztül van húzva. Körülbelül az elveszett lap első szava volt: *Mendus* =

mundus, s az író a 3-ik lap elején a kezdő betű számára üresen hagyott hely után vétségéből az első lapon már leírt *mundus* szót akarta újra leírni, de észre vevén a vétséget, a leírt szót keresztül húzta, aztán utána tekintettel a kezdő H betűre, így folytatta:

Omo, felibe írva: *ember*.

Homanaco, *terpe*; már itt a latin szó nyilván el van torzítva ebből: *homuncio*, törpe.

Gnarus, idem, azaz *törpe*, ismét hibás írás e helyett: *Gnanus* = *nanus*.

homūclus, kis ember, rendes rövidítés: *homunculus*.

5. *semihomo* fél ember = fél ember.

hūanitas, ember sig; tehát *humanitas* = *emberség*. Érdekes itt a *sig* külön állása. Vajjon élt-e még akkor tudata annak, hogy az a ma képzővé vált-ság, -ség eredetileg önálló szó volt, vagy csak szeszélyből írta külön az író? Minden esetben figyelemre méltó, hogy a *sig* vagy *ség* soha sincs *ság*-nak írva és következetesen magára áll.

Genus, nemseth, azaz *nemzet*, az s itt z helyett szerepel németesen.

gnācō, nemseth sig; azaz *generatio*, nemzetség, *cognācō*, kezel seg; *cognatio*, közelség.

10. *9sangwīeus*, rokonság; *consaguīeus*, rokonság.

Aws, ez; *arus*, ő s; itt az a bizonyos z, s hangot jelöl.

atauis, dedeuz; *atavus*, dédős.

Awa, yk; e helyett: *avia*, ük.

atauisa, deth ez; eredetileg ez volt írva *atauis*; de azt akarta írni: *ataria*; észre vevén a vétséget, az a végbetűt oda toldotta és egy függőleges vörös vonással elkülönítette a következő szótól; a rövid s kijavítása i-re elmaradt; a *dedeuz* már itt *deth ez*-nek van írva; az *atavus* cikkben is így akarta írni, de kihúzta; itt tulajdonképen azt kell vala írnia: *deth yk*, azaz *dédük*.

15. *Pf*, athya; *pater*, atya.

patruclus, apával egueng; *patruclis*, apával egyveng; a *patruclus* nyilván nem csak tollhiba; az egyveng még előfordul önállóan is.

9subrīn9, hug fiw; *consobrinus*, hug fiu.

socer, yp; azaz ip vagy ipa.

socrus, nap; ma napa.

20. *māt*, anyah; *mater*, any a.

matea, neny; *matertera*, néni; az ~ jegy vörös.

matna, odvarbiró az any; *matrona*, udvarbiró asszony; itt is a ~ jegy miniommal van oda téve.

soror, hug; vajjon a *hug* szónak akkor csakugyan ily általános volt a jelentése? A «magyar nyelvtörténeti szótár», úgy lát-szik, nem hiszi, mert Molnár Albert után így értelmezi: *soror minor natu*; ugyanott idézi a: *hug fy* = *consobrinus* kifejezést is, de mindjárt a bécsi Codex 182. lapjáról egy szólamot idéz, a melyben a *hug* egyenesen a *soror*-nak felel meg és az általános jelentés mellett tanuskodik az ugyanott felhozott 3) sz. jelentése is.

sororius, rere, azaz *rér*, a mint a nyelvtörténeti szótár is ismeri.

25. *Gener*, v o w, azaz v ő.

filius, fiw, azaz fiu.

filia, lean, azaz leány.

puella, idem; — *ancilla*, idem; érdekes a latin három szó: *filia*, *puella*, *ancilla* egyenlő értelmezése, a nélkül, hogy a különbség jelezve volna, holott bizonyára akkor se vették azonos értelemben.

nepus, fier fiw unaka; a három szó egymás mellett áll; a *fier ma* ismeretlen szó, a történeti szótár sem ismeri s nem lehet tudni, jelzőképpen áll-e a *fiu unoka* előtt, vagy magára is járta *nepos* értelmében, vagy pedig hibás írás volt, a melyet az író elfelejtett kihuzni. Én az utolsót hiszem, és ezért a helyes cikket így írom át: *nepos*, fiu unaka (vagy tán: férfiu unoka?)

30. *neptis*, lean unaka, azaz leány unoka.

frat, athya fiw, azaz atya fia; tehát: *frater*, atya fia; az eredetiben itt az *f* betűn egy cifraság van, a melynek azonban jelentősége nincs.

frūclis, egueng fiw; *fratruclis*, egyveng fiu, azaz: testvérgyermek, a mint alább meglátjuk.

Germanus, wche, azaz: őcse.

Mulier, azon ember, azaz: asszony ember.

35. *femā*, idem; *femina*, ugyanaz.

maritus, feryeg; férjeg olvasandó-é itt vagy férjegy, nem bírom eldönteni; a mai férj helyett divott-é egykor egy tel-

jesebb forma, nem tudom, a nyelvtörténeti szótár ezt a formát nem ismeri.

pīngus, fyal; *privignus*, fiál, azaz a mai nyelv szerint = mostoha fiú; vajjon nem álfíú, megfordítva fiál alakban?

vītus, athval; *vitricus*, athyal = atyal; itt is tán az álatya van atyaál-lá megfordítva.

nouerca, mozhaha, azaz: mostoha.

40. *gēit'x*, zilew; *genitrix*, szülő.

nut'x, dayca; *nutrix*, dajka.

Alut'x, idem; *alutrix* e helyett: *altrix*.

Auncl'us, vya; *avunculus*, via? uja? nem tudom, a szót nem ismerem, a rendelkezésemre álló kutfők egyike sem ismeri.

ut'inus, eg veng; *uterinus*, egy veng; a szó e jelentéssel már ismeretes, a nyelvtörténeti szótárban is megvan ugyanebben a jelentésben, úgy látszik a veng szó valamiképpen együvé tartozik a vemh vagy vehem szóval, és egy veng mintegy annyi mint egy vemhi, sőt tán így is kell olvasni.

45. *Gemellus*, yker; az yk egyszer le volt írva, aztán kihúzva és az yker = iker utána írva.

obstīt'x, baba; *obstetrix*, bába.

pedagogus, gyermekviselő; azaz: gyermekviselő; a latin szóban az æ helyett álló e a kor divatja.

fascia, polka, azaz póka vagy póla.

conabulum, belchew; *cunabulum*, bölcső; a *cunabulum* szót a remek latinság nem ismeri; nagyon későre kezd mutatkozni s ekkor se «bölcső» értelmében, hanem járókát jelent; itt utána következik:

50. *cona*, idem; azaz *cuna*; ez már fordul elé ő-kori írónál is egyes számú formában.

extraneus, ydeken ember; a k az idegen szóban toll-hiba-é, vagy ősi valóság?

incola, ezen feldy, azaz: ezen földi.

acola, kifeldy; *accola*, külföldi.

Infans, gyermek, azaz: gyermek.

55. *puer*, idem.

Iuuenis, heus; *juvenis*, hős.

vir, fer fiw, tehát fér fiu külön két szóban.

senex, ag ember, azaz: agg ember.

senectus, ag sig, ma: aggság, vesd ő. 6.

60. *Canus*, ez, olv. ősz.

decrepitus, vonseges, azaz: vénséges első példája az e és o öszszeeserülésének.

quocquēus, igerile; hihetőleg: *coacquaneus*, egyenlő (t. i. korú) e helyett: *coactaneus*.

adoloscens, yfiw heus; *adolescens*, ifjú hős.

Nuptie, menyek ez ev; *nuptiae*, menyekző.

65. *sō araco*, gyroualthew; *subarrhatio*, gyűrűváltó.

fide vīclz, hyth adasz; *fide(i) vinculum*, hitadás.

sponsus, vey, olv. vő.

sponsa, men, vey fel, az utóbbi szó kihúzva; tehát meny.

epitalamus, vey fel; *epithalamus*, vőfél.

70. *palimphus*, idem; *paralimphus* e helyett: *paranymphus*.

Archit'clinus; naz-nag; *architriclinus*, násznagy.

procus, lean kerew; azaz leánykérő.

proca, nozolyov, azaz: nyoszolyó.

dos, yegruha, azaz jegyruha.

75. *Ermenus*, ermyn; *Armenus*, örmény.

ermentia, Ermen orzaga; *Armenia*, örmény országa.

Polonus, len-gel, olv. lengyel.

polonia, orzaga, t. i. (lengyel) országa.

siculus, zekel, azaz: székely.

80. *Sizilia*, zekel orzaga; *Siculia*, székely országa.

sarachenus, zerechen orzaga, itt kihagyott egy szót; *saracenus*, szerecsen helyes; de a *saracenia* (?) kimaradt.

ysmaelita, bezermen orzaga; alig ha itt nincs vétseg; *ismaelita* azt tenné: böszörmény; tudtommal böszörmény = Bessaraba; tán az arab juttatta eszibe az izmaelitát?

chorinthia, horváth orsága; a *chorvatia* (?) vagy *chro-vatia* alig válhatott *chorinthia*-vá; alig ha nem tévesztette össze a szomszéd *Carinthia*-val.

Ethyepes, serechen; *Aethiops*, szerecsen.

85. *ethyepheya Rame sive lodomerie*, serechen orzaga, rach; két, sőt három cikk van itt összekeverve, ú. m. *Aethiopia*, szerecsen országa; *Rama*, rácz (t. i. országa), a lodomeria magyar neve kimaradt.

Az 1. lap utolsó sorában még ott van a következő fejezet címe: *Nomia militum*, s a második lapon így folytatja:

2. lap. *Milles, vitez; miles, vitez.*
militia, vitez seg, olv. vitézség.
arma, feguer, olv. fegyver.
armiger, fegve' viselew, olv. fegyver viselő.

90. *galea*, helm; ez a német szó nagyon feltűnő; az író nem volt magyar, ám német se volt s ha a *galea* magyar nevét nem tudta, inkább várt volna az ember tőle egy szláv szót, a minthogy tett is egy-egy helyre szláv szót magyar helyébe; az pedig nem tehető fel, hogy akkor a *sisak*-nak még nem volt se magyar, se szláv neve; miért írt hát németet?

cassis, picôhög, olv. pikonhög; az Ehrenfeld Codexben is pikonhök alakban előforduló szó, a melyet a nyelvtörténeti szótár önkényesen *pikon*-ra rövidített. A szó nyilván a német: *pickelhaube*-ből van magyarosítva, még pedig alkalmasint a XIII. százban még divott ez alakjából: *beckenhübe*, s így a szó második része «hög» vagy «hök» a «hübe»-nak átalakulása.

cerenuz, salap. A latin szó, ha nincs elferdítve, ez alakjában ismeretlen, Ducange-nál nincs, az ott álló *cerenum* más jelentésű. A salap kétségtelenül a német «Schlappe» vagy «Schlamp» és itt lágy süveget jelent. A szó a nyelvtörténeti szótárban nincs, csak a belőle alkotott salapos van említve; a magyar nyelv szótára csak ez alakban ismeri: silap; salap cikkében az itteni jelentésről azt mondja: nincs értelme.

coma, or yeg. Ha ez így olvasandó: or-jegy, s másképp alig lehet olvasni, ez a bécsi codex szerint függőnyt vagy kárpitot jelent, e meg nem talál a *coma*-hoz. Nagy baj itt még az is, hogy nem lehetünk bizonyosak, vajjon a valamely fejezetben elősorolt szók szorosán bele tartoznak-e abba a sorozatba, a melyet a fejezet címe kijelöl; erről alább több ízben lesz módunk meggyőződni. *Coma* köztudomás szerint rendbe szedett, vagy a mint a régi szótárírók Molnár és Páriz-Pápai mondják «ecselt» hajzatot jelent; mit keres ez a hadászati szók (nomina militum) közt? Ám ha itt or-jegy = *conopceum* jelentésével áll, mit keres a függőny a hadi szók közt? Minthogy itt a *coma* a *cerenum* és a *crista* között áll, következetesen csak valami sisakdisz felére vonatkozhatnak, s ekkor csak valami oly lecsüngő lófark forma díszre

lehet gondolni, a mely oly módon foly le hátul a sisak taréjáról, mint a hogy I. Napoleon vértés lovasai viselték; ennek pedig semmi köze a *conopceum*-hoz. Tehát vagy a Judith könyve fordítója használta helytelen értelemben az orjegy szót, vagy a mi szószedetünk írója követett el szarvas hibát; azaz: vagy orjegy nem = *conopceum*, vagy *coma* nem = orjegy. Azt, hogy valaki a hátul lefolyó sisakdiszt függőnynek vegye, nagyon erőszakolt hasonlatnak nézem.

crista, chimer, azaz ezimer; ezt is helyesebb lett volna «taraj»-nak fordítani.

95. *torax*, vas mell, azaz: vas mell e helyett mellvas.

peditorax, idem. Ez a latin szó előttem merőben ismeretlen; aligha nincs itt dolgunk a görög *περιτορξιδου*-ból átalakított *peritorax* szóval, a mely aztán nem is vértet, hanem a vértén felül viselt felöltőt jelent. A mi írónk roszul hallott és peri . . . helyett azt írta: pedi . . .

pedica, ord. Köztudomás szerint *pedica* = békó, nyűg; ez aligha tartozik a hadi szók sorába, de tudtomra ily nevű ruhadarab nincs. Ord szót nem ismerem, a kezemen levő szótárakban sem találom. A latin szó a legnagyobb valószínűséggel hibás és valódi formáját annál bajosabb kitalálni, mivel valódi latin szó képiiben áll előttünk, így az ord jelentése ismeretlennek marad, a mig egyebűn nem tudjuk meg.

femor Ale, vaz hoh | mer. Ez a cikk egyik legkirívóbb bizonyossága írónk tudatlanságának. A latin szó: *femorale*, a mi Molnár Albert szerint = gatyá, berhe, alsóing, nadrág, tehát általában lábravaló ruha; itt valószínűen lábot vagy ezombot védő fegyverzet darab, mivel a magyar neve «vas» jelzőn kezdődik. A mi írónk a *femorale* szót ketté szakasztotta, sőt *ale* végétét mint külön szót, nagy betűn is kezdte; a magyarban is két szóval értelmezi így: hoh mer s ezeket úgy írja, mintha a *femor* = vas hoh, az *Ale* = mer volna. Hoh mer magyar szót nem ismerek, mi lappanghat ez eltorzított szóalak alatt, nem bírom kitalálni; hogy valami vas nadrág felét kell jelentenie, bizonyos.

ylionuz, idem; *ilionum*, idem. Ez is ismeretlen latin szó; valószínű jelentése szerint tán az *ilia* latin szóból van alakítva, bizonyosat nem tudunk.

100. *culpitri*, *salap*; *culpitrum* ismét egy ismeretlen latin szó, ha ugyan helyesen van írva.

lucertum, lelekuz. Merő talány! A *lucertum* szó lehetne eltorzítva ebből: *lacerna*; de vajjon ebből: lelekuz lehet-e valami köpenyt vagy leplet jelentő magyar szót kisütni?

Conum, *zúkishol*. Ducange így értelmezi: *conum summa pars galeae*, és ez helyesnek is látszik; e szerint itt a sisak kúp alakú csúcsos tetejét jelentené; ám ezt e szóból: *zúkishol* semmikép sem bírom kiolvasni.

biboē, *pancy*l; *biboer*? *bibore*? vagy más rövidítés lappang itt, nem tudom; a jegy sok jelentésű; a latin szó *pánchez*élt jelentene, de ily jelentésű, ily alakú latin szót nem ismerünk.

lorica, idem; ez már ismert neve a mellvértnek.

105. *sudia*, *pokenhog*; ismét ismeretlen szóalakok. Nem lehetetlen, hogy a *sudia* szóból kifelejtődött egy rövidítés jelzése, s a szó így olvasandó: *sudaria*, a melyet Ducange így értelmez: *stragulum, quo equus insternitur, ne ejus sudor equitem inficiat*; volna tehát egy verítéket felszívó lótakaró vagy *pokrócz* és nem lehetetlen, hogy a *pokenhog* szó *pokrócz*-ből van eltorzítva.

celibium, idem. Itt alig ha nem *celibrium* olvasandó; ez azonban nem sokat lendít a dolgon, az egyik éppen olyan ismeretlen mint a másik.

*Golleriu*₃, *galler*; *gollerium*, *gallér*. Nagyon érdekes szó. Régi szótáraink Páriz-Pápai és Molnár a latin *galerus*-ből származtatják. Molnárnál azt olvassuk: *galericum, galericulus* vagy *galericulum, γαλιίδιον, γαλιίσιος, galleroczka, ezuklyaczka, patyolati süvegeczke*; — Páriz-Pápainál: *galericum* vel *galericulum, vendég-haj, álhaj*; — és: *galerus, galléri süveg, patyolat*. Item. Tsinált haj; ám a szót mások helyesebben ebből származtatják: *collare*, a mi nyakravalót jelent és közelebb jár a gallér mostani jelentéséhez, noha az ugyanonnan eredt német «koller» egy ujjatlan mellre valót vagy éppen ujjast jelöl. A *gallér* jelentésére nézve itt szabad a választás!

*Brachiolu*₃, *zulserkar, serkar*, az előbbi magyar szó az olvashatatlanságig kihúzva és törölve; alkalmasint *brachiolum, szerkar*, azaz kart védő szer, a fegyverzet karra való része.

*cubitu*₃, *bureünk*; így van írva *cubitum*, a mi könyöket

tesz, a magyar szó tán «börkönyök» volt, a melyből lett *bureünk*.

110. *pugna*, *marok*; helyesebb lesz vala *pugnus, pugnellus*, idem.

scapulare, *valfeu vas*, azaz vállfő vas.

tibia, *vas zar*; helyesen: *tibia, vas szár*.

E helyt a kézirat szélén a következő szeljegyzet töredéke áll négy sorban: *s terd | onufor | idem | ulara*, a melynek kiegészítése bajos; talán az volt: *gonufer = genufer(rum), vas terd; geniculare*, idem.

sicachyrothoca, *vas kezthew*; itt az író két szarvas hibát követett el; e két szót: *sica chirotheca* ott írta egybe, a hol nem kellett, és ott szakasztotta ketté, a hol egybe kell vala írnia; a *sica* magyar jelentése kimaradt, a *chirotheca* felibe helyesen írta oda: *vas keztyü*.

115. *l'ta*, idem; — *feriterta*, idem, azaz *terta* és *feriterta* is vas keztyüt jelentenek; a két latin szó különben ismeretlen.

gladius, *theur*, *olv. tör*; úgy látszik a kard és dákos szókat nem ismerte emberünk.

mucroensis, idem, ideg; írónk e két szót: *mucro* és *ensis* egybe írta, aztán úgy segített a hibán, hogy az idem-et kétszer írta felibe.

pelta, *bolda*; ez a magyar szó is eddig ismeretlen, tán nem is magyar.

spalta, *zes theur*; *spatha* széles tör.

120. *bipennis*, *kéth eleu*; *bipennis*, *két élü*.

fixolaris, *heges theur*, *olv. hegyes tör*.

siccarius, *theuleu*; *sicarius*, *törlő*; nagyon érdekes szó: úgy látszik, hogy a késelni, bicskolni, gyilkolni s effélék mintájára megalkották a *törölni* igét is, a melynek részesülője a *törlő* = gyilkoló vagy gyilkos.

claus^a, *math*. A latin szó el volt vétve s *claus*-nak írva; a magyar szók beírásakor észre vevén a hibát, a helytelen s mellé oda írta az *a* betűt, így jelezvén, hogy *clava* olvasandó; a *math* alkalmasint *maes*-nak olvasandó, vedd össze a magyar nyelv szótárában *maesuka* szót, az olasz *mazza* és a francia *massue* kifejezéseket.

Novacula, *farkasskusa*; *novacula*, *farkaskasza*. Far-

kaskusa nem létező szó, farkasgúzs ide nem talál; farkaskasza létező szó, s ha az eddig ismert nyelvmélekekben csak átvitt értelemben szerepel, azért lenni kellett nem átvitt értelmének is. Én különben hajlandó vagyok a kifejezést két szónak venni, így: farkas kasza és az ily nevű fegyvert valami alabárd formának képzelni; a latin *novacula* azonban ily értelemben nem fordul elő.

125. *hasta*, zutha; *hasta*, dzsida.

hasilegium, ekleleu hel, olv. öklelő hely.

lancea, zulcha; ez is csak dzsida.

cheres (theres?), idem; az írásban nem lehet határozottan megállapítani az első betű mivoltát *c*-é vagy *t*? Valószínűbbnek tartom a *t*-t; a latin szó ismeretlen ugyan, de alig ha nem τερείοσból csinált görög szóval van dolgunk.

lupatum, kereuel; ha itt gerely olvasandó, ez nem talál a *lupatum* (lupata) szó közönséges jelentésével; nem lehetetlen, de nem is bizonyos.

130. *faretra*, thegez, azaz tegez.

Curinc9, puzdra. A latin *curincus* el van torzítva ebből *corytus*.

arcus, idem yew; az iv furesán van kiírva.

Amentum, ydek, olv. ideg.

sagita, nyl; *sagitta*, nyil.

135. *misille*, hamar nyl; *missile*, hamar nyil.

tellum, nyl; *telum* nyil.

sōbtellum, fekes nyl; *subtelum* (?), fékes nyil.

cuspis, kerel, olv. gerely.

Hamus, horog (318).

140. *pma*, verth; *parma*, vért.

clipeus, idem. Se *parma*, se *clipeus* nem jelentenek vért-et; mind a kettő paizs, de úgy látszik, ezt a szót nem ismerte.

scultum, kotergard; hogy *scutum* akart lenni, kétségtelen; de kotergard alatt mi lappang? Hozzávetésképpen kaczorgárd-nak olvasom, s úgy értelmezem: görbe védszer.

vbms, vza; a latin szó bizonyára *umbo*; a magyar szót így olvasom: vizsa, ez ugyanis domborulatot jelent.

balistra, zomoserig; *balista*, számszerigy azaz: számszerijj vagy számszeriv.

145. *Bambusius*, korsonag; *bambusium*, korszovagy; a latin szóra nézve v. ö. a német wams szót; a magyar szokottabb alakja: korszovát s alig ha nem változott el a francia corseset-ből.

yepa, idem; olv. *joppa*, a németben ma is divó *joppe*.

toga, kentés, azaz köntös.

carbabsius, tarsak; a latin szó *carbasius*, mert a második *b* ki van húzva; a helyes formája *carbasius*; magyarul: társzák. *vexillum*, zathow, azaz a mai zászló.

150. *vexillifer*, zasztó vizelew, olv. zászló viselő.

primipulus, hodnog; *primipilus*, hadnagy.

exercitus, had.

exercitialis, hadokozó; *exercitialis*, hadakozó.

heres, vites; *heros*, vitéz.

155. *quivis*, idem.

Treuga, frig; *treuga*, frigy.

nācius, keueth; *nuncius*, követ.

legatus, idem; — *missus*, idem.

promulgaco, kayált; a latin szót kétféleképpen olvashatni: *promulgatio* vagy *promulgator*; mind két esetben a kayált = kiált esonka.

160. *manumissio*, zabgatas; itt ismét a füle esalta meg az író, szabadítás helyett azt hallotta: szabgyatás.

exprolator, kemlew; *explorator*, kémelő.

Cateria, kemlew.

temptator, idem.

acies, sereg; sereg-orr. V. ö. Ny. Sz.

165. *legio*, sereg.

cetus, idem; olv. *coetus*.

obses, thuz, ma tús.

emulus, elenség; *aemulus*, ellenség.

latro, tholuay, olv. tolvaj.

170. *pdo*, idem; azaz *praedo*.

raptor, ragado.

fur, or.

statilantes, zerenth; ebben a latin szó is s alkalmasint a magyar is a megismerhetetlenségig vannak eltorzítva; azt kell hinni, hogy itt valami különös faja a zsiványoknak volt meg-

nevezve; de melyik? Létezik ugyan egy görögös latin szó: *stratilates*, a mely főtisztet vagy vezért jelent; mint többes számú főnév pedig állítólag = *satellites*, azaz: csatlósok, fegyveres szolgák; mind ezekhez mi köze a *zerenth*-nek, nem bírom kisütni.

ambiges, baromtoluay; *abigeus*, baromtolvaj; e szó az utolsó a második lapon.

175. *spoliator*, phosztó, olv. fosztó.

pyrates, vízi tolvaj; *pirata*, vízi tolvaj; a latin szó itt görögös formájában áll.

pugna, vyadal, olv. viadal.

rica, kissa; a müncheni Codexben (103.l.) kesa, elavult szó, a mely huzalkodást jelent; tán innen van a kisafa neve.

certamen, vérsenkedés, olv. versenkedés.

180. *lis*, per.

Jurges, geleség; *jurgium*, gyűlölség.

qtemio, kydes; *contentio*, küzdés.

scisma, harag; *schisma* a helyes írás.

nouellum, bay; *duellum*, baj.

185. *dimicatio*, bayuuag; *dimicatio*, bajvivás.

area, bayserew; *area* (vagy helyesebben: *arena*) bajszérű (439.).

pugil, baynac, olv. bajnok.

cogressio, bayviadal; *congressus*, bajviadal.

incgressus, bayviadalba mesés; *incgressus*, bajviadalba menés.

190. *rancor*, harag; — *ira*, idem; *furor*, idem.

pmeliuz, pogotha; az írás szerint a latin szó olvasása: *permelium*, vagy tán *paramelium*, de sem az egyik, sem a másik, se latinul, se görögül tudtommal nem létezik; ha eltorzított szónak vesszük, a szomszédjai *proclium*-ra vezetnének, és ez nem volna épen lehetetlen; de ott van a magyar pogotha, a mely így olvasva: p a g o c s a rá vezetne a p a k o c s a szóra, a mely az eddigi értelmezések szerint gúnyolódást, tréfát jelent, s ez épen nem talál a *proclium*-hoz: a dolog talánynak marad.

machyna, torbothil. A *machina* szó elég ismeretes; tudjuk is mit jelent; de mit jelent torbothil? Csak a torbonca tájszó kezdete hasonlít némileg hozzá; a végin nem is magyar szó,

nem lehet belőle faragni semmit. Vajjon nem valami torpedillo-féle szóból van áthasonítva?

tenttuor, záz nog; *centurio*, száznagy.

devirio, tiz nog; *decurio*, tiznagy. Ez a szó utólagosan van a sorok közé írva, s ezzel végződik a «Nomina militum» című fejezet. A következő fejezet címe a lap negyedik sorának utolsó felét foglalja el, és tekintet nélkül a rövidítésekre így szól. *Nomina terrarum secuntur*.

195. *Ter'a*, feld; *terra*, föld.

pus, thelek. A latin *pus* semmi esetre sem jelenthet telket, a melynek latin neve *fundus*. Nem lehetetlen, hogy emberünk ezt úgy írta *phundus* és jegyzeteiben rövidítve volt, így könnyen zsugorodhatott össze *pus*-sá; a telek szó tiszta. Lehet azonban, hogy *rus* volt, noha alább az is előfordul.

humo, agag; *humus*, agyag.

solum, feuld, olv. föld.

rus, mezeu, olv. mező.

200. *campus*, idem.

Agrus, mezeu; *ager*, mező (457.).

agellus, tharlou, azaz tarló.

Mons, heg, azaz hegy.

monticlus, kis heg; *monticulus*, kis hegy.

205. *cacum*, heg tetew; *cacumen*, hegy tető.

collis, halm, azaz halom.

colliculus, kis halom.

gricorius, heg mal; a latin szót nem ismerem, a magyar: hegy mál.

vallis, velg, azaz völgy.

210. *vallictus*, kis velg; *callicula*, kis völgy; a genus elhibázása tán nem az író hibája.

lutum, sar, azaz sár.

Gleba, ggrangyag, tán garangyag, közép forma a göröngy és darancs közt.

pulluis, pör; e helyett *pulvis*.

cespis, zonch; *cespes*, zoncs; de e szónak nem hiszek; lehetett az eredetiben *honth* = hant, a miből tekintettel a *z* és *h* valamint a *c* és *t* könnyű összevethetőségét, igen könnyen válhatott ezzé *zonch*.

215. *antrum*, bariag, olv. barlang.

fossa, arok, azaz árok.

specus, verem.

fouea, vápa; *fovea*, vápa.

kauerna, liuk; *caverna*, lyuk.

220. *kabis*, es vápa; nyilván e helyett: *scrobs* is vápa; így mondták toll alá és az író *scrobis* helyett *kabis*-t irt.

alveum, kis foliath; *alveus*, kis folyat.

Meatus, folyas, azaz folyás.

valluz, gath; *vallum*, gát.

canna, zelep, azaz czölöp.

Ezzel végződik a fejezet s következik külön sorban a következő fejezet címe: *Nomina aquarum et navium* et (e). Ez a cím két okból feltűnő; egyszer azért, mivel az egész kéziratban ez az egyetlen cím, a mely magyarul is megvan így: Kezdehik víznek es hajónak newy, másodszer mivel e címen kezdve négy soron át a magyar szók folyóírással vannak bejegyezve, még pedig a 14 százbeli folyóírással, a mely Zsigmond király 1409-beli oklevelén (Magyar tört. életrajzok; Mátyás király 7. lap) már tökélyesen ilyen jellemű.

225. *Vnda*, vyz, azaz víz.

vdosus, vyzes, azaz vizes.

pons, thyd (chyd?), olv. hid.

umicla, kysvyz; *umicula*, kis víz.

aqua, vyz, azaz víz.

230. *fluus*, folyó víz; *fluuus* v. *fluuius*.

puteus, kuth, azaz kút.

Cist'na, chathōna; *cisterna*, esatorna.

Abissus, herenj. Az *abyssus* latin szó jelentése köztudomású; a magyar hereny előttem ismeretlen; hogy örvényből volna eltorzítva, alig hihető, annál kevésbbé, mivel helynevekben megvan, pl. Herény, Herend. Azt kell tehát feltennem, hogy egy elavult kifejezéssel van dolgunk, a mely nagy mélység-et jelent; alhangú rokona horny vagy horony is mélyítést, vájást jelent.

vorago, fenek.

235. *pfunda*, mel, azaz mély = *profunda*.

radum, re...; a miniom itt annyira lesurlódott, hogy az

első két betű után következő vonások alig láthatók; a legnagyobb valószínűséggel ott állott *rew*, azaz rév.

arena, feven, azaz főveny.

arenosus, fevenes, azaz fővenyes.

glarea, ysop, azaz iszap.

240. *glosus*, ysopus; *glareosus*, iszapos.

portus, porth, azaz part; itt végződik a folyóírás.

lütus, morth, azaz mart.

Mare, tenger.

marino, tengery; *marinus*, tengeri.

245. *Danubius*, duna,

ticia, tezu; Tisza.

Morisius, moroz; *Marisus* vagy *Marusius*, Maros.

drago, draua; *Dravus*, Dráva.

flumez, folyó víz; *flumen*, folyó víz.

250. *limpha*, tista víz; *lympha*, tiszta víz.

fons, seg, olv. ségy = séd.

fonticlus, kis seg; *fonticulus*, kis ségy.

scated'a, forgatag; *scatedra* e helyett: *scatebra*,

riulus, csergetek; *riculus*, csergeteg.

255. *stagnum*, allo víz, azaz álló víz.

palus, helies.

paludosq. heliesses; az utóbbi két szó oly következetes egyformaságban áll előnkbe, hogy alig lehet torzításra gondolni. Egyelőre annyit látok, hogy szótáraink nem ismerik. Mit jelentenek és honnan veszik magokat, nem tudom. Vajjon nem lappangé-ék itt: semlyék?

lacus, thow, azaz tó.

ameis, edes víz; *amnis*, edes víz.

260. *Medialanna*, zigeth; a latin szó *mediamna* alakban Priscianusban fordul elő csakugyan sziget jelentéssel.

insula, idem.

Archa, kerep; az *archa* a helyesebb *arca* helyett áll nem ritkán, v. ö. a német *Arche* szót; a *kerep* Molnár Albertnél *Epibades* = ἐπιβάτης; Páriz-Pápainál, a ki még németül hozzá teszi: Ein Fahr-Schiff, a mi nem talál a görög szó jelentésével; jobban talál Ducange-nál; *epibategi*, ἐπιβάτης, *naves vectoriae*.

karita, idem; a latin szó nyilván *carina* akar lenni.

ratis, hayo, azaz hajó.

265. *prora*, hayo oldal, azaz hajó oldal.

puppis, kis hayo, azaz kis hajó.

Navis, hayo

navicla, kis hayo, itt különösen feltűnik az író megzavarodása; a *navicula* helyes értelmezése: kis hajó, vétségből átcsúszott a *puppis*-hoz, a melynek magyar jelentése kimaradt; az oda írt értelmezés helytelen voltát nem vette észre; hogy a *prora* sem = hajó oldal, azt tán nem tudta.

velum, vitorla; l. 276.

270. *navicularis*, chonok, azaz csónak, ez se talál a latin szóhoz, a mely maga is vagy *navicularia* vagy *navicularius*.

nauta, reuiz, olv. révész.

Navigator, hayoz, olv. hajós.

anchora, vas mochka, olv. vas macska.

remus, ewezo, olv. evező.

275. *remigator*, ewez, a latin hibás, a magyar csonka szó; tán: *remigatio*, evezés akart lenni.

velum, vitorla, elfelejté, hogy már egyszer leírta 269.

funis, ketel, olv. kötél.

funabulus, keteles; a latin szó ismeretlen; a magyar köteles tán = kötélverő; *funambulus*-ra itt nem lehet gondolni.

rudens, vitorla kethel, olv. vitorla kötél.

280. *Anthempna*, aleth seg; *antenna* alattság, a két szó nyilván nem egymáshoz való.

torrens, ar viz; *torrens*, árviz.

fluctus, hab; az *f* betűnek itt is van az a bizonyos hivalkodó farka.

fluosus, habos.

spuma, thaytek, olv. tajték, itt végződik a fejezet s még ugyanabban a sorban áll a következő fejezet czíme:

Nomina piscium.

285. *Piscina*, halasthó; *piscina*, halas tó, a w végbetű ki van húzva.

piscis, hal; az utolsó két magyar szó kivételesen fekete tentával van írva.

pisciclus, kis hal.

uso, víza, a latin *uso* e helyett *huso*.

barbota, hargha. Ez különösen érdekes czikk. Ducange szerint *barbota* = egy bizonyos fajta hajó, mondjuk: bárka, és nem lehetetlen, hogy az előbbi fejezetben csakugyan ott állott: *barbota*, *barca*; itt aztán következett volna: *barbo*, haresa; a mint Molnár Albertnél is áll, holott Páriz-Pápai szerint: *barbo* = márna (Földi szerint: *cyprinus barbatus*); alig ha itt nincs összezavarva a két czikk, a hajó és a hal, a bárka és a baresa.

290. *delphi*, dizno hal; *delphin*, disznó hal.

sturio, seureg; olv. söreg.

doricha, thok hal, olv. tok hal.

Tincha, idem; *tinca*, idem. Már Molnár Albertnél azonban *tinca* = czompó, mint ma is.

pasardus, pasar; olv. pozsár; a latin szó ismeretlen.

295. *Capito*, varya. Se *capito* se *varya* nevű halat nem bírok találni. Feltéve, hogy *varya* csakugyan valamiféle hal népies vagy tájdivatos elnevezése, a latin névnek valahol meg kellene lennie. Ducangenál a *capito* a *cabot*, *meunier*, *vilain*, *testard* szókkal van értelmezve, a melyek valamennyien béka-porontyot jelentenek. De hát ha a *capito* el van torzítva ebből: *carpio*, az esetben a *varya* is azonnal megleli magyarázatát, t. i.: *varga* vagy *ezigányhal*, a mely a *cyprinus* fajhoz tartozik, a melynek a *cyprinus carpio* is egyik faja. Valami nagy természetismeret úgy se szabad keresni irónknál. Egyébiránt még azt találom, hogy *capito* = *cyprinus aspius* vagy *dobula*.

lucius, chuka, azaz esuka, *esox lucius*.

lumbus, kéchege, azaz kécsége, itt sem ismerem a latin szót.

echinus, idem, ez a görög *ἐχίνος*, a mely csakugyan a hal tövises hátormára illik.

parcha, seilew; *perca*, süllő.

300. *tura*, pisztrang; *trutta*, pisztrang.

manerula, mench hal; a menyhal latin neve ma: «*gadus lota*». MA-nél menyhal, *murena*. Ez utóbbi eltörzítése a *manerula*.

pet'nus, keuy hal; *petrinus*, kövi hal

fondulo, idem; — *silluris*, idem; melyik kövi balak vannak itt értve, azt alig lehet megmondani; a «*pleuronectes maximus*»,

a «*cyprinus gobio*» és a «*cyprinus Gibellio*» mind kövi halak; a *silurus* meg harsa.

Balinus, balyn hal, azaz balin hal.

305. *skarabeus*, karaz, azaz kárász; vajjon a *scarabeus* nines-é eltorzítva ebből: *carassius*?

Angila, chuk hal; hogy az *anguilla*, a melyet a latin szó nyilván nevez, lehetett-é valaha magyarul *csik*, nagy kérdés; vagy tán a *chuk* nem *csik*?

cancer, rak, olv. rák.

cancerator, rakoza, olv. rákozó.

piscator, halaz, olv. halász.

310. *rethe*, halo; *rete*, háló.

plaga, idem; csakhogy: vadászháló.

retlus, kis halo; *reticulus*, kis háló.

sagena, versse, azaz varsa vagy vörse.

lugostm, kuthew; *lugostium*, kutyó = kunyhó; a latin szó nem lehet eltorzítva ebből: *tugurium*; de hogy mi, nem tudom megmondani.

315. *Gurgustm*, bir idem; hogy *gurgustium* = kunyhó, bizonyos; de hogy az a bir mi? aligha nem kis, tehát kis kunyhó.

lacuna, veiz, azaz vész.

viuartuz, idem varsa; a latin szó kétségen kívül *vivarium* = haltartó bárka, tehát nem varsa nem is idem az előbbi vész-szel.

hang, horog; a latin szó: *hamus* (139).

stāma, kayalthow. A latin szó talányát alkalmasint csak úgy lehet megoldani, hogy írónk ezt írta: *scamma*-e helyett *squama*; a magyar szónál szeme átcúsózott a következő *kopothow* = kopoltyu szóra és ezt torzította *kayalthow* = kiáltó-vá. Mit is keresne a «kiáltó» a halak és halászeszközök közt?

320. *brancus*, hal kopothow; *branchiæ*, hal kopoltyú.

exantera, hal horlaz; *exentera*, hal hólyag (?)

cetus, teth hal olv. ezethál.

cetegus, ketenus, ez megfejthetetlen talány! ugyan e sorban áll még e szó *filschetus*, de ki van húzva.

filschela, zothior hal; *fiscella*, hal szatyor. E szó

után *et cetera*; s ezzel vége a fejezetnek. A következő fejezet ezime még ugyanabban a sorban áll így: *Nomina erbarum Secuntur*. Itt aztán roppant érdekes, hogy a növények nevei közt első

325. *Introitus*, beu meneth; a sorban csak ez áll; *Ntroitus*; az író elfelejtette helyet hagyni az I kezdőbetűnek, s aztán a lap szélire nagyon vékony vonásokkal írt oda egy hosszú **I** betűt; a bemenet igazán ritka fű.

exitus, ki meneth, olv. kimenet.

viator, wt yaro, azaz útjáró.

Ascensoriu, hagzov; *ascensorium*, hágcsó (976).

porta, kapw, olv. kapu.

330. *foris*, aythou, olv. ajtó.

biforis ianua, keth fele nilou aythou, olv. kétfelé nyíló ajtó.

ostium, aythou; *ostium*, ajtó.

ortus, kerth; *hortus*, kert.

ortulan, kerthez; *hortulanus*, kertész.

335. *fossoriu*, assow; *fossorium*, ásó.

ligo, capa, olv. kapa.

Palus, karou, olv. karó.

sepis, seuin; *sepes*, sövény.

piper, bors.

340. *pipterium*, borstherew; *pipeterium*, borstörő.

sal, sov, olv. só.

salterium, sow therew, olv. sótörő.

piretrū, tachon; (anthesis) *pyrethrum*, tárkony.

Petroselin, ptrosol; *petroselinum*, petrezselyem.

345. *ysopus*, ysip; *hyssopus*, izsóp.

crocus, saphran, olv. sáfrán.

zingiberiu, genber; *zingiber*, gyömbér.

cinnamomam, fa hew; *cinnamomum*, fa héj.

Rutha, rutha = ruta.

350. *salvia*, salvia, ma zsálya.

kamamila, zek phew; *chamomilla*, szikfű.

gariofolus, idem; *caryophyllus*, szegfű.

granobacca, bay phyw, azaz bájfű; tán ez a bájfű nem a *ruscus hypoglössum*, hanem inkább a Molnár Albert-féle *laurus*

Alexandrina, a melynek a magvát Páriz-Pápai *baccæ lauri*-nak mond; látom azonban, hogy mindegy.

Solanus, *solatrum*, ham-aues; a latin szó mind a két formájában divott azonos jelentéssel, t. i. ebszöllő; írónk előbb az egyiket akarta írni, utóbb kiigazította a végső rövidítést, úgy hogy éppen nem lehet kivenni, melyiket akarta helyesebbnek tekinteni: a magyar szó olvashatatlan, nagyon a felső foszlott szél-*lin* áll a lapnak, és épen a közepén, a hol, úgy látszik, rövidítés is volt, lekopott a vörös tinta; még azt se lehet eldönteni, egy szó volt-e, vagy kettő?

355. *tribulus*, idem. Molnár Albert és Páriz-Pápai szerint ez a szó bojtorján és sulyom jelentésű; de e szók egyike se talál az olvashatatlan szó nyomaihoz.

philipñdula, föld monyoro; (*spiræa filipendula*, föld mogyoró; ma varjú mogyoró.

Solq'uz, kathanag; *solsequium*, katáng, így mondja Molnár Albert is.

lig'strp, madár keles; *ligustrum*, madár köles; *ligustrum* = fagyalfa vagy madárhúr; a madárköles meg Molnár Albert szerint *grana* vagy *milium solis*; Diószegi szerint pedig *lithospermum*. Vajjon lehet-e, hogy itt *lithospermum* és *ligustrum* össze van vevve? Én nem tartom lehetetlennek.

draga, boytöyaz; a latin szó helyesen vagy *draba* vagy *trapa*, s ez utóbbi = sulyom; a magyar szó kétségen kívül bojtorján = *arctium lappa*; itt ismét eltévedt az író szeme.

360. *ag'moia*, kis boytorian; *agrimonia*, kis bojtorján. Az *agrimonia eupatorium* még Diószeginél is = apró bojtorján, v. ö. 383.

muscatu, scerechendyo; *muscatum*, szereesendió.
pirula, *pirulua*; *pyrola* ma körtike vagy téli zöld.
amaruscha, *pirulua* idem.

cacamuscha, idem. E két szót nem ismerem.

365. *plantago*, vtyfiw; *plantago*, útifű.

emula, vruenfiu; *inula*, örvényfű; ma örvénygyökér.

Menta, *menta*, olv. *menta*.

siler, idem; nem az, hanem rekettye.

sarpileum, kakucfiu; *serpyllum*, kakukfű.

370. *pollegiu*, idem kakucfiu; (*mentha*) *pulegium*, esombor, a vétség itt onnan ered, hogy a *thymus serpyllum* is népiesen: vad esombor.

horiganu, horfiu; *origanum*, horfű; Molnár Albertnél és Páriz-Pápainál fekete gyopár. Ha a horfű nem hibás, egy eddig ismeretlen magyar növénynev van előttünk.

Eleborus, esketheu fiu; *helleborus*, esketőfű; Molnár Albertnél: pürüszenző gyökér, alkalmasint a német Nieswurz fordítása.

absintiu, feketeu fiu; *absinthium*, fekete fű, pedig betű szerint fekete fű van írva, ma az *artemisia absinthium*, fejer üröm.

ritimeniu, fer yeem; kettős talány! *Ritimenium* latin szót nem ismerék; de *fer yeem* is mi akar lenni? Nagy gyanúm van, hogy a *fer feyer*-ből esonkult a *yeem* pedig *yrem* helyett áll, s így a megfejtés *feyer yrem* azaz, fejer üröm; a végén a latin szó *artemisia*!

375. *secato*, gyopar; de nem ám az a gyopár, a melynek a mai neve *gnaphalium*, hanem az a fekete gyopár, a mely Molnár Albertnél: *stoechas*, és nem lehetetlen, hogy a különben értelmetlen *secatus* ebből a *stoechas*-ból van eltorzítva.

Solatrum, mochar. A *Solatrum* szót már fennebb (354) mint a *solanum* mellekformáját ismertük meg, itt meg most mint a mochar vagy muhar latin neve szerepel, holott a valódi latin neve anuak a moharnak, a melyről itt van szó, Molnár Albert szerint: *atractilis* vagy *carthamus*, azaz nem az a *panicum* faj, a melyet ma mohar néven ismerünk, hanem az a fű, a melynek mai magyar neve: szeklicze és gordon.

starna, chombor. Fennebb (370) a esombor latin neve *pulegium* és *serpyllum* volt, itt most *starna*. Van azonban egy növény, a melynek a neve *statumaria* vagy *proserpinaca* vagy *polygonum*, a mai magyar neve pedig cikkszár, alig ha ez nem tévedett idé.

bolembica, idem chombor; ez a *bolembica* nagyon könnyen lehet eltorzult *polygonum*.

dantena, varádich; *dantena* nyilván a *tanacetum* torzképe, magyarul ma is varádics.

380. *polipodia*, humior; a *polypodium* Molnár Albertnél és Páriz-Pápainál Szt. János kenyere, ma páfrán; a hunyor pedig mindenütt *helleborus* vagy *veratrum*; irónknak itt egyebütt járt az esze.

Monlimōdrum, madár keles; fenn (358) a madár köles mint *ligustrum* értelmezése állott; másfelől az idősbik Plinius a *Naturalis Historia* 26-ik könyve 7 (25) fejezetében a hánytatók közt egy *molemonium* nevű növényt említ: vajjon nem lehetett ebből a *monlimōdrum*?

Juscianum, belend; *hyosciamus*, belend.

Agrimoniuz, ebtey; fenn (360) az *agrimonia* *Eupatorium* mint apró bojtorján volt bemutatva: úgy látszik az *Eupatorium* irónkat *euphorbia*-ra csábította, a mely utóbbi csakugyan = ebtej.

Sbbiemuo, mazala vagy feiē malua. Mi lehet az a *subiemus*? mert a latin szó így olvasandó. A magyar azt mondja: mázola (mahala) vagy fejér mályva és ennek régi latin neve *hibiscus*; ebből kellett a latin szónak eltorzúlnia.

385. *Sbtgmen*, idem; ez már merő képtelenség.

manobrium, zemerchek; a szömörcesög gomba latin neve *phallus*; *manubrium* = markolat, nyél, fogantyú; lehet, hogy a *phallus*-ra is alkalmazták.

A lap szélén miniummal utólagosan oda írva áll:

Tintinabulus, apró boythoryan, azaz apró bojtorján, fenn (360) *agrimonia*; *tintinnabulum* tudtomra csengetyűt jelent; alig ha nem alakoskodik itt a *tribulus*.

Millefolium, eger fark; (*achillea*) *millefolium*, eger fark.

lappatus, lorum; ma a lórom = *rumex hydrolapathum*, a *lappatus* tehát a fajnév csonkjája.

390. *lappa*, lapow; (*arctium*) *lappa*, ma keserű lapu.

titipus, kikerchen, az az kököresin; a *titipus* szó ismeretlen.

cinra, lehere; a magyar szó nem lehet más mint lóhere, de a latin szó ismeretlen és alig ha nem torzkép.

elebrum, erir; az erir tán eltorzított ebir, de *elebrum* előttem ismeretlen.

Maruoz, pezerche; *marrubium*, peszercze; a szokat-

lan rövidítés a latin szó végén *marcorium* lehet, de minden esetre el van torzítva.

395. *bleta*, laboda; a laboda egynehány *chenopodium* faj mai népies neve, *parěj*-nak is mondják; e nyomon indulva látjuk, hogy a *bleta* át van alakítva ebből: *blitum*.

bletanum, ester; ez az ú. n. ester *parěj*, a *chenopodium album*.

artiplex, idem; csakugyan az *atriplex hortensis* = laboda *parěj*.

urtica, chalan; *urtica*, csalán.

edulum, feldy bozoya; helyesben: *ebulum* (*sambucus ebulus*), földi bodza.

400. *Calcabugas*, eker fark; a latin szóban igazítás van, *calcabugas*-ra van javítva, de így sem ismerem a szót; az ökör fark már Molnár Albertnél is *verbascum*.

verbena, sapara fiu; az az szapora fű.

cartago, zamarchuzt; mind a két szó el van torzítva, alkalmasint ebből: *carduus*, számartóvis.

paburus, ezeryo fiu; az ezerjő fű népies neve a *dic-tamnus*, *gentiana* és *erythraea* nevű növényeknek; e szók közül valamelyik van itt kifejejtve; a *paburus* nem lehet egyéb, mint a *paliurus* eltorzítása, ez pedig számartóvis; itt zavarosak voltak az író jegyzetei.

calamedria, madal fiu; *calamendria* nevű füvet nem ismerek; a magyar szó tán: magyal fű = *ilex*; a latin *calaminthus* vagy tán *chamaedrys* szóból van-e eltorzítva, nem merem eldönteni; semmi esetre se talál. Egyébaránt olaszul *calamandria* = *teucrium chamaedrys*, cserlevelű fű.

405. *silio*, hasalou fiu; sem a *silio* sem a hasaló fű nevet nem találom; olaszul *silio* = *evonymus*, kecskerágó.

Cicuta, belend; már Molnár Albertnél *cicuta* = bürök; a belend = *hyosciamus*, a mint fennebb (382) már ebben a szószedetben is fel van jegyezve.

citirsus, zanolt; *cytisus*, zanót.

lactuca, kek; tán kék saláta, a saláta szó a tollban maradt.

cepe, hagma; (*allium cepa*, (vörös) hagyma.

410. *Alium*, fog hagma; *allium* (*sativum*) fog hagma.

- porum*, paray; (allium) *porrum*, póré hagyma vagy pár-hagyma.
ascola, moniora hagyma; (allium) *ascalonicum* mo-gyoró hagyma.
cibula, vereshagyma; a latin szó itt a német Zwiebel vagy a cseh cibule latinos formája.
raphulanus itt hivalkodik, alább fordul elé 423.
 415. *olus*, vereseapusta, az az veres káposzta.
caulis, feiē capusta; az az fejér káposzta.
pepo, dyne, az az dinnye.
cucumer, gereg dyene; az ugoroka van itt előléptetve görög dinnyé-vé.
radix, gyker, olv. gyökér.
 420. *maguder*, torsa; *magudaris* csakugyan tököcsánja, de csak *laserpitium* nak.
rappa, reppa, olv. *rapa*, répa.
rappula, idem repa.
raphulanus, retheg; *raphanus*, retek; l. 414.
astrucium, torma; a latin szó: *nasturtium*.
 425. *Rosa*, rasa, olv. rózsa.
lilium, lilium.
viola, viola.
arundo, nád; *arundo*, nád.
ulua, zaz; *ulva*, sás.
 430. *alga Pat'archa*, tengeri lopus zaz; *alga Patriarcha*, tengeri lopus sás.
fungus, gomba; a latin szó *fungus*.
Bispulus, e szónak nincs fordítása.
lupa, idem; úgy látszik ez az »idem« mind a két latin szóra vonatkozik, ezek is tehát gomba fajok.
bolcata, gomba, alkalmasint *boletus*.
 435. *burto*, zemerchek, az az szömöresök.
thuber, taplow; *tuber*, tapló.
cremium, cheperkew, az az: csiperke.
oreum, stalow; *horreum*, stálló ez valószínűen szláv szó; gabonást jelent-é, nem tudom.
Arcum, zerew; *area*, szérű (186).

440. *ar'uus*, aztag; a latin szóból az r ki van húzva, tehát így olvasandó: *acervus*, asztag.
capecia, kepe.
malipulus, keue; *manipulus*, kéve.
palea, polva, olv. polyva.
epita, ed fel; valószínűen e helyett: *spica*, éd fej.
 445. *Arista*, ed zar az az éd szár; ez az éd e jelentésben búza vagy gabona emlékeztet a népies élet-re, s tán inkább ét.
stramen, zalma olv. szalma.
stipula, theurek, olv. törek; Molnár Albertnél *stipula* = szalmaköntő.
agricola, zanthow, olv. szántó.
excolator, idem zanthow; e latin szó furesa.
 450. *arator*, idem.
aratrum, ekew, az az: eke.
būris, idem; helyesen *buris*.
anchabulum, ekew tharthow; ez eke tartó volna, valószínű hogy = eke szarv.
comer uel *comis*, lemes vas, olv. lemez vas.
 455. *culter*, chorozlouas, az az: csorozló vas.
Juger, hold föld; *jugerum*, hold föld.
ager, tharlow, az az tarló (201).
sator, maguethew, olv. magvető.
salutus, barázda; olv. *sulcus*, barázda.
 460. *nouellus*, vgar, olv. ugar.
seges, vethes, az az vetés.
semen, mag.
gnū, idem mag; *granum* a latin szó.
messis, arathas, az az aratás.
 465. *aratio*.
semiator, maguethew; *seminator*, magvető.
frumentum, buza.
sigillus, ros; a latin *secale* a középkorban: *sigala*, *sigila*, *sigillum* stb. alakokat vált, l. Ducange *sigalum* szó alatt; a magyar szó ma rozs.
Ordeum, arpa; *hordeum*, árpá.

520. *Clibanus*, kemenche, olv. kemencze.
conflatorium, koh.
Tractas, cheren; *crates*, eserény.
ctaclea, kis cheren; itt *cratacla* áll e helyett *craticula*,
 kis eserény, vesd ő. 1288.
stabulum, vl olv. ól.
 525. *psepe*, yazob; *praesepe*, jászol.
repapulum, zavar; *repagulum*, záváár.
vectis, retez, olv. retesz.
compes, beko, az az békó.
licma, beled ualo kolch; a *licma* tán *licia* helyett áll, a
 mely rudat jelent, s lehet olyan rúd, a melylyel belülről elzárták
 az ajtót, így aztán talál a belől való kolcs; a kolcs külön-
 ben erdélyies kiejtése a kules-nak.
 530. *cardo*, ayton sarca olv. ajtó sarka.
limen, kizeb olv. küszöb.
sblimen, aythou kizeb; *sublimen*, ajtó küszöb.
stips, ozloch olv. oszlop.
tenaculum, tharte; *tenaculum*, tartó.
 535. *traps*, gerenda, a helyett trabs.
vincm, kethel; *vinculum*, kötél.
clavis, kolch = kules; l. 529.
tygillus, zeloniem; *tygillum*, szelemen.
statua, agoz, olv. ágas.
 540. *tulüptita*, zalach; *tulumpertica*, zulak, ez utóbbi szó
 a német Zulag; a latin szó furcsa; tán össze van téve *tolum*
 és *pertica* szóból, mintegy *pertica in modum toli sive fastigii po-*
sita, a mi megfelel a zalach jelentésének.
angulus, scög olv. szeg, érdekes orthografia!
foramen, liuk, ma lyuk.
rima, rez, olv. rés; v. ő. 725.
tectum, fedel = fedél.
 545. *ectura*, idem.
claviger, kolehar = kulesár.
pincerna, paharnak = pohárnok.
Chophinus, kozar = kosár.
sporta, idem kozar.
 550. *pila*, kelev = kölyű.

- Vrna*, rachka = rocska.
doleum, kad; *dolium*, kád.
tina, cheber = cseber.
tunella, hordou = hordó.
 555. *vegetivum*, althalag; *vegeticulum*, általag vagy
 általag.
lagena, yegy = üveg.
Ductile, chap = csap.
plebsidera, theulthe w; *clepsydra*, töltő.
flasca, palasch = palaczk.
 560. *iusca*, yechye; *iusta*, iteze.
agusterium, ausca angustar; az itt magyar szó képiben
 szereplő *angustar* nem egyéb mint a latin szó helyesebb formája:
angustarium = egy szűk száju edény, valami palaczk vagy
 korsó fele.
peccarium, pahar = pohár; l. 829.
asitus, forbath; l. alább a *timorphus* szót 830. szám alatt.
 Az *asitus* latin szónak alig ha van köze a görög *ἄσιτος*-hoz, de a
 forbát, legalább a szó mai jelentése szerint, semmiképen se
 tartozhatik az edények nevei közé.
chyphus, pahar; *scyphus*, pohár, l. 828.
 565. *vitrum*, vyueg, olv. üveg.
cuppa, cuppál, olv. kupa.
reclinatorium, keneclew olv. könyöklő.
 Itt vége a szakasznak, az új szakasz czime a következő egész
 sort foglalja el és így szól:
Secuntur nomina vestium et ornata, az az:
Secuntur nomina vestium et ornamentorum.
Lectus, ag, olv. ágy.
cubile, ag.
 570. *grabatum*, ag.
lectile, kypán; a latin szó nem tartozik a szokottak közé s
 alkalmasint a következő két szó téves származtatásának köszöni
 eredetét; a magyar szó nyilván kipárná és vagy: kis párna
 hiányos leírása vagy tán fejpárna szóból van elrontva.
supellectile, agfel, idem; itt alkalmasint ágyfej olva-
 sandó; a fel e helyett fej más helyt is fordul elé; lehet azon-
 ban ágy föl = ágy föle is.

suplex, ag fedél; *superlex* nyilván a *supellex*-ből van kikösködve s ez okoskodásból foly a magyarítása is: ágy fedél.
capete, zeneg; *tapete*, szőnyeg.

575. *lodex*, laznak; *lodix*, lasnak.

filtrum, nemes, olv. nemez.

filturum, nemezt; téves és hibás ismétlés, a mit abból is láthatni, hogy eredetileg *memezt*-et irt, de az első m harmadik vonását kihúzta.

scaltrum, magára áll, a megfelelő magyar szó nincs ott, de a latin szó is ismeretlen és alkalmasint hibásan van írva.

matta, gyken, olv. gyékény.

580. *storium*, gyken, az előbbi szó és e között miniummal oda írva áll e szótag: si, mint ha a két szó közé be akarta volna szűrni; a helyes alak: *storea*, gyékény.

Cortina, zapona; Páriz Pápai szerint *cortina* = kárpit, ágy superlát; a zapona szót nem találom a rendelkezésemre álló szótárakban; a Nyelvtörténeti szótár nem ismeri.

pluinar, parna: a latin szó így volt írva *plucianar*, de az *a sz* í után ki van húzva; helyesen *pulvinar*, párna.

pluinarum, parna haj; *pulvinarium*, párna haj.

Cerule', vankas; a latin szó helyesen *cervical* vagy *cervicarium* = vánkös.

585. *lintiamē*, lelah; *linteamen*; a magyar képiben álló lelah nem egyéb, mint a német *leilach* = lepedő; l. 643.

cusinus, vankas; a francia *coussin* latinos formája, jelentése vánkös.

matrozimum, matraz; a latin szó ismeretlen, alig ha nem a német *matratze* származéka, hiszen a magyar mátráciz is onnan ered (*mathalacium*).

carpoltios, karpit; a latin szó itt is önkényesen alakított forma e helyett *carpita* = kárpit, s ez is az olaszból van véve.

limbude, homny vagy komny. A *limbude* kétségtelenül *limbus*-szal van kapcsolatban és valami szegélyt vagy szegélyes ruhát vagy ágyneműt jelent; a magyar szó első betűje bizonytalan, lehet h is és k is, de egyikkel sem ismerem.

590. *canapea*, agler; a latin szó a módosított *conopœum*, a mely ágy fölibe kifeszített szúnyoghálót jelent és *Canopus* egyiptomi városról van elnevezve. Ebből azt lehet következtetni, hogy az

agler első szótagját ágy-nak kell olvasni, de hogy aztán a ler vagy lér mit jelent vagy minek a romja, nem bírom kisűtni.

papilio, bibor bereth; a *papilio* jelentését tudjuk, tökélyesen egy a belőle alakult francia pavillon-éval, tehát menyenyezet v. sátor; a bibor bereth v. berecz v. berecs kifejezést nem ismerem.

Tentorium, schator = sátor; itt csak a németes írásmód érdekes; írónk alig ha német ajku volt, de meglehet, német ajku írásáról másolt.

dypolis, kenthés; *diplois*, köntös.

vestis, ruha.

595. *vestmentum*, ruha.

polimica, metelt ruha; *polymita* (*vestis*) sok színű tarka ruha; a metelt itt tán = csikos.

katabieta, idem, merőben ismeretlen szó; egy lengyel öltöny létezik *kaczabajka* néven, de ez alig ha ide vonható.

spatulosus, kiues; ismét egy talány; a *spatula* szó kétértelmősége miatt nem lehet tudni, mi épen itt a jelentése a *spatulosus*-nak, annál kevésbbé lehet hozzá vetni, hogy kiues v. kiues mi akar lenni. Sejtteni sokat lehet, de bizonyost nem.

tindata, fuselth; ebből is bajos kisűtni valamit; valószínű, hogy itt is ruhaszövet színe vagy minősége van jelölve, az a *tindata* szót a *tingo* valamely származékából ferditettnek sejtetné, ám ehhez semmikép se talál a *fuselth*, a melyben tán fűsült lappanghatna; de tán egyik sem áll, és lehet itt egy ruhadarabról szó.

600. *irista*, rokolya; a magyar szó elég tiszta, a latin ismeretlen; vajjon nem az *instita* torzképe?

Crinale, kozorou, olv. koszorú; Páriz Pápai szerint *crinale* = főkötő.

frata, palást zel; a latin szó a rövidítés szokásos jelentése szerint lehet: *fratua*, *fratura*, *fratra*, *fratria*; a magyar palástszél nem kétes, s így nagyon valószínű, hogy a latin szó valami kapcsolatban van a rojt-ot jelölő *franchicia*-val.

armilla, engual; ha a magyar szó itt csakugyan ingvállnak olvasandó, e czikk felette érdekes; eddig úgy tudtuk, hogy *armilla* = karperecz, örv.

neglicium, pochno; a *neglicium* szót nem ismeri ugyan se

Ducange se más szótár, de hát a *pochno* is idegen; a kapcsolatból lehetne tán valami *pocs-félét* kiszélni, de nincs rá eleendő alap.

605. *falameterela*, *phathyol*; a magyar szó minden esetre: *fátyol*; a latin szó alig ha nem eltorzítása ennek: *faleramentum*.

fascica, *orchon*; a magyar szó alább 620 egyjelentésű a *flamiola* szóval, a mi arra utal, hogy a latin szót így olvassuk: *fascia*; ekkor *orchon* (*oreson*?) valami *főkötő félét* jelentene; nem lehetetlen; de a szó alig ha magyar.

vita, *chepez*; *vitta*, *csepez*; a *csepez* mint női *főkötőt* jelentő szó még él a *székelység* közt, eléfordul *csápsz*a formában is, a mi a *lengyel csapka-ra* emlékeztet.

mutum, *idem chepez*; a latin szó úgy látszik *mutrum*, a mi változata a *mitra*-nak; Ducange ismer egy *mutrella* szót, a mely *kicsinyzője*.

Aucupeta, *varoth chepez*, ez *varrott csepez* volna, vagy, a mint ma mondanák: *varrottas főkötő*, tehát *aucupeta* el van torzítva ebből: *acu picta*.

610. *pilionum*, *konth*; *pilionum* el van torzítva valami *pileu* . . . fele szóból; a magyar szó *konty*.

mitra, *syueg*; *mitra*, *süveg*.

ciara, *idem*; olv. *tiara*.

nimbus, *aranfonal*, olv. *arany fonal*, Ducange szerint *nimbus* = *arany fonalból való fonadék a nők homlokán*.

linilius, *aranyas fedel*; *voltakeppen limbus* változata az előbbi *nimbus*-nak, *aranyos fedél*.

615. *Monile*, *kezenthen*, olv. *kösöntyű*.

Spint', *arantheu*; *spinter*, *arany tű?* alig ha nem *arany kösöntyű-ből zsugorodott özsze*.

iauris, *hyg*; *inauris*, *higy*. V. ö. Ny. Sz.

gallerium, *feyer fedel*; *galerum*, *fejér fedél*, *főre való fejér patyolat kendő*.

mauo'num, *fejér fe fedel*; *mavornum*, *fejér fő fedél* tehát az előbbivel egy jelentésű; különben a *mavornum* szót nem ismerem.

620. *flamiola*, *orchon*; itt *alkalmasint a flammeolum* van értve; az *orchon-ra* nézve l. 606.

disc'nale, *haj kethel*; *discernale* (?), *haj kötél*; *dis-*

cerniculum ismert latin szó és *hajválasztó tűt* jelent, itt azonban *kötő-ről* van szó; noha Ducange nem ismeri a szót, nem lehetetlen.

fusia, *partha*; a latin szó alig ha nem rosszul olvasott *frisia*, a magyar: *párta*.

Mataxium, *zeues*; érdekes, hogy *emberünk* itt a latin szóban görög ξ betűt irt, a melyhez hasonló az ő z betűje; különben *mataxa* a szó, és a magyar: *szövés*.

aurifusia, *arany parta*, olv. *aurifrisia*, *arany párta*.

625. *lumula*, *keznyé akasztalon*; *alkalmasint keszkenő akasztaló olvasandó*.

piclid's, *vy hel*; a latin szó olvasása: *periclidris*, de ez a szó nincs se latin se görög szótárban; az *vy hel* = *uj hely* (?) nem mond semmit, *bajos* itt *kitalálni*, mi lehetett az író előtt. Még is lehetett *periscelis*; de a magyar szó így se talál.

Torques, *rezes*. Hogy nem *rezes* a helyes olvasás, *világos*; azt sejttem, hogy *rechez* t. i. *nyakék*.

velum, *soporlath* = *superlat vesd* ö. 639.

sertum, *kozoro* olv. *koszorú*.

630. *serpata*, *redelth*; a latin szó el van torzítva, a magyar *alkalmasint: redőlt*.

Aurifilia, *hyg* = *fülbevaló*, l. 617.

šbiecta, *beles ruha*; *subiecta*, *bélés(es) ruha* vagy *belső ruha*.

Annulus, *gyrow*; *anulus*, *gyűrű*.

gemma, *geng* olv. *gyöngy*.

635. *berilus*, *berlageng*; *beryllus*, *berlagyöngy*.

pma, *fejergeng*; *perma* (*perla*?), *fejér gyöngy*.

schaphirus, *saphol*; *sappirus*, *sáfol*.

rubinus, *rulthen* nem kapok ehhez hasonló magyar szót, alig ha nem *akart egyszerűen rubin lenni*.

Pemicascina, *soparlah*. A latin szó ez időmben *merőben ismeretlen* s kétségen kívül el van torzítva, a magyar szó a már 628 alatt is, mint *velum* jelentése volt felhozva s = *superlat*.

640. *aphithedium*, *garnatus* *torzalakok*, *nem bírok belőlök kiszélni semmit*.

thorale, *paplon*, olv. *paplan*.

culcit^m, idem; *culcitra* tehát paplan volna; úgy látszik, hogy a paplan itt derékalj jelentőségében áll.

luntiam, lepedeu; a latin szó még fel volt hozva 585 alatt, ott a német *lelah*, itt már a magyar lepedő áll mellette.

subpellicium, camza, olv. kamzsa.

645. *podus*, tabyr ruha; *podus* nincs, *poderis* egyjelentésű a *talaris*-sal; vajjon a tabyr talárt rejt-e, vagy pedig tabit ruháról van itt szó, a mely selyem ruhát jelent, de a melyhez *podus* semmikép se talál; nem merem eldönteni.

Calceus, zaru; *calceus*, saru.

citrita, zekernye; a latin szó *ocrea*-ból torzult el, a magyar: zekernye.

albuca, cherek; Ducange Dieffenbach után: *Albutum*. [*Calceus peregrini*, vel *cortex arboris quercinae*.] E szerint lehetne a latin szó *albata* és jelentene a cherek=cserek valami eszertt (bőrből való) lábbelit. Másfelől csereke élő szó a székelység közt, a magyar nyelv szótára szerint valami ágas fa eszköz, a mely a fára kúszást könnyíti. Vagy tán a cserek a eserge változata? és *albuca* pokróczot jelentene?

ppedium, few; *praepedium*, fő az az lábfej.

650. *subsolium*, talp.

sotular, cipelyz! *soccular*, (?), czipellős a latin szó ismeretlen, tán *solea* torzított alakja.

sardius, capca, olv. kapeza vesd ő. 656.

calopes, idem; *calopus*, görög szó és fapapucsot jelent.

estival, bochor, olv. boeskor.

655. *caliga*, nadrág.

succus, capcha; *soccus*, kapeza.

pedial, keremheg; ha a magyar szó: körömhegy, semmiképp se talál a latin szóhoz.

pediale, thekerew; a latin szóban az *a* ki van húzva, pedig oda tartozik; a tekerő-re nézve k. l. M A: *periscelis* (??)

fibula, ar, olv. ár; vesd ő. 716.

660. *seta*, serke, olv. serte.

corigia, ziuu, olv. szij v. sziju.

allut^m, phestek vag ih'; *aluta*, festék vagy irha.

Cuctis, ber; *cutis*, bőr.

peluis, midenlye, olv. medencze; l. 833.

665. *pellis*, idem. Ha kell ékesen szóló bizonyosság az író tudatlansága mellett, e két szó nyújtja. A *cutis* után fel volt jegyezve «*pellis*, idem», a mint igaz is; írónk szeme vagy esze a *pellis*-ről *pelvis*-re tévedt, a melynek magyar jelentését tökélyesen kiforgatta a formájából; utóbb észre vévén a hibát, oda írta a *pellis* szót is, a mely mellett az «idem» a bőr-re vonatkozott, holott már most a medenczére vonatkozik.

toreum, idem; ez betetőzi a képtelenséget, már most *corium* (így olvasandó a latin szó) is=medencze.

soleam, fa talp; a latin szóban az m hiba.

amtu^z, *ic*, olv. *amentum* et cet., e szó magyar jelentése kimaradt. Vége itt a szakasznak is.

Secuntur nomina pannorum et metellorum (így!)

Pannus, pozthow, olv. posztó.

670. *purpur*, barsan; *purpura*, bársony.

rustura, kerekes barzon; *rustura* nincs, a kerekes bársony is gyanús; vajjon nem *rustica* t. i. *purpura* értendő és kender(es) bársony?

breteus, searlath; tán *brecius* az az berzsen fával festett, de ez nem lehet; a magyar: skarlát.

scarlatus, idem.

Genti, genti az az Gent németalföldi városról nevezett, mert ott készült posztó.

675. *brunedus*, zederjes, olv. szederjes.

virideus, zöld; *viridis*, zöld.

coccanatus, zarpozthow; *coccinatus*, szár posztó.

Virgulatus, tarpozthow; olv. tar posztó; a tar itt nem kopasz, hanem tarka jelentéssel áll.

coloricus, idem; olv. *colorius*.

680. *diúsicolois*, zeregel viola; *diversicoloris*, seregély viola.

polimeticus, ordas zineu, olv. ordas színű.

Camellinus, kamalen; *camelinus*, kamelot.

blauus, keg; *blauus*, kék.

exametus, scamith, olv. samit a német Sammet = bársony.

685. *griscus*, zyr=szürke.

Barhanus, vellez, ez össze van vonva ebből velenze—
a német *Barchent*.

fustonicus, duplech; *fustanicus*, duplás(?).

pecia, veg poztow, olv. vég posztó.

brusul, bressel, olv. bresszel = brüsszeli posztó;
vagy boroszlói.

690. *Moritus*, morych; *moratus*, mories, úgy látszik ez utóbbi
szó német: t. i. mohrisch, az az sötét színű, feketés.

dornetus, darni, olv. dorni, azaz doorniki (tournai-i)
posztó.

raphicoloi's, veres zinev; *rufi coloris*, veres színű.
rubicoloi's, idem.

bissus, bibor.

695. *sindo*, golch; *sinon*, gyoles.

tindatus, then(?). A két szó eredetileg össze volt írva így:
sindotindatus, golch then; utóbb egy vékony miniom vonallal
választotta el a latin szókat. *Tindatus* el van torzítva ebből *cin-*
datus, a mely fél selymes igen vékony gyolcsot jelent s egyjelen-
tésű a *sinon*-nal; a németek ezt a gyolcsos szövetet Zindel név
alatt ismerik. Hogy a then önálló szó-e és a *cindatus*-nak felel
meg, vagy a *golch* függeléke, nem bizonyos. A *cindatus* magyarul
czendely és esindely néven fordul elő.

maneries, zyn; a *maneries* létező szó és a *manière* fran-
czia vagy *maniera* olasz szó megfelelője; ehhez a zyn csak
úgy talál, ha *csin*-nak olvassuk, a mi nem lehetetlen; lehet azon-
ban ez a szó *materies* ferditése, és ha zyn e helyett áll: zyr, kijő
belőle; *materies*, szőr s ezt valószínűnek tartom.

bruetum, gaputh; talán *brunetum*, gyapot.

tunica, zognya, olv. szoknya.

700. *paliun*, palasth; *pallium*, palást.

clanus, idem; olv. *chlamys*.

mantellum, palasth = palást.

byptita, hazanus; *bipertita* a tiszta olvasás, de nem tudok
mit csinálni belőle; lehet valami hasított vagy hasítókos
ruha darab, s alig ha valami ilyes nem lappang a *hazanos*
szóban.

caputium, ehaprang; *caputium*, czafrang.

705. *capulum*, idem.

lunpidium, vege; a latin szó a legnagyobb valószínűséggel
eltorzított *liripidium* s ennek meg is felel a magyar vége, t. i. a
czafrang vége.

camisia, enk, olv. ing.

braca, berbe.

brachale, reythew, olv. rejtő, a latin szó *brachiale* for-
mában is fordul elő és = sérvkötő, a mi igen jól talál a
rejtő-höz.

710. *brahilium*, olv. *brachilium*, idem.

liga, zalacziw; olv. szalag szij.

sbliga, cacerziu; *subliga*, kaczerszijn, vesd ő. 986.

Cinclus, ew; *cingulus*, öv.

baltheus, partha ew; *balteus*, párta öv. E szó előtt áll:
balh, de e betűk keresztül vannak húzva, *baltheust* akart írni de a
t betűt kifelejtette.

715. *balthea*, idem.

fibula, choth, olv. csat; vesd ő. 659.

spina, nyelw, olv. nyelv.

ruta, cophth, olv. kapes = kapocs.

fēretur, vag;

720. *calips*, akel; a két szó együvé tartozik és így olvasandó:
ferretrum vagy *chalybs*, aczél.

cos, fen, azaz fenő kő.

incos, ylew; *incus*, ülő.

maleus, vereu; *malleus*, verő.

mola, ezuere kezereu, olv. őszvéres köszörű, ha
az olvasás helyes, őszvérrel forgattatott köszörű volna itt értve;
vajjon lehet-e száraz malom?

725. *rima*, rez; vesd ő. 543. Hogy *rima* = rés bizonyos; mégis
kétkedem, nem kell-e itt így olvasni: *rame*, réz; ez olasz szó
ugyanis használatban volt latin iratokban is; az összehívés könnyen
esetett meg.

cuprum, alu. Volt-e valaha a réznek magyarul alu a
neve? Nem hiszem; inkább felteszem, hogy itt alu = ólom; ezt
a következő szó is igazolja.

pbulum, bodok; *praebulum* nem egyéb mint eltorzít-
tott *plumbum*, a bodok pedig a következő cikkből áttévedt
bádog.

stagnum, bodok; *stannum*, bádóg; a magyar szók át-
esuszamlásának, úgy látszik, még is az ide tévedt *rīma* az oka.

es, erch; *aes*, ércz.

730. *metallum*, idem.

faber, chouach, olv. kovács.

aurifaber, ethues, olv. ötvös.

aurum, aran, olv. arany.

argentum, esisth; *argentum*, ezüst.

735. *fantum*, pathko; *ferramentum*, patkó.

babatum, patko.

angarium, corlath=korlát.

scaptri, idem; a latin szó nem *scaptram*, hanem *scaphon*.

ferule, patkolnya; úgy látszik e szó ige *ferrare*,
patkolni.

740. *blanetus*, patk seg; a latin szó *vlanetus*-nak volt írva, de
utóbb a v-t miniommal b-re javította; a latin szót nem ismerem,
a magyar: patkó szeg.

falx, sarlow=sarló; e szót előbb hibásan így írta: *flax*,
de aztán kihúzta.

falcastrum, kaza=kasza.

fenisena, idem kaza; a latin szó: *foeniseca*.

forpex, ollo; *forfex*, olló.

745. *flebotus*, vereu vas; itt ismét kiri a német; a latin-görög
szó *phlebotomum*, érvágó vas; a német az érvágást úgy mondja:
zur Ader schlagen, innen lett: verő vas.

Artifex, alch=ács.

carpentarius, alch idem.

lapicida, kumyes, olv. kőműves, ma kőfaragó.

securis, feyssee, olv. fejsze.

750. *securicla*, kis fejsze; *securicula*, kis fejsze.

Dolabrum, bard=bárd.

trebellum, furo; *terebellum*, fűrő.

terebrum, idem; helyesebben: *terebra*.

ascia, zalu=gyalu.

755. *planetum*, idem zalu.

surtulus, chakan; *sarculum*, csákány.

capatorium, horlow; *cavatorium*, hornyoló.

celtis, vezew, olv. véső.

massa, zen vas, színvas(?). Itt végződik a szakasz e rö-
vidített szókkal: et cetera ut supra.

Az új szakasz czime ismét egész sort foglal el.

Secuntur nomina curruum ac ceterorum.

760. *Currus*, zeker=szekér.

curriclus, kis zeker; *curriculum*, kis szekér.

plastrum, thar zeker; *plastrum*, társzekér.

plaustellum, kis thar zeker=kis társzekér.

cadria, mazya; *quadriga*, mázsa=teherhordó
szekér.

765. *iugum*, yga=iga.

byga, thaliga; *biga*, taliga.

vehiculum, zan; *vehiculum*, szán.

auriga, zeker vezethew=szekér vezető.

vector, idem.

770. *cuifer*, idem *currifer*; e szón kezdődik egy sor, a mely-
ben a latin szók az akkori folyóirással vannak írva. Vesd ő. 964.

tr'g, ayancha; *trenus*, ajansa(?). A magyar szót nem
ismerem; a latin szó után itélve valami szán vagy korcsolya felét
jelent; Ducange szerint *traina*=vehiculum sine rotis.

reda, ham, olv. hám.

u'da, farham; *vereda*, farhám, vesd ő. 963.

epi'da, hám ez kezt *epireda*, hámeszköz(?). Hogy e
három szó magyar jelentéseit honnan vette, bajos kitalálni; köz-
tudomás szerint *reda* v. *rheda*=szekér; *veredus*=ló; *epireda*
ismét=szekér vagy szekér felszerelése.

775. *colle'u*, hamach; *collerium*, hámaes(?). Ugy látom,
hogy itt alkalmasint az a járom féle szerszámdarab van értve, a
mely németül: K u m m e t, és latinul *epireda*, néven is előfordul;
nem lehetetlen, hogy a hamach is a kummet-ből van elfer-
ditve. E szó után ismét a rendes írásra tér vissza.

rota, kerek.

axis, tengel.

lama, zekértalp; a *lama*, ismeretlen szó: a szekér
talp az-e, a mi közönségesen keréktalp vagy egyéb, nem
tudom.

pirgus, Keuew; talány; kenő? sem a latin szót nem találom
ily jelentésben, sem a magyart.

780. *longale*, nyhthow, olv. nyujtó.

furgale, a magyar szó anynyira elsúrlódott, hogy olvashatatlan; sejttem: *furcale*, rakoncza.

furale, eplen; *forale*, eplény.

scrialere, idem; a latin szó ismeretlen torz.

trebelles, oldal.

E szó után áll *x=et cetera*, azután az érthetetlen szó *punthschus* vad, bizonyosan valami német *alotrium*, és ezzel végződik a szakasz; az új szakasz czíme ismét egész sort foglal el és így szól:

Secuntur nomina Canum et cetera.

785. *Canis*, eb.

canīchus, kis eb; *caniculus*.

leprosus, agar, a latin szó előtt áll *psi* keresztül húzva, aztán *lepus=leprosus*, de utólag még a *ro* miniummal van a sor fölibe írva, úgy hogy voltaképen *leporosus* áll ott, e helyett: *leporosus*, agár.

silens, camaz; az olvasás éppen nem kétes, mégis az a gyanúm, hogy a helyes: *silus*, kamasz.

investigator, vesnek, olv. vezér eb.

790. *Molosus*, nemen yaro; *molossus*, nyomon járó.

velter, aga uag horth. *Canis veltris* vagy *veltrahus* vagy *vertragus*; németül=Welter=agár vagy horth, az utóbbi szó szláv eredetű *chrt=agár*, latinul: *vertagus*.

clacula, visla; a latin szó ismeretlen.

odoriferarius, vyzla, idem; tehát vizsla.

odorifetus, idem.

795. *lyscitus*, vyzla.

turper, chenk; olv. czenk.

cattus, kelk; *catulus*, kölyök.

venator, vadáz=vadász.

venāclum, kep; *venabulum*, kép. V. ö. NySz.

Itt végzi az ebek neveit és új szakaszt kezd cím nélkül, csak egy bekezdő jegy van ott.

800. *vinea*, zelew, olv. szőlő.

vinitor, zelews=szőlős.

[*ritis*, zelew thew=szőlő tő.

uua, zelew; *uua*, szőlő.

Palmes, zelew vezze=szőlő veszsző.

805. *pampinea*, zelew level; *pampinus*, szőlő levél.

rachenus, zelew gerezd; *racemus*, szőlő gerezd.

botrus, zelew few=szőlő fő.

Agrestum, egrez=egres.

vindemium, zelew scedeti kor; *vindemia*, szőlő szedeti kor.

810. *matena*, zelew mege; *maceria*, szőlő mesgye.

labruscia, vad zelew; *labrusca*, vad szőlő.

vindemiato zelew zedew; *vindemiator*, szőlő szedő.

Achinus, zelew mag; *acinus*, szőlő mag.

torcoral, zaltho; *torcular*, sajtó.

815. *nectar*, muskath ma muskotály.

melittum, pusanth; hogy *mellitum* (ez t. i. a helyes írás) mézes v. legalább is édes bort jelent, bizonyos, de a *pusanth* szónak nem bírok nyomára jutni.

ydromel, chemege; *hydromeli*, esemege; itt is a latin szó vízből es mézből készített italt jelent; a szó előtt álló és keresztül húzott *ydo* az *ydro* hibás kezdete.

mustum, must.

vinum, bor.

820. *fax*, seprew; *faex*, seprő.

potus, venerek, olv. vonerek.

cervisia, ser.

medo, miz ser; *medo* a latinított német *Meth*=mész ser nem méhsér.

brassium, zalad, olv. szalad.

825. *Brassinum*, virich, olv. virics.

paxilla (praxilla?)

braxillium, idem verech; az egymásután következő három latin szó csak változata a *brace* szó származékainak; *brace* ugyanis minden gabonanem, a melyből szeszes italt készítenek; vesd ő. a franczia *brasse* szót; verech különben=*virics*.

chiphus, pahar; *scyphus*, pohár, l. 564.

pecarium, idem; l. 562.

830. *Timorphus*, forbath; honnan csúszott ide be ez a szó, a mely valóság szerint τρωρός és csakugyan a forbát jelentésével egyezik, bajos megmondani. Mint a hogy már 563. sz. alatt *asitus*

szónál megjegyeztem, úgy látszik a forbát szó jelentését az író nem tudta és valami ivó pohárnak képzelte.

Ciatus, idem; *cyathus*, az idem itt természetesen nem a hibásan becsúsztott forbát-ra, hanem a megelőzőtt pohár-ra vonatkozik.

Symphonum, sahthar; *simpulum* (?), sajtár.

pelvis, medence, olv. medenceze, l. 664.

bruinus, maza pahar; *bruinus* ismeretlen szó a latinban; a maza vagy mázsa vagy a német Masz; minden esetre itt nagyoeska ivó edényről van szó s úgy hiszem ez mázsa pohár volt, noha szótáraink a mázsa ilyen jelentését nem ismerik.

835. *Cantarus*, chezew; *cantharus*, esésze.

patina, idem; a latin szó eredetileg úgy volt írva: *potia*, utólag miniommal kijavította az o betűt a-vá és az i fölibe odatette a rövidítést jelző jegyet, a mely szerint így kellene olvasni: *patina*; még is azt hiszem, hogy inkább *patera* akart lenni.

crater, phenn pahar; nem bírok hozzá vetni, hogy az a fenn pohár mit jelenthet; a *crater* jelentése eléggé ismeretes.

linter, valu, olv. válu.

silvest', malathar; mind a két szó el van torzítva, nem is talál a *silvester* ebbe a sorozatba.

E szón végződik a szakasz e rövidített szókkal: et cetera ut supra; az új szakasz címe:

Secuntur nomina fructuum et cetera.

840. *Fractus*, gemelch, olv. gyümölcs.

fructuosus, gemelches=gyümölcsös.

pomerium, gemelch kert; *pomarium*, gyümölcs kert.

pomus, alma fa.

pomum, alma.

845. *pirus*, kertuel fa=körtvély fa.

pirum, kertuel=körtvély.

psicus, barasc fa; *persicus*, baraezk fa.

psicum, barassch = *persicum*, baraezk.

dolerus, godolya, nem értem, ily nevű gyümölcsöt vagy növényt nem ismerek; azonban nem lehetetlen, hogy itt torzképe áll ennek: *dactylus*, datolya.

850. *ficus*, fige [fa].

coctanus, [bis alma] fa.

coctanum, bis alma=birsalma; hogy a *cidonium* (malum)-ból előbb *cotoneum* utóbb *coctanum* lett, annak nem a mi írónk az oka.

pirunus, zilua fa; *prunus*, szilva fa.

prunum, zilua=szilva.

855. *amigdulus*, mondola fa; *amygdalus* helyett.

amigdulum, mondola; helyesen: *amygdalum*.

sorbellum, berkenye.

sorbellus, berkenye fa.

cerasius, cheresnye fa; *cerasus*, cseresnye fa.

860. *cerasium*, cheresnye; *cerasum*, cseresnye.

Merasius, meg fa=medgy fa.

merasium, meg=medgy.

nux, dyo=dió.

nuxcellum, dyo fa=dió fa; e két szó úgy volt írva előbb:

nix és *nixcellum*, azután javította ki miniommal.

865. *Auellanus*, monyero fa=mogyoró fa.

auellatum, monyero=mogyoró.

espulus, naspolya fa.

sicomorus, zedejri fa; *sycomorus*, szederj fa.

Morus, idem.

870. *morum*, zedejri, olv. szederj.

fragus, eper fa.

fragum, eper.

rubus, boykor, olv. bokor.

dumus, idem.

875. *Oleaster*, olaj fa; *oleaster*, olaj fa.

cinis, keken fa, olv. kökény fa; *cinus* (?)

cinum, keken, olv. kökény.

acateca, zolma; *acacia* Molnár Albert szerint közönséges neve a kökénynek; zolma pedig a magyar nyelv szótára szerint *solanum melongena*, Diószeginél egyiptomi alma.

glans, moch, olv. makk.

880. *glandines*, magch fa; *glandifer* (?), makk fa. Itt végződik a szakasz a szokott et cetera nélkül. A benne elsorolt latin és magyar gyümölcsnevek tetemesen elűtnek a ma divóktól; írásbeli hibák-e az eltérések vagy valósággal divtak ezek a nevek, nagyon bajos eldönteni. Az új szakasz címe ismét egész sort foglal el így:

Secuntur nomina lignorum et cetera.

Silva, Erdew=erdő.

nemus, berek.

indago, gepew=gyepű.

furtx, eueztynes ueze; *frutex*, cressztevényes vessző.

885. *saltum*, ligeth; *saltus*, liget.

pdium, . . . fa. A p még a 10-ik lap alján van, a 11-ik lap a *dium*-on kezdődik. Ez a lap portól, füsttől és rá esett mészcseppektől annyira mocskos és kopott, hogy egy-egy szó merőben olvashatatlan. A rendes szokás szerint olvasva a latin szó *praedium*; de nem lehetetlen így is olvasni *praedurum*, s ekkor a magyar szó lehetne kemény fa; de csak a fa bizonyos, az előtte levő nyomok kivehetetlenség.

syrculus, fiatal; *sarculus*, fiatal (csemete).

vimen, rekertye, olv. rekettye.

ulmus, zil fa; *ulmus*, szilfa.

890. *abies*, fagal fa, olv. fagyal fa.

juniper, apró fenyő; *juniperus*, apró fenyő.

Ez utóbbi cikk arra enged következtetni, hogy az előbbiben a fagyal fa hibás, e helyett fenyő fa.

fagus, bik fa = bükk fa.

illix, telg fa; *ilex*, tölgyfa.

quercus, cher fa = cser fa.

895. *ornus*, hyhar fa, olv. juhar fa; ma a *fraxinus ornus* = vad körisfa; P.-Pápainál *ornus*, gyertyánfa, ma *carpinus*.

alnus, idem; az *alnus* ma égerfa, l. 908.

eginus, borostia fa; az *eginus* alkalmasint torz alak, *syringa*-ból lett-e, alig hiszem, még kevésbé valószínű, hogy *laurus*-ból lett, pedig a borostyánfa vagy *laurus* vagy *syringa*.

fraxinus, kewres fa, olv. köris fa.

Sodaicus, bik fa idem; a bik fa ki levén húzva, az jönne ki, hogy *Sodaicus* = köris fa volna; ám szódokfa = *tília*, azaz hársfa; itt tehát ismét tévedés van.

900. *Acer*, idem; ma *acer* = juharfa; ez is tévedés.

planitanus, jegenie fa; *platanus*, jegenye fa; ez se talál; *platanus* ma boglár fa vagy napkeleti juharfa, de semmi esetre se jegenye.

cornus, sum fa, olv. som fa.

cornum, sum = som.

tremula, nyar fa = nyár fa.

905. *Populus*, aproniar fa, olv. apró nyár fa.

tília, has fa, olv. hárs fa.

crulus, eger fa.

alnus, idem; v. ö. 896.

reola, nyar fa; alig ha a *reola* nem rosszul olvasott *tremula*.

910. *matrix*, gyron fa; a *sambucus* szomszédsága azt sejteti, hogy *matrix* nem egyéb, mint esonka *tamarix*; ám a gyűrű fa = *cornus sanguinea*; itt zavaros volt a jegyzet.

sambucus, bozsa fa, olv. bodza fa.

Caprificus, rago fa; ez (kecske) rágó fa volna, de ennek a latin neve *cyonimus*, holott a *caprificus* = vad fügefafa.

cedrus, cedrus fa.

expressus, cipressus fa; *cupressus*, czipressus fa, ma cziprus fa.

915. *arbutus*, vad alma fa, így mondja még Páriz Pápai is; ma az *arbutus*, kukorjéza.

Marciana, vad alma; a latin szó ismeretlen.

Vaccinium, phagal fa; *vaccinium* azonban nem fagyal fa, a melynek latin neve *ligustrum*.

taxus, tiza fa, olv. tizza fa.

spina, tiuis, olv. tövis.

920. *trebulus*, idem, tiuis; *tribulus*, tövis; mai neve Diószegi-nél szurdancs.

Arbor, allo fa; álló fa, ma élő fa.

cortex, fa haj; olv. fa haj.

liber, r.us haj; a magyar szó eleje olvashatatlan; tán reus volt, azaz rös vagy rözs.

Suber, belseu haj, olv. belső haj.

925. *lignum*, fa.

lignus, gertyabá való; itt a hasonhangzás hozta e sorozatba a *lychnus* szót, a mely gyertyában való (levő) szóval van fordítva, ma gyertyabél.

truncus, tekeu; *truncus*, töke.

stips, idem.

virga, vezeu, olv. vessző.

930. *virgultum*, haraszt, olv. haraszt.

rubetus, idem; a latin szó *rubetum*.

pinus, zimis fa; e magyar szó ismeretlen, de csehül az erdei fenyő neve smrk; alig ha nem ennek a változata a *szimis*.

pic, simis, olv. szimis.

A szakasz itt végződik, a félig üresen maradt sorban ez utatás áll: *Disce puer dum tempus*. A következő szakasz ezime külön sorban im ez:

Secuntur nomina equorum et cetera.

Equus, ló = ló.

935. *equa*, kabala, a székelyföldön ma is dívó szó, l. 938.

ypus, ló w; olv. *hippus* (ἵππος), ló.

equatus, menes; *equaria*, ménes.

equa, kabala ismét mint 935.

emissarius, men; *admissarius*, mén.

940. *simarius*, dalin; *summarius* a régi *sagmarius*-ból átalakult szó teherhordó állatot jelent; a dalin szót nem ismerem; talán kapcsolatos a deli és dalia szókkal, a melyek származása úgy is homályos.

drometarius, idem; *dromedarius*, ma teve.

dext'arius, farib; *dextrarius*, paripa.

spadosus, herelt ló u; *spado* (?), herelt ló.

conipes, lepew, *cornipes*, lépő.

945. *sonipes*, idem.

trancator, ygetew; a latin szónak nem kapom más nyomát, mint a spanyol *tranco* = nagy lépés; tehát ügető.

riciltinator, idem est; tán *resultator*?

palefridus, porozka = poroszka.

Az utolsó öt szó (944—948) miniummal van a lap szélire írva és nagyon bajosan olvasható.

Ternius, harmad fiu; *triennis*, harmad fű.

950. *biennis*, masud fiw, olv. másod fű.

niger, feketew, olv. fekete.

sb'niger, roh; *subniger*, roh.

Albus, feyer, olv. fejer.

subalbus, peg, olv. pej (?).

955. *rufus*, veres.

rasus, magyar jelentése nincs.

rubus, pey, olv. pej, v. ö. 954.

dronisius, zordon; a megfelelő latin szó alkalmasint (*grissellus*) *roncinus*; szürke szőrű.

marnillus, zeem; a magyar szó lehet szem és így nem lehetetlen, hogy a latin szó *maculatus* vagy *maculosus* volt, magyarul szem, azaz babos; a szomszédság vezet e sejtelenre.

960. *sciullatus*, almascine peg; *scutulatus*, almás színű pej, ma almás szürke.

varius, isti ló w, olv. üsti ló = tarka.

traplatus, zobalo ló w; *crapulatus*, zabált ló.

veredum, zekeres ló w, olv. szekeres ló, v. ö. 773.

cu'riferus, idem est; olv. *curiferus*, v. ö. 770.

965. *equus*, lovag.

assinus, zomar; *asinus*, zamár.

onager, vad zamár, olv. vad zamár.

agazon, louaz, olv. lovász. V. ö. 1037.

mulus, vzuer, olv. öszvér.

970. *camellus*, theue; *camelus*, teve.

sella, nereg, olv. nyereg.

sb'sellium, hagman; *subsellium*, hagmán.

cicat'x, thur; *ciatrix*, tür.

cincla, heueder; *cingula*, heveder.

975. *lupo*, fekel; *lupus*, fékél; ha itt hiba nincs, felette érdekes, hogy a fogas zablát fékél-nek nevezi.

ascensorium, kengel, olv. kengyel (328).

strep'a, kengel.

frenum, fek, olv. fék.

rodibulum, zabia.

980. *abena*, enle; *habena*, emlő.

camus, here; a remek latinságban *camus* egy *szájkosár*-féle, vajjon here azt jelenti-e?

lorum, keplow, olv. gyep lő.

antena, kantrengn; a latin szó: *antela* vagy *antilena*, a mely szügy előtt (ma szügyellő) jelent; a magyar szó el van torzítva, de nagy a gyanúm, hogy emberünk azt a szót a következővel zavarván össze, ez a torzszó farmatring-ból van eltorzítva.

Postena, olv. *postilena*, idem; ez farmatring.

985. *sellicappa*, nerg *capa*, olv. nyereg kápa.

sbliga, heg meriziw; *subliga*, heg menő szij vagy hagymánszij, mind a kettő lehetséges.

sellipar, nég gyator; *sellipara*, nyereg gyártó.

tenatum, poch \approx *pectē eqē*. A latin szó valódi idomát nem bírom kisütni; a magyar *pocs*, magyarázatul az áll mellette: id est *pecten equi*.

strigilis, vakarou = vakaró.

990. *calcar*, sarkantiu = sarkantyú.

flagellum, ostor.

vincita, idem est; ez *scutica* torzképe. A szakasz itt végződik, a sor üresen maradt végén áll: *Ut supra ba*, a minek semmi értelme. A következő czim:

Secuntur nomina brutorum et.

Grex, chorda = csorda.

armeta, cherda; *armenta*, csorda.

995. *pecus*, magyarul nincs.

bos, oker, olv. ökör.

thaurus, bika.

vacca, yne, olv. ünő.

Bidens, tuluk = tulok.

1000. *emeritus*, ag öker, olv. agg ökör.

juencus, ysew, olv. űsző.

vitulus, boryw = borju.

ovis, yeh, olv. juh.

Agnus, baran = bárány.

1005. *aries*, eoz, olv. kos.

muto, eoz = kos.

v'ux, boeh uag vru; *vervex*, bak vagy ürü.

capra, kegke, olv. kecske.

ircus, olv. hircus.

1010. *edus*, olv. *hoedus*, buch = bak, a magyar jelentés mind a két szóhoz tartozik.

lana, gapiu, olv. gyapju.

seracium, serdek, olv. szerdék; a latin szó *serum*-nak a származéka.

laccinium, they fel; *laccinium*, tej fel, voltaképen tejes étel.

lac, they = tej.

1015. *mulsem*, yro; *mulsum*, iró, voltaképen mézes ital.

sericum, sauo; *serum*, savó.

coagulum, thar; a téjoltónak ily forma magyar elnevezését nem találom sehol.

turaldus, thuro; olv. tőrő, a latin szó a görög *τρογός* származéka, de ez idomban ismeretlen.

formagium, idem thuro; pedig sajt.

1020. *casus*, schayth, olv. sajt.

butirum, uay; *butyrum*, vaj.

casillum, sayth tarthow, olv. sajt tartó.

sinum, sayth nyomo = sajt nyomó.

amiltrale, feye eden; *multrale*, fejő edény.

1025. *ouile*, yeh ol; *ouile*, juh ol.

stabulum, ekur ol, olv. ökör ol.

Bostar, eker ol, olv. ökör ol.

subuleus, dysno paztor = disznó pásztor.

sus, vad dysno = vad disznó, v. ö. 1062.

1030. *Porcus*, diznó = disznó.

porcellus, zildew disno, olv. süldő disznó.

suebius, malach; *suellus*, malacz.

Scrophia, emeyzno, olv. eme disznó.

nensendus, arthan; a latin szó képtelen; bizonyosan *nefrendus* akar lenni, a magyar szó ártány.

1035. *aper*, hym = him (disznó), l. 1061.

Mago, low pastor; *mango*, ló pásztor, helyesebben ló csiszár.

Agazo, zama' pastor, olv. számár pásztor, l. 968.

mulio, ezuer pastor = öszvér pásztor.

Bubollus, ekur paztor; *bubulcus*, ökör pásztor.

1040. *ennoytus*, kegke paztor; a latin szó nyilván *αιγοποιός* = kecske pásztor.

opilio, yeh paztor = juh pásztor.

pan'na, heyuz; *panthera*, hiúz, l. 1051. Ez ide nem tartozó és azon kívül még nem is helyes fordításon végződik a szakasz,

így *et cetera ut*, a *supra* már nem fért oda; a következő szakasz ezíme:

Secuntur nomina ferarum et cetera.

Fera, vad.

bestia, idem.

1045. *elephas*, elefant.

gygas, orias; *gigas*, óriás.

leopardus, oroszlan mag; oroszlán maes(ka)?

unicornis, unicornys = unikornis.

buballus, byal, olv. bial = bival.

1050. *bosellus*, belyn; valószínű, hogy a *bosellus* csak változata a *bubalus*-nak, mert a bölényt is így hitták; a belyn ugyanis = bölény.

pantz, heyo; *panthera*, hiúz; ismétlése az 1042-nek.

tygris, wz; *tigris*, úz; ha nincs itt vétség, ez a szó nagyon érdekes.

Enthaurus, belem bika, olv. bölény bika; a latin szó csinált szó, de miből?

onager, l. 967. Ismétlés.

1055. *cervus*, zaruas; *cervus*, szarvas.

humulus, gim; olv. *hinnulus*.

caper, ez, olv. őz.

capriolus, ez olo; *capreolus*, őz olló.

ersus, medve.

1060. *ersa*, neye = neje, azaz nősténye.

aper, vad dizno = vad disznó, v. ő. 1035.

sus, neye; v. ő. 1029.

lupus, farcasch, olv. farkas.

lepus, nul, olv. nyúl.

1065. *volpis*, rouaz, olv. ravasz.

ulpina, rouaz bergerezna neye; *vulpina* ravasz (róka) börgerezna; azt híven, hogy e szó nőstény rókát is jelent, utána tette: neje.

quintus, vad magka; úgy látszik *cattus* van elferdítve *quintus*-sá, a magyar: vad macska.

hermelus, helg, olv. hölgy.

hermelina, helg bergerezna, olv. hölgy börgerezna.

1070. *schabellus*, nuz; *sabellus*, nyuszt.

sabellina, nuz bergerezna, olv. nyuszt börgerezna.

mordor, nest; *martur*, nyest.

mardelina, nuz bergerezna; *marturina* (martelina), nyuszt (helyesen: nyest) börgerezna.

spiro, eueth; a latin szó *spirio* ez is alkalmasint eltorzítva ebből *scurio*, ez meg ebből *sciurus*, evet.

1075. *spiriolina*, eueth bergerezna, olv. evet börgerezna.

variolus, pegueth, olv. petymeg.

variolina, pegueth bergerezna, olv. petymeg börgerezna.

Beuer, vidra; olv. *bever*.

beuerina, vidra bergerezna; *beverina*, vidra börgerezna.

1080. *Fiber*, nerce, olv. nyércz.

glis, peley, olv. pele.

castor, hod = hód.

dampnam, ezuz; a milyen képtelen, olyan átlátszó; az akart lenni *dama*, őz, így volt még Páriz-Pápainál.

Gurgurio, geren; *gurgulio*, görény.

1085. *ylex*, vad kegke; *ibex*, vad kecske.

caxus, barz; *taxus*, borz.

circius, zeul, ez is érdekes torzképe ennek; *erinaceus*, sül = sünn.

symca, monnok; *simca* kétségen kívül *simia* helyett áll és így *monnok* = majom volna; mint magyar szót nem ismerem; csak angolul *monkey* a majom, de ez alig ha ide vonható.

pmiscela, gezeu; *promustela* (?), gözű.

1090. *Mustela*; *menieth* = menyét.

talpa, vakondok.

gattus, machka = macska.

gatta, neye.

mus, eger = egér.

1095. *oxinilegus*, macska; *murilegus*, macska; a csaknem lehetetlennek látszó torzítás megleli magyarázatát az o) alakú m

betűben; *omni*-ből könnyen lehetett *ozini* és ebből csak egy lépés van *ozini*-ig.

Muscipula, ege nyomó azaz egérfogó, macskát is jelent.

sorex, patkan; *sorex*, patkány.

luto, hercehek = hőresők; l. még 1111.

lurosus, ír.

1100. *discipla*, zopan.

Itt vége ennek a szakasznak, a mely hemzseg a esodálatos öszszevetésektől és furesa hibáktól. Az utolsó két szó merőben érthetetlen és legkisebb fogantyút se nyújt a hozzávetésre. A szokott *et cetera* itt is megvan. Következik aztán az új ezim:

Secuntur nomina vermium et cetera.

Vermis, ferek, olv. féreg.

vermiculus, kis féreg; *vermiculus*, kis féreg.

draco, sarkan = sárkány.

coluber, zomak, zomok-kigyó.

1105. *špens*, kigo; *serpens*, kigyó.

Anguis, vízy kigo = vízi kigyó.

ydrus, idem; *hydra*.

rana, beka = béka.

testudo, tolyakas, olv. tajkos.

1110. *cartugo*, *cartuga*, tekeneus beka; a két latin szó elsejéből a g betű ki van húzva; nem tartom lehetetlennek, hogy ez a merőben ismeretlen *cartuga* nem egyéb, mint eltorzított *testudo*; a magyar tekenős béka.

bupho, vars beka, olv. varas beka, v. ö. 1098

virus, merég = méreg

venenum, idem.

venenosus, merges = mérges.

1115. *arana*, pok = pók.

viscarium, pok halo = pók háló.

conta, kazathew, nem értem, ily nevű állatot nem talállok; *contus* lehetne ugyan kaszatő = kaszanyél, de ez nem állhat.

lunata, *lutana*, chyga; a latin szók elseje ki van húzva, *lutana* = tekenős béka, itt csiga.

concha, idem.

1120. *sangssuga*, nadal; *sanguisuga*, nadály.

irugo, olv. *hirudo*, idem.

lubercus, *gelusca*; *lumbricus*, geleszta.

locusta, zasca, olv. sáska.

laterta, gyk; *lacerta*, gyik.

1125. *vipa*, kygyo; *vipera*, kigyó.

brutus, cherebeth; *bruchus*, eserebüly.

acalabus, cherebeth, idem; *carabus*, eserebüly.

oreferum, boechor; a latin szóban az utolsó *e* ki van húzva, tehát *oreferum* olvasandó, de a javítás is hibás volt, mert csak *orefreum* szót találok, a mely módosulása az *aurifrigium*-nak és aranyos szegély-t jelent; boechor nevű bogarat nem ismerek, pedig itt nyilván bogár-ról van szó; hátha boechor = bogár?

Milio, idem. *Milio* mellékidoma ennek *milvus*, itt meg bogár volna; tán a német *Milbe* latinositása?

1130. *Mon bonbifex*, zongebochor; a *Mon* ki van húzva, marad *bonbifex*, zengő bogár.

Basiliscus, vad; az író itt nyilván a szó tulajdonképi jelentése kifejezését nem tudta és helyet hagyott neki, a melyet azonban nem töltött ki.

tinea, moyl, olv. moly.

tirido, zu féreg; *teredo*, szű féreg.

carmus, ny féreg; *tarmus*, nyű féreg.

1135. *eruta*, hornyo; *eruca*, hernyó.

musca, leg, olv. légy.

cinifex, zuniig; itt is öszszevetés van, *sciniphes* egy hangya-faj görögös neve, a szűnyog meg latinul *culex*, de ez alább más jelentéssel áll.

cinomia, eb leg; *cynomia*, eb légy, így mondja még Páriz-Pápai, de a szó növényt jelent.

trabio, mullice; *crabro* = lódarázs, a muslicza meg = *hibio*; ez tehát nem talál.

1140. *fornica*, hanga; *formica*, hangya.

culex, zaruas bogar = szarvas bogár l. 1137.

pulex, balha.

pediculus, tethew; *pediculus*, tetű.

apis, meh = méh.

1145. *examen*, raj; *examen*, raj.

assilus, vad mey; *asilus*, vad méh.

vespis, daraszt; *vespa*, darázs.

elto', mű. E csonka két szó az utolsó e lapon; megfejtteni nem bírom, nemcsak hogy e rövidítések rendes kiegészítése nem ad érthető szokat, alkalmasint el is vannak torzítva, tán maga az író se tudta, mit ír oda.

Sciarphio, *scorpya*; *scorpius*, skorpió.

1150. *Bibibilio*, bor féreg; a latin szóban a harmadik *bi* szótag ki van húzva, de még így is igen sok marad, mert helyesen így van: *bibio*, bor féreg.

A szakaszt végzi fél soron e nyilván német szó csoport: *Vn u'schaydenleich das ist*, a mely alig értelmezhető.

Az új szakasz címe:

Secuntur nomina auium et cetera.

Avis, madar = madár.

auicla, kis madar; *auicula*, kis madár.

aliger, zarnas, olv. szárnyas.

fenix, eg madár; a madár szóból az első a kimaradt volt s utólagosan jutott az m fölibe; a kifejezés maga két értelmű; vagy nem tudott az író magyar nevet, s azt írta: *phoenix*, egy madár; vagy pedig a *phoenix* magyar neve: egymadár, azaz, az a madár, a mely mindig csak egy a maga nemében a világon, akár szent madár értelmében.

1155. *grifo*, griph; *gryphus*, grif.

falto, zoliem; *falco*, sólyom.

accipiter, elw, olv. ölü vagy ölyv.

sufus, karul; *nisus*, karuly, a *nisus* elváltozása *sufus*-ra nem oly képtelen, a milyennek első pillanatra látszik, ha az akkori betűidomokat vesszük szemügyre.

nola, haranga; *nola* csakugyan = harang; de nem madár.

1160. *erodius*, karo, tehát ez is karuly, pedig gé m.

grifalco, zongor; *gyrfalco*, zongor? tudtomra a *gyrfalco* = kerecsen, zongor madarat nem ismerem.

istiulio, torontayl. A régieknél a torontál szót nem találom, pedig léteznie kellett, ha vármegyét nevezték el róla; az

újaknál pókot jelent, a melynek latin neve: *lycosata rantula*; *istiulio* latin szó ismeretlen.

aquila, kezeyley, olv. keselyű, ma sas.

vltor, luptā; *vultur*, luptán (?), a magyar szót nem ismerem; ma úgy tudjuk, hogy *vultur* = keselyű.

1165. *bistardus*, thuzuk; *otis tarda*, tüzok.

grus, daru.

ciconia, strak; később esztrák ebből eszterág.

tignus, hatyw; *cygnus*, hattyú.

Olor, idem; v. ö. 1181.

1170. *pauo*, paua; *pavo*, páva.

bugio, ekerbica; *butio*, ökörbika = nádi bika.

columba, calamb, olv. galamb.

palumbz, vad calamb; *palumbus*, vad galamb.

turtur, gerlyce, olv. gerlicze.

1175. *Ana*, fiw; *anas*, fű.

aneta, reche; *anas*, récze.

Mergus, zarka, olv. szárcsa.

cabus, kaba; kába Páriz-Pápai szerint = *subuteo*; a latin szó ismeretlen.

pellicanus, pellikan.

1180. *ornix*, vad lud; *ornix* nem egyéb elferdített *ornis*, tehát általán: madár; Ducange-nál még találom; *ornix*. Gallina africa pinguissima, ez is Dieffenbach után.

Olor, gengyer; gyöngyvér MA. v. ö. 1169. Az *olor* jelentéshez a *gyöngyvér* nem talál?

glutus, guzar; azt hiszem, a magyar szó *gunár*.

auca, lud.

fiscianus, fachian; *phasianus*, fáczán.

1185. *pdix*, fogol; *perdix*, fogoly.

nys, fauid; a latin szó ismeretlen, a magyar: fajd.

co'nix, variu = varjú.

Pica, zarka = szarka.

manedula, chka choka; *monedula*, csóka, a hibás *chka* ki van húzva.

1190. *fisschedula*, seregél, idem; *ficedula* Molnár Albertnél csakugyan seregély, mégis a seregély szó ki van húzva, mint

ha *ficedula* is esókát jelentene; az *idem* hibásan van ide húzva, a következő szóhoz tartozik.

trudela, seregély; a *trudela* szót nem ismerem, a seregély latin neve: *sturnus*; egyébiránt lehet *trudela* a *turdus* elferditése.

merula, rigo.

Turdus, zerdal; itt is aligha nem kísért a seregély.

gratulus, zaya; *graculus*, szajkó.

1195. *muriceps*, verche, olv. vércse.

anapda, hakallo; sem az *anapda* sem a hakalló madár nevét nem találom a rendelkezésemre álló szótárakban, még hozzá se tudok vetni, hogy miféle madárról van szó, hogy tehát eddig nem ismert szó van-e előttem vagy elferditett szó.

dulcissona, filemyle, azaz fülemile.

filomena, idem.

milus, heye; *milvus*, hejja.

1200. *ardea*, gem = gem.

q'sula, *q'scula*, haras; *quiscula*, haris; ám ez utóbbi latin neve *rallus*, az előbbi magyar neve: kukoriczakár, de ez a név aligha létezhetett iratunk keletkezése korában.

cuturnix, fyr; *coturnix*, fürj.

timidula, nomarek; a magyar szó nyomorék. Vesd ő.

Ny. Sz.

alauda, zamka, olv. szántóka.

1205. *ascedula*, Cheruger; ha a magyar szó, a mint sejtem, czínege akar lenni, a latin kifejezés egészen megismerhetlen.

cincipota, idem; éppen oly ismeretlen szó.

irundo, fechke; *hirundo*, fecske.

coruus, hollo; *corvus*, holló.

Upupa, poklonca = poklonca eddig ismetetlen neve a bűdös bankának.

1210. *vespertilio*, demenyrey, olv. denevér.

stuttime vagy *stuccime*, idem; ismeretlen.

noctua, bagul molon; a bagoly tiszta, de a molon mit jelent?

nocticorax, lelek madar; *nycticorax*, lelek madár.

Bulo, bagol; *bubo*, bagoly.

1215. *passer*, vereb = veréb.

cuculus, kukuch, olv. kakuk.

nidus, fezek, olv. fészek.

gallus, kakas.

gallina, eme thuk, olv. eme tyúk.

1220. *pullus*, tyk fiu, olv. tyúk fiú.

penna, toul; *penna*, toll.

restrum, ar; *rostrum*, orr.

plumes.

Gamaraticus, wy hyr keltheo; a magyar szó elég világos: új hír keltő; de a latin honnan veszi magát, bajos eldönteni, lehet *Gramaticus*, *Camerarius*, de még *Garrulus* eltorzult formája is.

1225. *nugigerulus*, haswk vysesleo, olv. hazug viselő. Ezen végződik a szakasz, a mely szembetűnő bizonyossága, mily óvatosan kell e szószeretet adatait felhasználni. Az új szakasz czime két sort foglal el:

Secuntur nomina qui pertinent
ad mensam cum suis ceteris.

Mensa, a ztal = asztal.

glisscera.

mensale, apbros, olv. abrosz, a mely az előző *gliscera* jelentése is.

gausape, idem.

1230. *mappa*, kezkenew = kezkenő.

Manutergium, idem.

facit'gium, olv. *facit'gium*, idem.

sedis, sek = szék.

sedile, sek heh = szék hely.

1235. *scāpnū*, kis sek; *scampnum*, kis szék.

scabellium, zamul; az *i* ki lévén húzva, olv. *scabellum*, zsámoly.

fabellum, legezen; *flabellum*, legyező.

banka, panch, olv. pank.

tristeca, polch; *tristheca*, polez.

1240. *prandium*, ebed = ebéd.

Cenaculum, felestekum; *cenaculum*, fölöstököm.

obsenium, ossana; *obsonium*, ozsonna.

cena, vagara; *coena*, vacsora.

- cibus*, ethek = étek.
 1245. *cibidrium cibarium*, idem; az első szó kihúzva.
ferculum, idem.
edilium, ethek; *edulium*, étek.
merenda, myuesnek való ethek = mivesnek való étek.
esca, ethek = étek.
 1250. *panis*, kynér = kinyer, kenyér.
torta, kalach = kalács.
circulus, idem.
formula, moruan = morvány.
azimus, pagacha = pogácsa.
 1255. *azima*, couaz, olv. kovász; a görög ζόμη félreértése,
azyma éppen kovásztalan kenyeret tesz.
fmentum, olv. *fermentum*, idem.
simula, zemle = zsemle.
precella, perech = perecz.
subcinericium, hamubasilth pogacha, olv. hamuban sült pogácsa, *subcinericium*.
 1260. *biscocus*, biscad; *biscoctus*, piskóta.
placenta, beles; az első *n* ki lévén húzva olv. *placenta*, béles.
passtillus, thykus; *pastillus*, tikos (?)
liba, pohanca, alkalmasint e helyett: pogácsa.
buccella, zeletk kenyér = szelet kenyér.
 1265. *herbosa*, fures; füves.
paverosa, makos; *papaverosa*, mákos.
papolenta, lepeyn, *polenta*, lepény; az előbbiből hiányzó *pa* idecsúsított.
aciotica, huzuspera; a latin szó ismeretlen, azt hiszem *artocreas*-ből torzult el és húsos péra.
cunus, baznak; *cunus* jelent valami sajátságos idomú süteményt, de a magyar szó ismeretlen.
 1270. *divernum*, vakarch; *deverrium* (?), vakares.
vipa, boros kenier = boros kenyér.
obsogmogarus, leves kenyér.
frustum, remek.
cadras, negede; *quadrans*, negyed.

1275. *affus*, falath; *offa*, falat.
mica, kenyér bel = kenyér bél.
fragmētum, darab, olv. *fragmentum*.
muscido, pelez u.
muscidus, pelezues, e két magyar szó, ha helyesen van írva, eddig ismeretlen; latinul a szó *muscidus* = *musteus*, azaz *mustos* és mondják a még meg nem erjedt új borról.
 Itt vége a szakasznak, az új cím:
 Nomina quae pertinent ad coquinam.
 1280. *Focus*, l. 1311.
coq'na, chohyna; *coquina*, konyha.
ignis, tuz = tűz.
pir, idem, ez a görög πῦρ.
favilla, zikra = szikra.
 1285. *carbo*, alut sen = aludt szén.
pruna, elevenzen = eleven szén.
Veru, nyás = nyárs.
craticla, vas nyás; *craticula*, vas nyárs; ez nem igaz.
 l. 523. Itt rostély értendő.
carinea, vaznyas = vas nyárs, de a latin szó ismeretlen és alkalmasint torz.
 1290. *galdar*, yst; *caldar*, üst.
tropes, vaznyas = vas nyárs.
lebes, feuld fazek = föld fazek.
Cacabus, fedew = fedő.
carenadus, hy kew; a latin szó alkalmasint *carenaria* egy borfőző edény; a hy kew, azaz hí kő (?) talány; vajjon nem szilke?
 1295. *schartago*, serpenye; *sartago*, serpenyő.
olla, fazek.
testa, cherep = cserép.
scutela, thal; *scutella*, tál.
Discus, tanyer = tányér.
 1300. *colear*, kalan; *cochlear*, kalan.
surbile, olv. *sorbile*, idem.
brogium, lew; *brodium*, lé.
fascimula, talthartow, azaz táltartó; a latin szó alkalmasint *fascinula* egy koszoru forma karika tál alá való.

pinguis, keuer = kövér.

1305. *pinguedo*, keuerseg = kövérség.

popisma, pechenye hulathás; *poppysma*, pecsenye hullatás, helyesebben: csemecségés.

macer, ezteuer = ösztövér.

mac'és, ezteuerseg; *mac'és*, ösztövérség.

flama, lang; *flamma*, láng.

1310. *fumus*, fyst = füst.

focus, tyzhel = tüzhely, l. 1280.

ciner ül *cinis*, hamu, idem.

fax, yseug; olv. üszög.

cisto, korsó?

1315. *orceus*, kis korsó; *urceus*, kis korsó.

orceolus, korsó; *urceolus*, korsó.

Itt végződik szószedetünk, az *orceolus* után üresen maradt sorban e szók állanak: *galea*, *cassis*, *cona*, *crista*, *pectorale*, *cultrum*, a melyek a szószedetben mind meg vannak, azután következik a bevezetésben már közlött zárszó.

Az ezután következő «sapientia Salomonis» minket nem érdekel.

Ezzel átadom az iratot az érdeklődő köröknek és a nyilvánosságnak; bizonyos vagyok benne, hogy sok érdekest nyújt, ha nem szabad is minden adatát készpéazül venni.

Magyar szómutató

a besztercei szószedethez.

Abrosz, 1228.
 ács, 746, 747.
 aczél, 720.
 ag, 568, 569, 570.
 aga, 791.
 agag, 197.
 agár, 787.
 agár vagy hortó, 791.
 ágas, 539.
 ag ember, 58.
 ag fedel, 573.
 ag fel, 572.
 agg ember, 58.
 agg ökör, 1000.
 aggság, 59.
 agler, 590.
 ag öker, 1000.
 agoz, 539.
 ag sig, 59.
 ágy, 568, 569, 570, 590.
 agyag, 197.
 ágy fedel, 573.
 ágyfej, 572.
 ágy föl, 572.
 ajansa, 771.
 ajtó, 330, 332.
 ajtó küszöb, 532.
 ajtó sarka, 530.
 akel, 720.
 akó, 489.
 akw, 489.
 alattság, 280.
 aleh, 746, 747.
 aleth seg, 280.
 álló fa, 921.
 álló víz, 255.
 alma, 844.

alma fa, 844.
 almascine peg, 960.
 almazsinó pej, 960.
 általag, 555.
 általag, 555.
 alu, 726.
 alult szén, 1255.
 alut sen, 1285.
 angustar, 561.
 anya, 20.
 anyah, 20.
 apaval egueng, 16.
 apával egyreng, 16.
 apbros, 1228.
 apró bojtorján, 387.
 apro boythoryan, 387.
 apro fénye, 891.
 apró fenyő, 891.
 apreniar fa, 905.
 apró nyárfa, 905.
 ar, 1222, 659.
 ár, 659.
 aran, 733.
 aranfonal, 613.
 arantheu, 616.
 arany, 733.
 aranyas fedel, 614.
 arany fonal, 613.
 aranyos fedel, 614.
 arany pártá, 624.
 arany tű, 616.
 aratás, 464.
 arathas, 464.
 arniig has, 514.
 árnyék ház, 514.
 árok, 216.
 árpa, 469.

ártány, 1034.
 arthan, 1034.
 ár víz, 281.
 ásó, 335.
 assow, 335.
 aszszony ember, 34.
 asztag, 440.
 asztal, 1226.
 átalog, 555.
 athval, 38.
 athya, 15.
 athya fiu, 31.
 athyal, 38.
 atya, 15.
 atya fiu, 31.
 atyal, 38.
 ayaneha, 771.
 aython, 330, 332.
 aythou kizel, 532.
 ayton saret, 530.
 azon ember, 34.
 aztag, 440.
 aztal, 1226.

Bába, 46.
 bach, 1010.
 bádog, 727, 728.
 bagol, 1214.
 bagoly, 1214.
 bagoly borsó, 479.
 bagoly molon, 1212.
 bagul molon, 1212.
 bahol borsó, 479.
 baj, 184.
 báj fű, 353.
 bajnok, 187.
 baj szérü, 186.

bajviadal, 188.
 bajviadal ba menés, 189.
 bajvívás, 185.
 bak, 1010.
 bak vagy ürü, 1007.
 balha, 1142.
 balin hal, 304.
 balyn hal, 304.
 baraczk, 848.
 baraczk fa, 847.
 baran, 1004.
 bárány, 1004.
 barase fa, 847.
 barassch, 848.
 baráza, 459.
 bárd, 751.
 bariag, 215.
 barlang, 215.
 baremtoluy, 174.
 baromtolvaj, 174.
 barsan, 670.
 bársony, 670.
 barz, 1086.
 bay, 184.
 baynuag, 185.
 baynac, 187.
 bay phyw, 353.
 bayseruw, 186.
 bayviadal, 188.
 bayviadal ba mesos, 189.
 bazmak, 1269.
 béka, 1108.
 békó, 528.
 belchew, 49.
 belül való kolch, 529.
 belül béka, 1053.
 belénd, 382, 406.
 béles, 1261.
 belés ruha, 632.
 belül való kules, 529.
 belsu hay, 924.
 belső haj, 924.
 helyn, 1050.
 be menet, 325.
 ber, 663.
 herék, 882.
 bergerezna, 1066, 1069,
 1071, 1073, 1075, 1077,
 1079.
 berhe, 708.
 berkenye, 857.

berkenye fa, 858.
 berlageng, 635.
 berla gyöngy, 635.
 beu meneth, 325.
 bezermen orsaga, 82.
 bíal, 1049.
 bíber, 694.
 bíber bereh, 591.
 bíka, 997.
 bík fa, 892, 899.
 bír, 315.
 bírsalma, 852.
 bisalma, 852.
 bisalma fa, 851.
 biscad, 1260.
 bochor, 654, 1128.
 hoch ung vru, 1007.
 boeskor, 654.
 boesor, 1128.
 bodok, 727, 728.
 bodza fa, 911.
 bogár, 1128.
 bojtörján, 359.
 bokor, 873.
 bolda, 118.
 bor, 819.
 bor féreg, 1150.
 borju, 1002.
 boros kenier, 1271.
 boros konyér, 1271.
 borostian fa, 897.
 borostyan fa, 897.
 bors, 339.
 borstherew, 340.
 borstörő, 340.
 borsó, 478.
 boryw, 1002.
 borz, 1086.
 boykor, 873.
 boytorjaz, 359.
 bozva fa, 911.
 bölcső, 49.
 bölény, 1050.
 bölény bíka, 1053.
 bér, 663.
 börgerezna, 1066, 1069,
 1071, 1073, 1075, 1077,
 1079.
 böszörmény országa, 82.
 börkönyök, 109.
 bressel, 689.

bresszel, 689.
 burennink, 109.
 burenn yuk, 109.
 buza, 467.
 búkk fa, 892.
 hyal, 1049.

Cacerzín, 712.
 calamb, 1172.
 camaz, 788.
 camza, 644.
 capa, 336.
 capeha, 656.
 cappen, 652.
 cedrus fa, 913.
 chakan, 756.
 chalan, 398.
 chap, 557.
 chaprang, 704.
 chathorna, 232.
 cheber, 553.
 chemege, 817.
 chenik, 796.
 chepez, 607, 608.
 cheph, 492, 494.
 checkerew, 437.
 cherda, 994.
 chereboth, 1126, 1127.
 cherek, 648.
 cheren, 522.
 cherep, 1297.
 cheresnye, 860.
 cheresnye fa, 859.
 cher fa, 894.
 chergetek, 254.
 cheruger, 1205.
 chezew, 835.
 chimér, 94.
 chobladaró, 493.
 chohyna, 1281.
 choka, 1189.
 chomber, 377, 378.
 chonok, 270.
 chorda, 993.
 chorozlonas, 455.
 choth, 716.
 chouachi, 731.
 chuk hal, 306.
 chuka, 296.
 chyd, 227.

czompó, 293.
 czölöp, 224.

Dajka, 41.
 dalin, 940.
 darab, 1277.
 daranes, 212.
 darázs, 1147.
 darazt, 1147.
 daru, 1166.
 datolya, 849.
 dayca, 41.
 dedeus, 12.
 dödös, 12, 14.
 dödük, 14.
 demenyrey, 1210.
 denevör, 1210.
 deth ez, 14.
 deth yk, 14.
 dinynye, 417.
 dió, 863.
 dió fa, 864.
 disznó, 1030.
 disznó hal, 290.
 disznó pásztor, 1028.
 dizno, 1030.
 dizno hal, 290.
 dormi, 631.
 draua, 248.
 Dráva, 248.
 Duna, 245.
 duplús, 687.
 duplech, 687.
 dyne, 417.
 dyo, 863.
 dyo fa, 864.
 dysno pasztor, 1028.
 dzsida, 125, 127.

El, 785.

ebéd, 1240.
 ebir, 393.
 eb leg, 1138.
 eb légy, 1138.
 eb tej, 383.
 eb tej, 383.
 édes víz, 259.
 éd fej, 444.
 éd fal, 444.
 éd szár, 445.

éd zar, 445.
 egér, 1094.
 éger fa, 907.
 egér fark, 388.
 egér nyomó, 1096.
 eg madár, 1154.
 egres, 808.
 egrez, 808.
 eguengfw, 32.
 eg veng, 44.
 egyenlő, 62.
 egymadár, 1154.
 egyveng, 44.
 egyveng fiu, 32.
 eke, 451.
 ekerbica, 1171.
 eke tartó, 453.
 ekew, 451.
 ekew tharhow, 453.
 eklelew hal, 126.
 eker fark, 400.
 ékor ol, 1027.
 ékur ol, 1026.
 ekur pasztor, 1039.
 elefant, 1045.
 éfenség, 168.
 elephant, 1045.
 eleven szén, 1286.
 elevenzen, 1286.
 ellenség, 168.
 élő fa, 921.
 elw, 1157.
 ember, 1.
 emberség, 6.
 ember sig, 6.
 eme disznó, 1033.
 eme thuk, 1219.
 eme tyuk, 1219.
 emeyzno, 1033.
 emlő, 980.
 engual, 603.
 enk, 707.
 enle, 980.
 eper, 872.
 eper fa, 871.
 eplon, 782.
 eplény, 782.
 erch, 729.
 ércz, 729.
 erdew, 881.
 erdő, 881.

- eresztvényes vessző, 884.
eriz, 393.
ermen orzaga, 76.
ermyu, 75.
es, 220.
esisth, 734.
eskethen fu, 372.
esketo fu, 372.
ester, 396.
ester paréj, 396.
eszterág, 1167.
esztrák, 1167.
étek, 1244, 1247, 1249.
éthe, 1244, 1247, 1249.
éthnes, 732.
eneth, 1074.
eneth ber gerezna, 1075.
esztynes uzo, 884.
evet, 1074.
evetbör gerezna, 1075.
evez, 275.
evező, 274.
ew, 713.
ewez, 275.
ewezo, 274.
ez, 11, 60, 1057.
ezen feldy, 52.
ezen földi, 52.
ezerjó fu, 403.
ezeryo fu, 403.
ez olo, 1058.
ezteuer, 1307.
eztenorseg, 1308.
ezner pastor, 1038.
eznere kezarew, 724.
ezuz, 1983.
ezüst, 734.
- Fa**, 925.
fachian, 1184.
fácán, 1184.
fagal fa, 890.
fagyal fa, 890, 917.
fa haj, 922.
fa hay, 922.
fa héj, 348.
fa hew, 348.
fajd, 1186.
falat, 1275.
falath, 1275.
- farensch, 1063.
farhám, 773.
farib, 942.
farkas, 1063.
farkas grúza, 124.
farkas kasza, 124.
farkasskusa, 124.
farmatring, 983, 984.
fatalp, 667.
fátyol, 605.
fauid, 1186.
fuzék, 1296.
fuchko, 1297.
fecske, 1207.
fedél, 544.
fedew, 1293.
fedő, 1293.
feguer, 88.
fegyver viselő, 89.
fegyver, 88.
fegyver viselő, 89.
feier malna, 384.
fejér, 953.
fejér epusta, 416.
fejér fedél, 618.
fejér fő fedél, 619.
fejergeng, 636.
fejér gyöngy, 636.
fejér káposzta, 416.
fejér mályva, 384.
fejér üröm, 374.
fejő edény, 1024.
fék, 978.
fékél, 975.
fékes nyíl, 137.
fékes nyíl, 137.
fekete, 951.
feketew, 951.
feketew fu, 373.
feld, 195.
feld monyoro, 356.
feldy bozva, 399.
fél ember, 5.
feles tekum, 1241.
fen, 721.
fenék, 234.
fenn pohár, 837.
fenő kő, 721.
ferden, 516.
ferdő, 516.
féreg, 1101.
- ferck, 1101.
fer fiw, 37.
férfin, 57.
férjeg, 36.
férjegy, 36.
fer yeem, 374.
feryeg, 36.
festék vagy írta, 662.
festeleu haz, 517.
fészek, 1217.
feuhl, 198.
feuld fazek, 1292.
feven, 237.
fevenes, 238.
few, 649.
foye eden, 1024.
feyer, 953.
feyer fedel, 618.
feyer fo fedel, 619.
feyer yrem, 374.
feyssee, 749.
fezek, 1217.
fiat, 37.
fiatal, 887.
fier fiw unaka, 29.
fige , 850.
fiemyle, 1197.
fiu, 26.
fiu unoka, 29.
fiw, 26, 1175.
fog hagna, 410.
foghagyma, 410.
fogol, 1185.
fogoly, 1185.
folyás, 222.
folyóvíz, 230, 240.
forbát, 563, 830.
forbath, 563, 830.
forgatag, 253.
fosztó, 175.
fő, 649.
föld, 195, 198.
föld fazék, 1292.
földi bodza, 399.
föld magyoro, 356.
földöstököm, 1241.
föveny, 237.
fövenyes, 238.
frig, 156.
frigy, 156.
fű, 1175.

- fures, 1265.
fűrő, 752.
fuselth, 599.
függő, 617, 631.
fülemle, 1197.
fűrj, 1202.
fűst, 1310.
fűstház, 517.
fűstölő ház, 517.
füves, 1265.
fyal, 37.
fyatal, 887.
fyr, 1202.
fyst, 1310.
- Galamb**, 1172
gallér, 107.
gaputh, 698.
garanyag, 212.
garnatus, 640.
gát, 223.
gath, 223.
gelszta, 1122.
gelen seg, 181.
gelusca, 1122.
gém, 1200.
gemelch, 840.
gemelches, 841.
gemelch kert, 842.
gember, 347.
geng, 634.
gengyer, 1181.
genti, 674.
gepcw, 883.
gepin, 1011.
gereblye, 482.
gerég dyene, 418.
gerey, 129, 138.
geren, 1084.
gerenda, 535.
gerla, 490.
gerlicze, 1174.
gerlyoc, 1174.
germek, 54.
germekviselő, 47.
gertyaban való, 926.
gezen, 1089.
ggranyag, 212.
gim, 1056.
godolya, 849.

- golch, 695.
gomba, 431, 434.
görény, 1048.
görög dinynye, 418.
göröngy, 212.
gözü, 1089.
grif, 1155.
griph, 1155.
gónár, 1182.
guzar, 1182.
gyalu, 754, 755.
gyapju, 1011.
gyapot, 698.
gyékény, 579, 580.
gyepő, 982.
gyepő, 883.
gyermek, 54.
gyermekviselő, 47.
gyertyaban való, 926.
gyik, 1124.
gyk, 1124.
gyken, 579, 580.
gyker, 419.
gyoles, 695.
gyopár, 375.
gyökér, 419.
gyömbér, 347.
gyongy, 634.
gyöngyvér, 1181.
gyronalthew, 65.
gyrou fa, 910.
gyrow, 633.
gyűlölség, 181.
gyümölcs, 840.
gyümölcs kert, 842.
gyümölcsös, 841.
gyűrű, 633.
gyűrű fa, 910.
gyűrűváltó, 65.
- Hab**, 282.
habos, 283.
had, 152.
hadakozó, 153.
had nagy, 151.
hadokozo, 153.
hágcsó, 328.
hagma, 409.
hagman, 972.
hagyma, 409.
- hagymán, 972.
hagymászij, 986.
haj kotél, 621.
hajó, 264, 267.
hajó oldal, 265.
hajós, 272.
hakadló, 1196.
hal, 286.
halasthow, 285.
halas tó, 285.
halasz, 309.
halaz, 309.
hal hólyag, 321.
hal horlax, 321.
hal kopoltyú, 320.
hal kopothow, 320.
haln, 206.
háló, 310.
halom, 206.
hám, 772.
hamach, 775.
hámas, 775.
hamar nyíl, 135.
hamar nyíl, 135.
ham . . . aves, 354.
hámeszkös, 774.
ham ez kezt, 774.
hamu, 1312.
hamuban sült pogácsa, 1259.
hamuba silt pagacha, 1259
hang, 1140.
hangya, 1140.
hant, 214.
harag, 183, 190.
haranga, 1159.
haras, 1201.
haraset, 930.
haraset, 930.
harsa, 289.
hanga, 289.
harris, 1201.
harmad fu, 949.
harmad fü, 949.
hasaló fő, 405.
hasalon fu, 405.
hás fa, 906.
haswk vyselco, 1225.
hattyú, 1168.
hatyw, 1168.

hay kethel, 621.
 hayo, 264, 267.
 hayo oldál, 265.
 hayoz, 272.
 ház, 505.
 hazanus, 703.
 hazug viselő, 1225.
 heg, 203.
 heges theur, 121.
 heg mal, 208.
 heg morixiw, 986.
 heg tetew, 205.
 hegy, 203.
 hegyes tőr, 121.
 hegy mal, 208.
 hegy menő szij, 986.
 hegy tető, 205.
 héjja, 1199.
 helg, 1068.
 helg bergerozna, 1069.
 helies, 256.
 behiesses, 257.
 helm, 90.
 herchek, 1098.
 hers, 981.
 herélt lö, 943.
 herélt low, 943.
 herenj, 233.
 hereny, 233.
 hernyó, 1135.
 heus, 56.
 hovader, 974.
 heyo, 1199.
 heyoz, 1051.
 hoyuz, 1042.
 hid, 227.
 hig, 617.
 hígy, 617, 631.
 hi kő, 1294.
 hím, 1035.
 hit adás, 66.
 híúz, 1042, 1051.
 hód, 1082.
 hod nag, 151.
 hold feld, 456.
 hold föld, 456.
 holló, 1208.
 homny, 589.
 hordó, 554.
 hordou, 554.
 hor fu, 371.
 horfú, 371.
 horló, 757.
 horlow, 757.
 hornyo, 1135.
 hornyoló, 757.
 horog, 139, 318.
 horth, 791.
 horvath orsaga, 83.
 horvát országa, 83.
 hölgy, 1068.
 hölgy bőr gerezna, 1069.
 hőresük, 1098.
 hős, 56.
 hug, 23.
 hug fu, 17.
 hug fiw, 17.
 humor, 380.
 hunyor, 380.
 húsos péra, 1268.
 buzuspera, 1268.
 hűg, 617.
 hűgy, 617.
 hyg, 617, 631.
 lyhar fa, 895.
 hy kew, 1294.
 hym, 1035.
 hyth adasz, 66.
 Ideg, 133.
 idegen ember, 51.
 ifjú hős, 63.
 iga, 765.
 igerile, 62.
 iker, 45.
 ing, 707.
 ingváll, 603.
 ip, 18.
 ir, 1099.
 irh, 662.
 írha, 662.
 iró, 1015.
 is, 220.
 isti low, 961.
 iszap, 239.
 iszapos, 240.
 iteze, 560.
 iv, 132.
 izsop, 345.

Járóka, 49.
 jászol, 525.
 jegenie fa, 901.
 jegenie fa, 901.
 jegyruha, 74.
 juh, 1003.
 juhar fa, 805.
 juh ől, 1025.
 juh pásztor, 1041.

Kába, 1178.
 kabala, 935, 938.
 kaczerészij, 712.
 kaczerzard, 142.
 kiál, 552.
 kajált, 159.
 kajáltó, 319.
 kakas, 1218.
 kakuc fu, 369, 370.
 kakuk, 1216.
 kakukfű, 369, 370.
 kalach, 1251.
 kalás, 1251.
 kalán, 1300.
 kamalen, 682.
 kamara, 513.
 kamasz, 788.
 kamzsa, 644.
 kantrengu, 983.
 kapa, 336.
 kapes, 718.
 kapeza, 652, 656.
 kapu, 329.
 kapu, 329.
 kárász, 305.
 karuz, 305.
 karó, 337.
 karó, 1160.
 karou, 337.
 körpít, 588.
 karul, 1158.
 karuly, 1158, 1160.
 kaza, 742, 743.
 kaszató, 1117.
 kastáng, 357.
 kathang, 357.
 kayalt, 159.
 kayalthow, 319.
 kaza, 742, 743.
 kazathew, 1117.
 kebel, 491.
 kechege, 297.
 keesego, 297.
 keeske, 1008.
 keeske pásztor, 1040.
 keg, 683.
 kegke, 1008.
 kegke paztor, 1040.
 kék, 408, 683.
 keken, 877.
 keken fa, 876.
 keles, 472.
 keleth, 511.
 kalew, 550.
 kelk, 797.
 kemencho, 520.
 kemenezo, 518, 520.
 kemenke, 518.
 kémény, 510.
 kéményes ház, 509.
 kemlew, 161, 162.
 kémlő, 161, 162.
 kemyes has, 509.
 kemyn, 510.
 kender, 474.
 kenderes bársony, 671.
 keneclow, 567.
 kengél, 976, 977.
 kengyel, 976, 977.
 kanó, 779.
 kentes, 147.
 kenthés, 593.
 kenyér, 1250.
 kenyér ből, 1276.
 kep, 799.
 kepe, 441.
 keplow, 982.
 kerék, 776.
 kerekas bársony, 671.
 kerekas barzon, 671.
 kerel, 138.
 keremhog, 657.
 kerep, 262.
 kereuel, 129.
 kereuel, 129.
 kert, 333.
 kertész, 334.
 kerth, 333.
 kerthoz, 334.
 kertuel, 846.
 kertuel fa, 845.

keselyű, 1163.
 keserű lapu, 390.
 keszkenő, 1230.
 keszkenő akasztaló, 625.
 ketel, 277.
 ketolos, 278.
 két élő, 120.
 ketenus, 323.
 kétfelé nyíló ajtó, 331.
 kethel, 536.
 keth eleu, 129.
 keth fele nílou aythou, 331.
 keue, 442.
 keuer, 1304.
 keuserseg, 1305.
 keuth, 157.
 keuw, 779.
 keuy hal, 392.
 kéve, 442.
 kewres fa, 898.
 kezdethik viznek es hayo-
 nak nevy, 224 és 225
 közt.
 kezel seg, 9.
 kezenthau, 615.
 kezeyley, 1163.
 kezkenew, 1230.
 keznye akasztalou, 625.
 kifekty, 53.
 kigó, 1105.
 kigó, 1105, 1125.
 kikerchen, 391.
 ki menet, 326.
 ki meneth, 326.
 kiparn, 571.
 kisafa, 178.
 kis bajtorján, 360.
 kis boytorian, 360.
 kis cheren, 523.
 kis eszerény, 523.
 kis eb, 786.
 kis ember, 4.
 kis fejsze, 750.
 kis féreg, 1102.
 kis feyze, 750.
 kis fofath, 221.
 kis folyat, 221.
 kis hajó, 266, 268.
 kis hal, 287.
 kis háló, 312.
 kis halom, 207.
 kis hayo, 266, 268.
 kis heg, 204.
 kis hegy, 204.
 kis korszó, 1315.
 kis kunyhó, 315.
 kis madár, 1152.
 kissa, 178.
 kis seg, 252.
 kis ségy, 252.
 kis sek, 1235.
 kis szék, 1235.
 kis szelőr, 761.
 kis tár szekér, 763.
 kis thar zeker, 763.
 kis velg, 210.
 kis víz, 228.
 kis völgy, 210.
 kis zeker, 761.
 kinas, 598.
 kizeb, 531.
 koh, 521.
 kohnya, 1281.
 koleh, 537.
 kolohar, 546.
 komny, 589.
 konth, 610.
 konty, 610.
 kopja, 799.
 korlát, 737.
 korsó, 1314, 1316.
 korsouag, 145.
 korsow, 1316.
 korszovagy, 145.
 kos, 1035, 1006.
 kosár, 548, 549.
 koszoró, 601, 629.
 kotergard, 142.
 kovács, 731.
 kovász, 1255.
 kozar, 548, 549.
 kozoro, 629.
 kozoron, 601.
 köböl, 491.
 köfal, 498.
 kökény, 877.
 kökény fa, 876.
 kököresin, 391.
 köles, 472.
 kölyök, 797.
 kölyű, 550.

kőműves, 748.
kőntös, 147, 593.
könyökölő, 567.
kőrös fa, 898.
körtvély, 846.
körtvély fa, 845.
kösöntyű, 615.
kötél, 277, 536.
köteles, 278.
kővér, 1304.
kővérség, 1305.
követ, 157.
kővi hal, 302.
közelség, 9.
kufal, 498.
kukuch, 1216.
kules, 537.
kulesár, 546.
kumyes, 748.
kunyhó, 314.
kupa, 566.
kút, 231.
kuth, 231.
kuthow, 314.
kutyó, 314.
külföldi, 53.
küzöb, 536.
küzdés, 182.
kydes, 182.
kygyo, 1125.
kyner, 1250.
kyparn, 571.
kysvz, 228.

Laloda, 395.
laboda paréj, 397.
láng, 1309.
lapad, 484.
lapát, 484.
lapow, 390.
lapu, 390.
lasnak, 575.
lasznak, 575.
lé, 1302.
lean, 27.
lean kerew, 72.
lean unaka, 30.
leány, 27.
leány görő, 72.

leány unoka, 30.
leg, 1136.
legezen, 1237.
légy, 1136.
legyző, 1237.
lehere, 392.
leilach, 585.
lelah, 585.
lélek madár, 1213.
lelekuz, 101.
lemes vas, 454.
lemez vas, 454.
len, 475.
lenche, 476.
lenese, 476.
len-gel, 77.
lengyel, 77.
(lengyel) országa, 78.
lepeden, 643.
lepedő, 643.
lepény, 1267.
lepew, 944.
lepeyn, 1267.
lépő, 944.
leves lénység, 1272.
lew, 1302.
liget, 885.
ligeth, 885.
liketh, 473.
lilium, 426.
link, 219, 542.
lő, 934, 936.
lőhere, 392.
lópásztor, 1036.
léróm, 389.
loram, 389.
lomaz, 968.
lovag, 965.
lovász, 968.
low, 934, 936.
low pastor, 1036.
lúd, 1183.
luptán, 1164.
lákóti, 473.
lyuk, 219, 542.

Machka, 1092.
macka, 1095.
macs, 123.
macska, 1092, 1095.

madal fu, 404.
madal fű, 404.
madár, 1151.
madar keles, 358, 381.
madár köles, 358, 381.
mag, 462, 463.
magch fa, 880.
maguethew, 458, 466.
magvotó, 458, 466.
mák, 481.
makk, 879.
makk fa, 880.
mákos, 1266.
malach, 1032.
malacz, 1032.
malathar, 839.
manta, 367.
marok, 110.
Maros, 247.
mart, 242.
masud fu, 950.
másod fű, 950.
math, 123.
matrácz, 587.
matraz, 587.
mazola vag feier malua
384.
maza pahar, 834.
mázsa, 764.
mázsa pohár, 834.
mazsola vagy fejer mály-
va, 384.
mazya, 764.
medencew, 833.
medenceze, 664, 833.
medgy, 862.
medgy fa, 861.
medvo, 1059.
meg, 862.
meg fa, 861.
méh, 1144.
mel, 235.
mély, 235.
men, 68.
mén, 939.
mensch hal, 301.
mendenes haz, 507.
ménes, 937.
menietli, 1090.
menta, 367.
meny, 68.

menyekezev, 64.
menyekező, 64.
menyét, 1090.
menyhal, 301.
mérése, 488.
mérés, 1112.
mérges, 1114.
merthe, 488.
metélt ruha, 596.
mezeu, 199, 201.
mező, 199, 201.
méz ser, 823.
midenyo, 664.
mindenes ház, 507.
mivesnek való étek, 1248.
miz ser, 823.
moch, 879.
mochar, 376.
mohar, 376.
mogyoró, 866.
mogyoró fa, 865.
mogyoró hagyma, 412.
molon, 1212.
moly, 1132.
mondola, 856.
mondola fa, 855.
moniora hagma, 412.
monnok, 1088.
monyero, 866.
monyero fa, 865.
morits, 690.
Moroz, 247.
moruan, 1253.
morcvány, 1253.
morych, 690.
morth, 242.
mostoha, 39.
moyl, 1132.
mozthaha, 39.
mű, 1148.
mahar, 376.
mullice, 1139.
muskát, 815.
muskath, 815.
muslica, 1139.
must, 818.
mynesnek való étek, 1247.

Nád, 428.
nadal, 1120.

nadály, 1120.
nadrág, 655.
nap, 19.
naspolya fa, 867.
nász nagy, 71.
naz-nag, 71.
negede, 1274.
negyed, 1274.
neje, 1060, 1062, 1066,
1093.
nemen yaro, 790.
nemes, 576.
nemez, 576, 577.
nemest, 577.
nemseth, 7.
nemseth sig, 8.
nemzet, 7.
nemzetség, 8.
néni, 21.
neny, 21.
nerce, 1080.
nereg, 971.
nereg gyator, 987.
nereg capa, 985.
nest, 1072.
neye, 1060, 1062, 1066,
1093.
nomarek, 1203.
nozolyov, 73.
nul, 1064.
nuz, 1070.
nuz ber gerezna, 1071,
1073.
nyár fa, 904, 909.
nyárs, 1287.
nyas, 1287.
nyelv, 717.
nyelw, 717.
nyérez, 1080.
nyereg, 971.
nyereg gyártó, 987.
nyereg kápa, 985.
nyest, 1072.
nyest bőr gerezna, 1073.
ny fereg, 1134.
nyhthow, 780.
nyíl, 134, 136.
nyl, 134, 136.
nyomon járó, 790.
nyomorék, 1203.
nyoszolyó, 73.

nyújtó, 780.
nyúl, 1064.
nyuszt, 1070.
nyuszt bőr gerezna, 1071,
1073.
nyű léreg, 1134.

Odmarbino azany, 22.
oker, 996.
ól, 524.
olaj fa, 875.
olay fa, 875.
oldal, 784.
olló, 744.
ollow, 744.
ölm, 726.
or, 172.
orehon, 616, 620.
oreson, 606, 620.
ord, 97.
ordas színű, 681.
ordas zinem, 681.
óriás, 1046.
orjegy, 93.
oroszlan macska, 1047.
oroszlan mag, 1047.
orr, 1222.
országa, 78.
or yeg, 93.
orzaga, 78.
osama, 1242.
ostor, 991.
oszlop, 533.
ozloch, 533.
ozsonna, 1242.
ozl, 470.
öese, 33.
öklelő hely, 126.
ökör, 996.
ökörbika, 1171.
ökör fark, 400.
ökör öl, 1026, 1027.
ökör pásztor, 1039.
ölyv, 1157.
örmény, 75.
örmény országa, 76.
örvény fű, 366.
ős, 11.
ősz, 60.
osztóvér, 1307.

ösztvérség, 1308.
 öszvér, 969.
 öszvéres kőszőrű, 724.
 öszvér pásztor, 1038.
 ötvös, 732.
 őv, 713.
 őz, 1057, 1083.
 őz olló, 1058.

Pagacha, 1254.
 pahar, 562, 564, 828.
 paharnak, 547.
 palaczk, 559.
 palasch, 559.
 palást, 709, 702.
 palasth, 709, 702.
 palást szél, 602.
 palást zel, 602.
 palatha, 509.
 palota, 509.
 panch, 1238.
 pancyl, 103.
 pánczól, 103.
 pank, 1238.
 paplan, 641.
 paplon, 641.
 paraj, 411.
 paray, 411.
 parcang, 504.
 paripa, 942.
 párkány, 504.
 párna, 582.
 párna hay, 583.
 parna hay, 583.
 part, 241.
 pártá, 622.
 pártá őv, 714.
 partha, 622.
 partha ew, 714.
 pasar, 291.
 patkó, 735.
 patkan, 1097.
 patkány, 1097.
 patkó, 735, 736.
 patkolnya, 739.
 patkószeg, 740.
 patk seg, 740.
 pausa, 1170.
 páva, 1170.
 pechenye hullathas, 1306.

peesenyé hullatás, 1306.
 peg, 954.
 pegueth, 1076.
 pegueth ber gerezna, 1077.
 pej, 954, 957.
 pele, 1081.
 peley, 1081.
 pelezu, 1278.
 pelezues, 1279.
 pellikán, 1179.
 per, 180.
 perech, 1258.
 perecz, 1258.
 peszerceze, 394.
 petrezselyem, 344.
 petymeg, 1076.
 petymeg bőr gerezna, 1077.
 pey, 957.
 pezerche, 394.
 phagal fa, 917.
 phathyol, 605.
 phonn pahar, 837.
 phestek vag ír, 662.
 phozton, 175.
 pikonhog, 91.
 pineze, 508.
 pinke, 508.
 píruhua, 362, 363.
 piskóta, 1260.
 pístrang, 300.
 pístrang, 300.
 píthuar, 506.
 píthvar, 506.
 poch, 988.
 pochno, 604.
 pogácsa, 1254, 1263.
 pogotha, 191.
 pohanea, 1263.
 pohánka, 1263.
 pohár, 562, 564, 828.
 pohárnok, 547.
 pók, 1115.
 póka, 48.
 pokemkog, 105.
 pók háló, 1116.
 poklonya, 1209.
 poklonca, 1209.
 poklonca, 1209.
 pokrócz, 105.
 póla, 48.
 polch, 1239.
 polez, 1239.

polka, 48.
 polva, 443.
 polyva, 443.
 por, 213.
 poroszka, 948.
 porzka, 948.
 porth, 241.
 posztó, 669.
 pozsár, 294.
 pozthow, 669.
 ptrcsol, 344.
 ptrszentő gyökér, 372.
 pusant, 816.
 puzdra, 131.

Rach, 85.
 rachka, 551.
 rácz, 85.
 ragadó, 171.
 rágó fa, 912.
 raj, 1145.
 rák, 307.
 rakonca, 781.
 rákozó, 308.
 rasa, 425.
 ravasz, 1065.
 ravasz bőr gerezna, 1066.
 ray, 1145.
 re 236.
 rech, 1176.
 récz, 1176.
 reczés, 627.
 redelth, 630.
 redőlt, 630.
 rojtó, 709.
 rekertye, 888.
 rekertye, 888.
 romek, 1273.
 répa, 421, 422.
 reppa, 421.
 rére, 24.
 rós, 543, 725.
 retek, 423.
 retesz, 527.
 retez, 527.
 retheg, 423.
 reniz, 271.
 révész, 271.
 rew, 236.
 reythow, 709.

rex, 543, 725.
 réz, 725.
 rezes, 627.
 r fa, 886.
 rigó, 1192.
 rocska, 551.
 roh, 952.
 rokolya, 600.
 rokosság, 10.
 ros, 468.
 ronaz, 1065.
 ronaz bérgerozna, 1066.
 rozs, 468.
 rózsá, 425.
 rős haj, 923.
 ruha, 594, 595.
 rulten, 638.
 r. us haj, 923.
 ruta, 349.
 rútha, 349.

Sáfol, 637.
 sáfrán, 346.
 sahtar, 832.
 sajt, 1020.
 sajtár, 832.
 sajt nyomó, 1023.
 sajtó, 814.
 sajt tartó, 1022.
 salap, 92, 100.
 salnia, 350.
 sapara fu, 401.
 sáphol, 637.
 saphran, 346.
 sár, 211.
 sarkan, 1103.
 sarkantiu, 990.
 sarkantyú, 990.
 sárkány, 1103.
 sarló, 741.
 sarlow, 741.
 sarn, 646.
 sas, 429.
 sáska, 1123.
 sátor, 592.
 sauo, 1016.
 savó, 1016.
 sayth tarthow, 1022.
 sayth nyomo, 1023.
 scamith, 684.

searlath, 672.
 seeg, 541.
 seerechendyo, 361.
 sehathor, 592.
 schayth, 1020.
 seliew, 299.
 scorpua, 1149.
 seg, 251.
 ségy, 251.
 sek, 1233.
 sek heb, 1234.
 sepreu, 485.
 seprew, 820.
 sepró, 485, 820.
 ser, 822.
 serdek, 1012.
 serochen, 84.
 serochen orzaga, 85.
 sereg, 165.
 seregel, 1190, 1191.
 seregély, 1190, 1191, 1193.
 seregély viola, 680.
 seregorr, 164.
 seregor, 164.
 serkar, 108.
 serke, 660.
 serpenye, 1295.
 serpenyő, 1295.
 serte, 660.
 senin, 338.
 sentreg, 291.
 simis, 933.
 skarlát, 672.
 skorpíó, 1149.
 só, 341.
 sólyom, 1156.
 som, 903.
 som fa, 902.
 soparlath, 639.
 soparlath, 638.
 só törő, 342.
 sov, 341.
 sow therew, 342.
 söreg, 291.
 sóvény, 338.
 szálló, 438.
 stalow, 438.
 strak, 1167.
 sum, 903.
 sum fa, 902.
 superlát, 628, 639.

sül, 1087.
 süldő dísznö, 1031.
 süllő, 299.
 süveg, 611.
 syueg, 611.
 szabadtás, 160.
 szajkó, 1194.
 zalad, 824.
 szalag szij, 711.
 szalma, 446.
 számár, 966.
 számár pásztor, 1037.
 számártóvis, 402.
 számít, 684.
 számszerigy, 144.
 szán, 767.
 szántó, 448, 449.
 szántóka, 1204.
 szapora fü, 401.
 szapu, 486.
 szárcsa, 1177.
 szarka, 1188.
 szárnyas, 1153.
 szár posztó, 677.
 szarvas, 1055.
 szarvas bogár, 1141.
 szatyor, 495.
 szatyor hal, 314.
 szar nagy, 193.
 szederj, 870.
 szederjes, 675.
 szederj fa, 868.
 szeg, 541.
 szeg fő, 352.
 szék, 1233.
 székely, 79.
 székely orzaga, 80.
 szekér, 760.
 szekeres ló, 963.
 szekernye, 647.
 szekértalp, 778.
 szekér vezető, 768.
 szék hely, 1234.
 szelemen, 538.
 széles tör, 119.
 szélet kenyér, 1264.
 szem, 959.
 szerdek, 1012.
 seerechendyo, 361.
 szercesen, 84.
 szercesendió, 361.

szerecsen országa, 81. 85.
szorkar, 108.
szérű, 439.
sziget, 290.
szőj, 661.
szők fű, 351.
szikra, 1284.
szilfa, 889.
szilva, 854.
szilva fa, 853.
szímis, 933. —
szímis fa, 932.
szin vas, 759.
szoba, 515.
szoknya, 699.
szomak, 1104.
szőlő, 800. 803.
szőlő fű, 807.
szőlőgereszde, 206.
szőlő levél, 805.
szőlő mag, 813.
szőlő mesgye, 810.
szőlős, 801.
szőlő szedeti kor, 809.
szőlő szedő, 812.
szőlő tő, 802.
szőlő vesző, 804.
szömörösög, 386.
szömörösök, 435.
szőnyeg, 574.
szőr, 697.
szővés, 623.
szű féreg, 1133.
szunyog, 1137.
szülő, 40.
szurke, 685.

Tabit ruha, 645.
tabyr ruha, 645.
tajkos, 1109.
tajték, 284.
tál, 1298.
taliga, 766.
talp, 650.
táltartó, 1303.
talhartow, 1303.
tányér, 1299.
tapló, 436.
taplow, 436.
tarchon, 343.
tárkony, 343.

tarló, 202. 457.
tar posztó, 678.
tar pozthow, 678.
tarsak, 148.
tár szekér, 762.
tartó, 534.
túrzsák, 148.
tegez, 130.
tēj, 1014.
tēj fel, 1013.
tekenens beka, 1110.
tekenős béka, 1110.
tekerő, 658.
tekeu, 927.
telek, 196.
telg fa, 893.
tengel, 777.
tenger, 243.
tengeri, 244.
tengeri lapos sás, 430.
tengeri lopus zez, 430.
tengery, 244.
terem, 501. 512.
terpe, 2.
tethew, 1143.
teth hal, 322.
tetű, 1143.
teve, 970.
teza, 246.
thal, 1298.
thaliga, 766.
thar, 1017.
tharlou, 202.
tharlow, 457.
tharte, 534.
thar zeker, 762.
thaytek, 284.
thegez, 130.
thekerew, 658.
thelek, 196.
thien, 636.
therm, 512.
theue, 970.
thenleu, 122.
theulthow, 558.
thour, 116.
theurek, 447.
they, 1014.
they fel, 1013.
thok hal, 292.
tholnay, 169.

thoron, 499.
thow, 258.
thur, 973.
thuro, 1018. 1019.
thuz, 167.
thuzuk, 1165.
thyd, 227.
thykus, 1262.
tikos, 1262.
tista víz, 250.
Tisza, 246.
tizza fa, 918.
tiszta víz, 250.
tiuis, 919. 920.
tiza fa, 918.
tiz nag, 194.
tiz nagy, 194.
tő, 258.
tok hal, 292.
toll, 1221.
tolvaj, 169.
tolyakas, 1109.
torboncza, 192.
torbothil, 192.
torma, 424.
torontál, 1162.
torontayl, 1162.
torony, 499.
torsa, 420.
torzsa, 420.
toul, 1221.
tőke, 927.
tölgy fa, 863.
tőlő, 122.
töltő, 558.
tőr, 116.
tőrek, 447.
törpe, 2.
tővis, 919. 920.
tulok, 999.
tuluk, 999.
túr, 973.
tűrő, 1018. 1019.
tűsz, 167.
tuz, 1282.
tűzők, 1165.
tűz, 1282.
tűzhely, 1311.
tyk fiu, 1220.
tyuk fiu, 1220.
tyzhel, 1311.

thoron, 499.
thow, 258.
thur, 973.
thuro, 1018. 1019.
thuz, 167.
thuzuk, 1165.
thyd, 227.
thykus, 1262.
tikos, 1262.
tista víz, 250.
Tisza, 246.
tizza fa, 918.
tiszta víz, 250.
tiuis, 919. 920.
tiza fa, 918.
tiz nag, 194.
tiz nagy, 194.
tő, 258.
tok hal, 292.
toll, 1221.
tolvaj, 169.
tolyakas, 1109.
torboncza, 192.
torbothil, 192.
torma, 424.
torontál, 1162.
torontayl, 1162.
torony, 499.
torsa, 420.
torzsa, 420.
toul, 1221.
tőke, 927.
tölgy fa, 863.
tőlő, 122.
töltő, 558.
tőr, 116.
tőrek, 447.
törpe, 2.
tővis, 919. 920.
tulok, 999.
tuluk, 999.
túr, 973.
tűrő, 1018. 1019.
tűsz, 167.
tuz, 1282.
tűzők, 1165.
tűz, 1282.
tűzhely, 1311.
tyk fiu, 1220.
tyuk fiu, 1220.
tyzhel, 1311.

Uay, 1021.
udvar, 496.
udvarbíró asszony, 22.
ugar, 460.
uja, 43.
uj hely, 626.
új hír keltő, 1224.
umakk, 1104.
unicornys, 1048.
unikornis, 1048.
úti fű, 365.
út járó, 327.
utuar, 496.
úz, 1052.
úgető, 946.
úk, 13.
űlő, 722.
űnő, 998.
űrű, 1007.
űst, 1290.
űsti ló, 961.
űsző, 1001.
űszög, 1313.
űveg, 556. 565.

Vaacsora, 1243.
vad, 1043. 1131.
vad alma, 916.
vad alma fa, 915.
vadász, 798.
vadász háló, 311.
vadaz, 798.
vad calamb, 1173.
vad csombor, 370.
vad disznó, 1029. 1061.
vad dizno, 1061.
vad dysno, 1029.
vad galamb, 1173.
vad kecske, 1085.
vad legke, 1085.
vad lúd, 1180.
vad macska, 1067.
vad magka, 1067.
vad mák, 481.
vad mész, 1146.
vad mey, 1146.
vad számar, 967.
vad szőlő, 811.
vad zamar, 967.

vad zelew, 811.
vagara, 1243.
vaj, 1021.
vakarch, 1270.
vakares, 1270.
vakaró, 989.
vakaron, 989.
vakondok, 1091.
valfen vas, 112.
vállfő vas, 112.
valu, 838.
vankas, 584. 586.
vankos, 584. 586.
vápa, 218. 220.
vár, 497.
varadich, 379.
varadics, 379.
varas béka, 1111.
var fog, 502.
var fog rescí, 503.
várlok, 502.
várlok rési, 503.
vargahal, 295.
varin, 1187.
varjú, 1187.
varroth chepoz, 609.
varrott caspez, 609.
varsa, 313. 317.
vars beka, 1111.
varya, 295.
vas kosztyű, 114.
vas kezthew, 114.
vas macska, 273.
vasmel, 95.
vas mell, 95.
vas mochka, 273.
vas nyárs, 1288. 1289.
1291.
vas nyas, 1288.
vas szár, 113.
vas térd, 113.
vas zar, 113.
vaz boh mer, 98.
vaznyas, 1289. 1291.
vége, 706.
vég posztó, 688.
veg poztow, 688.
véka, 487.
vez, 316.
velez, 686.
veig, 209.

venérék, 821.
vénséges, 61.
verche, 1195.
vérese, 1195.
veréb, 1215.
verech, 827.
verees, 825. 827.
verem, 217.
veres, 955.
verescapusta, 415.
vereshagma, 413.
vereshagyma, 413.
veres káposzta, 415.
veres színű, 692.
veres zinev, 692.
vereu, 723.
vereu vas, 745.
verő, 723.
verő vas, 745.
versenkedés, 179.
vérsse, 313.
vért, 140.
vorth, 140.
vesnek, 789.
véső, 758.
vész, 316.
veszsző, 929.
vetés, 461.
vethes, 461.
vey, 67.
vey fel, 69.
vezér eb, 789.
vezou, 929.
vezew, 758.
vgar, 460.
vggd mak, 481.
viadal, 177.
vidra, 1078.
vidra her gerezna, 1079.
vidra bőr gerezna, 1079.
villa, 483.
viola, 427.
virich, 825.
viries, 825. 827.
visla, 792.
vites, 154.
vitőv, 80. 154.
vitez sog, 87.
vitészég, 87.
vitorla, 269. 276.
vitorla kethel, 279.

vitorla kötél, 279.
viz, 225. 229.
víza, 288.
vizes, 226.
vízi kigyó, 1106.
vízi tolvaj, 176.
vízi tolvaj, 176.
vízsa, 143.
vízslá, 792. 793. 795.
vízy kigo, 1106.
ví, 524.
vonsages, 61.
vow, 25.
vó, 25. 67.
vó fél, 69.
volgy, 209.
vrn, 1007.
vrnen flu, 366.
vty fiv, 365.
vya, 43.
vyadal, 177.
vy hel, 626.
vynog, 565.
vyz, 225. 229.
vyzes, 226.
vyzla, 793. 795.
vza, 143.
vzner, 969.
wehe, 33.
wt yaro, 327.
wy hvr koltheo, 1224.
wz, 1052.

Yazob, 525.
yd-k, 133.
ydeken ember, 31.
yechyo, 560.
yegruha, 74.
yegy, 556.
yeh, 1003.
yeh ol, 1025.
yeh paztor, 1044.
yew, 432.
yfiw heus, 63.
yga, 765.
ygeteu, 946.
yk, 13.
yker, 45.
ylew, 722.
yne, 998.

yp, 18.
yro, 1015.
yseng, 1313.
ysew, 1001.
ysíp, 345.
ysop, 239.
ysopus, 240.
yst, 1290.

Zab, 471.
zabált 16, 962.
zabgatas, 160.
zabla, 979.
zahtho, 814.
zalacziw, 711.
zalah, 824.
zalma, 446.
zahu, 754. 755.
zamar pastor, 1037.
zamarchuzt, 402.
zamilka, 1204.
zambul, 1236.
zan, 767.
zanolt, 407.
zanót, 407.
zanthow, 448. 449.
zapb, 371.
zaponá, 581.
zapu, 486.
zarka, 1177. 1188.
zarnas, 1153.
zar pozthow, 677.
zaru, 646.
zaruas, 1055.
zaruas bogar, 1141.
zarvas bogar, 1141.
zasca, 1123.
zászló, 149.
zászló viselő, 150.
zathar, 495.
zathow, 149.
zauar, 526.
zavár, 526.
zava, 1194.
zaz, 429.
zaz nog, 193.
zazto vizelew, 150.
zederjes, 675.
zedeyr, 870.
zedeyri fa, 868.

(80)

zocm, 959.
zekel, 79.
zekel orzaga, 80.
zeker, 769.
zekeres low, 963.
zekernye, 647.
zekertalp, 778.
zeker vezethew, 768.
zek phew, 351.
zelep, 224.
zeleth kenyér, 1264.
zeleus, 801.
zelew, 800. 803.
zelew few, 807.
zelew gerezd, 806.
zelew louel, 805.
zelew mag, 813.
zelew mege, 810.
zelew secedeti kor, 809.
zelew thew, 802.
zelew vezze, 804.
zelew zedew, 812.
zeloniem, 538.
zemerchek, 386. 435.
zemle, 1257.
zeneg, 574.
zengbochor, 1130.
zengő bogár, 1130.
zen vas, 759.
zordel, 1193.
zerechen orzaga, 81.
zoregel viola, 680.
zerenth, 173.
zerew, 439.
zes theur, 119.
zes, 623.
zeul, 1087.
zigeth, 260.
zikra, 1284.
zildew disuo, 1031.
zilaw, 40.
zil fa, 889.
zilua, 854.
zilua fa, 853.
zimis fa, 932.
ziuu, 661.
zoba, 515.
zobalo low, 962.
zognya, 699.
zold, 676.
zoliem, 1156.

zolma, 878.
zomak, 1104.
zomar, 966.
zomoserig, 144.
zonchi, 214.
zones, 214.
zongbochor, 1130.
zongor, 1166.

zopan, 1100.
zordon, 958.
zothior hal, 324.
zöld, 676.
zóllya, 350.
zámoly, 1236.
zsemlye, 1257.
zu ferag, 1133.

zukis hol, 102.
zulach, 540.
zuleha, 127.
zumóg, 1137.
zutha, 125.
zyn, 697.
zyr, 685.

Latin szómutató

a besztércezi szószedethez.

Abona, 980.
abies, 890.
abigens, 174.
absinthium, 373.
abyssus, 233.
acacia, 878.
acalabus, 1127.
acateca, 878.
accipiter, 1157.
acer, 900.
accervus, 440.
aces, 164.
achinus, acinus, 813.
aciotica, 1268.
acola, 53.
acupicta, 609.
admissarius, 939.
adolescens, 63.
amulus, 168.
as, 729.
Aethiopia, 85.
Aethiops, 84.
affus, 1275.
agazo, 1037.
agazon, 968.
agellus, 202.
ager, 201. 457.
agnus, 1004.
agrestum, 808.
agricola, 448.
agrimonia, 383.
agnus, 201.
agusterium, 561.

alyveperce, 1040.
alanda, 1204.
albaea, 648.
albus, 953.
albura, 648.
alga Patriarcha, 430.
aliger, 1153.
allium, 410.
allutum, 662.
alveum, 221.
almus, 896. 908.
altrix, 42.
aluta, 662.
alutrix, 42.
alveus, 221.
amaruscha, 363.
ambiges, 174.
amentum, 133. 668.
amygdalum, 856.
amygdalus, 856.
amigdalum, 856.
amigdulus, 855.
amilltrade, 1024.
amnis, 259.
ana, 1175.
anaperda, 1196.
anas, 1175. 1176.
anchabulum, 453.
anchora, 273.
ancilla, 28.
aneta, 1176.
angarium, 737.
angila, 306.

anguilla, 306.
anguis, 1106.
angulus, 541.
argustarium, 561.
annulus, 633.
antela, 983.
antena, 983.
antenna, 280.
anthempna, 280.
antilena, 983.
antrum, 215.
anus, 633.
aper, 1035. 1061.
aphitedium, 640.
apis, 1144.
apotheca, 507.
aqua, 229.
aquila, 1163.
aranea, 1115.
arabio, 465.
arator, 450.
aratum, 451.
arbor, 921.
arbutus, 915.
areha, 262.
architriclinus, 71.
arens, 132.
ardea, 1200.
area, 186. 439.
arena, 186. 237.
avenosus, 238.
argentum, 734.
aries, 1005.

arista, 445.
 arma, 88.
 Armenia, 76.
 armenta, 993.
 Armenus, 75.
 armiger, 89.
 armilla, 603.
 artemisia, 374.
 artifex, 746.
 artiplex, 397.
 artoceus, 1268.
 arundo, 428.
 Ascalonicum, 412.
 ascendula, 1205.
 ascensorium, 328, 376.
 ascia, 754.
 ascola, 412.
 asilus, 1146.
 asinus, 966.
 asitns, 563.
 assilus, 1146.
 assinus, 966.
 astrucium, 424.
 atavica, 14.
 atavus, 12.
 atavusa, 14.
 atavia, 14.
 atavus, 12.
 atraetilis, 376.
 atriplex, 397.
 auea, 1183.
 aucupota, 609.
 aula, 501.
 aurifaber, 732.
 aurifilia, 631.
 aurifrisia, 624.
 aurifusia, 624.
 auriga, 768.
 aurum, 733.
 avellanum, 866.
 avellanus, 865.
 avena, 470.
 avia, 13.
 avicula, 1152.
 avis, 1151.
 avunculus, 43.
 avus, 11.
 aws, 11.
 awsa, 13.
 axis, 777.
 azima, 1255.
 azimus, 1254.
 azyma, 1255.
Babatum, 736.
 bachelolum, 108.
 balinus, 304.
 balista, 144.
 balistra, 144.
 balteus, 714.
 balthea, 715.
 baltheus, 714.
 bambusium, 145.
 banka, 1238.
 barbo, 289.
 barbota, 289.
 barbarus, 686.
 basiliscus, 1131.
 beribus, 635.
 beryllus, 635.
 bestia, 1044.
 beuer, 1078.
 beuerima, 1079.
 bibibilio, 1150.
 bibio, 1150.
 bibore, 103.
 bibore, 103.
 bidens, 999.
 biennis, 950.
 biforis ianna, 331.
 biga, 766.
 bipennis, 120.
 bipertita, 763.
 bippennis, 120.
 biscoctus, 1260.
 biscotus, 1260.
 bispulus, 432.
 bissus, 694.
 bistardus, 1165.
 bianetus, 740.
 bianeus, 683.
 blota, 395.
 blatanum, 396.
 blitum, 395.
 boleata, 434.
 bolombica, 378.
 boletus, 434.
 bombifex, 1130.
 bos, 996.
 bosellus, 1050.
 bostar, 1027.
 botrus, 807.
 braca, 708.
 braca, 827.
 brachalo, 709.
 brachilium, 710.
 brachiale, 709.
 brachiolum, 108.
 branchius, 329.
 brancus, 329.
 brassinum, 825.
 brassium, 824.
 braxillium, 827.
 bretens, 672.
 brodium, 1302.
 brogium, 1302.
 bruchus, 1126.
 brucas, 1126.
 bructum, 698.
 bruinus, 834.
 brunedus, 675.
 brunetum, 698.
 brusanl, 689.
 brutus, 1126.
 buballus, 1049.
 bubo, 1214.
 bubollus, 1039.
 bubulens, 1039.
 buccella, 1264.
 bufo, 1098, 1111.
 bugio, 1174.
 bulo, 1214.
 bulpho, 1111.
 buris, 452.
 burto, 435.
 butio, 1174.
 butium, 1021.
 butyrum, 1021.
 byga, 766.
 hypertita, 763.
Cabus, 1178.
 cacabus, 1293.
 caeamascha, 364.
 caenmen, 295.
 cadras, 1274.
 cadria, 764.
 calamondria, 404.
 calchignas, 400.
 calcar, 990.
 calcicus, 646.
 caldar, 1290.
 caliga, 655.
 calips, 729.
 calopes, 653.

calopus, 653.
 camellinus, 682.
 camelus, 970.
 camepata, 509.
 camera, 513.
 camerarius, 1224.
 caminata, 509.
 caminus, 510.
 camisia, 707.
 campus, 209.
 canra, 513.
 canns, 981.
 canapea, 590.
 canapus, 474.
 cancer, 397.
 cancerator, 398.
 caniculus, 786.
 canis, 785.
 canistrum, 487.
 canna, 224.
 cannabis, 474.
 cantarus, 835.
 cantharus, 835.
 canns, 60.
 capatorium, 757.
 capecia, 441.
 caper, 1057.
 capete, 574.
 capito, 295.
 capra, 1008.
 capreolus, 1058.
 caprificus, 912.
 capriolus, 1058.
 capulum, 705.
 caputium, 704.
 carabus, 1127.
 carassius, 305.
 carbasius, 148.
 carbasus, 148.
 carbo, 1285.
 cardo, 530.
 carduus, 402.
 carenadus, 1293.
 carenaria, 1294.
 carina, 263.
 carinea, 1289.
 carmus, 1134.
 carpentarius, 747.
 carpio, 295.
 carpita, 588.
 carpollis, 588.
 cartago, 402.
 carthamus, 376.
 cartuga, 1110.
 cartugo, 1110.
 caryophyllus, 352.
 casens, 1029.
 casillum, 1022.
 cassis, 91.
 castor, 1082.
 castrum, 497.
 caterva, 162.
 catulus, 797.
 cavatorium, 757.
 caverna, 219.
 caulis, 416.
 caxamen, 1145.
 caxus, 1085.
 cedrus, 913.
 celarium, 508.
 celibium, 106.
 celibrum, 106.
 cellarium, 508.
 celtis, 758.
 cema, 1243.
 cenaculum, 1241.
 centuor, 193.
 centurio, 193.
 cepa, 409.
 cerasium, 860.
 cerasius, 859.
 cerasum, 860.
 cerasus, 859.
 cereum, 92.
 certamen, 179.
 cervical, 584.
 cervicarium, 584.
 cervile, 584.
 cervisia, 822.
 cervus, 1055.
 cespes, 214.
 cespis, 214.
 ceteus, 323.
 cetus, 106, 322.
 chalybs, 720.
 chamomilla, 351.
 chere, 128.
 chiplus, 828.
 chirothea, 114.
 chlamys, 701.
 chophinus, 548.
 Chorinthia, 83.
 Chorvatia, 83.
 Chrovatia, 83.
 chyphus, 564.
 ciara, 612.
 ciatus, 831.
 cibarium, 1245.
 cibula, 413.
 cibus, 1244.
 cicatrix, 973.
 ciccer, 477.
 ciconia, 1167.
 cicutia, 406.
 cinamomum, 348.
 cincipota, 1206.
 cincita, 992.
 cineula, 974.
 cimenlus, 713.
 cindatus, 696.
 ciner, 1312.
 cingula, 974.
 cingulus, 713.
 cinifex, 1157.
 cinis, 876, 1312.
 cinnamomum, 348.
 cinomia, 1138.
 cinra, 392.
 cinum, 877.
 cinus, 876.
 circius, 1087.
 circulus, 1252.
 cisterna, 232.
 cisto, 1314.
 citricus, 407.
 citrta, 647.
 clacula, 792.
 clannus, 701.
 clastrum, 497.
 clausa, 123.
 clava, 123.
 claviger, 546.
 clavis, 537.
 clopsydra, 558.
 cibamus, 520.
 clipeus, 141.
 coaquaneus, 62.
 coantaneus, 62.
 coagulum, 1017.
 coccanatus, 677.
 coccinatus, 677.
 cochlear, 1300.
 coclear, 1300.

coctanum, 852.
 coctanus, 851.
 coena, 1243.
 coenaculum, 1244.
 cotus, 166.
 cognatio, 9.
 collerium, 775.
 collentulus, 207.
 collis, 206.
 coloricus, 679.
 colorinus, 679.
 coluber, 1104.
 columba, 1172.
 coma, 93.
 compes, 528.
 coma, 50.
 comabulum, 49.
 concha, 1119.
 conflatorium, 521.
 congressus, 188.
 conipes, 944.
 conopeum, 590.
 consanguineus, 10.
 consobrinus, 17.
 consubrinus, 17.
 conta, 1117.
 contemio, 182.
 contentio, 182.
 conum, 102.
 coquina, 1281.
 corium, 666.
 cornipes, 944.
 cornix, 1187.
 cormum, 903.
 cornus, 902.
 corrigia, 661.
 cortex, 922.
 cortina, 581.
 coruus, 1208.
 corvus, 1208.
 corytus, 131.
 cos, 721.
 cotonemum, 852.
 coturnix, 1202.
 crabro, 1139.
 crapulatus, 962.
 crater, 837.
 crates, 522.
 craticula, 523, 1288.
 cremium, 437.
 crinale, 601.
 crista, 94.
 crocus, 346.
 cubile, 569.
 cubitum, 109.
 cubulus, 491.
 cunctis, 603.
 cunenius, 1216.
 quenner, 418.
 enleitra, 642.
 calex, 1141.
 calpitrum, 100.
 culter, 455.
 cumi, 50.
 amabulum, 49.
 emus, 1269.
 cappa, 366.
 cupressus, 914.
 caprum, 726.
 curia, 496.
 carineus, 131.
 curriculus, 764.
 curriker, 770.
 currikerus, 964.
 currus, 760.
 cusinus, 586.
 cuspis, 158.
 cutis, 663.
 eburnix, 1202.
 cyathus, 831.
 cygnus, 1168.
 cynomyia, 1138.
 cytiscus, 407.
Dama, 1083.
 dampnum, 1083.
 Danobius, 245.
 dantena, 379.
 decrepitus, 61.
 decurio, 194.
 delphin, 290.
 deverrium, 1270.
 dextrarius, 942.
 devirio, 194.
 dimicatio, 185.
 diplois, 533.
 discernale, 621.
 discerniculum, 621.
 discipula, 1100.
 discus, 1299.
 divernum, 1270.
 diversicoloris, 680.
 dolabrum, 751.
 dolerus, 849.
 dolenn, 552.
 dolium, 552.
 domus, 505.
 doricha, 292.
 dormetis, 691.
 dos, 74.
 draba, 359.
 draco, 1103.
 Draga, 248, 359.
 Drava, 248.
 dromedarius, 941.
 drometarius, 941.
 droniscus, 958.
 ductile, 557.
 duellum, 184.
 dulcissima, 1197.
 dumus, 874.
 dypolis, 593.
Ebalum, 399.
 echinus, 298.
 edilium, 1247.
 edulium, 1247.
 edulum, 399.
 edus, 1010.
 eginus, 897.
 eleborus, 372.
 elebrum, 393.
 elephas, 1045.
 emeritus, 1000.
 emissarius, 939.
 emula, 366.
 emulus, 108.
 emoytus, 1040.
 ensis, 117.
 enthaurus, 1053.
 epireda, 774.
 epita, 444.
 epitalamus, 69.
 equa, 935, 938.
 equatus, 937.
 equos, 965.
 equus, 934.
 erimaceus, 1087.
 Ermenia, 76.
 Ermenas, 75.
 erodius, 1160.
 ernea, 1135.
 erulus, 907.
 eruta, 1135.
 es, 729.

esca, 1249.
 espulus, 867.
 estival, 654.
 evonymus, 405.
 examen, 1145.
 exametis, 684.
 exantera, 321.
 excolator, 449.
 exentera, 321.
 exerecinalis, 153.
 exerecitalis, 153.
 exercitus, 152.
 exitus, 326.
 explorator, 161.
 exprolator, 161.
 expressus, 914.
 exta, 492.
 extabulum, 493.
 extraneus, 51.
Faba, 479.
 fabellum, 1237.
 faber, 731.
 faetergium, 1232.
 faex, 820.
 fagus, 892.
 falameterela, 605.
 falestrum, 742.
 faleo, 1156.
 faleramentum, 605.
 falx, 741.
 faretra, 130.
 fascia, 48, 606.
 fascica, 606.
 fascimula, 1303.
 fascinula, 1303.
 fauilla, 1284.
 fax, 1313.
 femina, 35.
 femorale, 98.
 femisena, 743.
 fenix, 1154.
 fera, 1043.
 ferale, 739.
 fericulum, 1246.
 feriterta, 115.
 fermentum, 1256.
 ferramentum, 735.
 ferrare, 739.
 ferretum, 719, 720.
 fex, 820.
 fiber, 1080.
 fibula, 659, 716.
 ficodula, 1190.
 fiens, 850.
 fide vinculum, 66.
 filia, 27.
 filipendula, 356.
 filius, 26.
 filomena, 1198.
 filschela, 324.
 filschotus, 323.
 filtrum, 576.
 filturnum, 577.
 fiseella, 324.
 fiseella scirpea, 495.
 fiseianus, 1184.
 fixolaris, 121.
 flabellum, 1237.
 flagellum, 991.
 flamiola, 620.
 flamma, 1309.
 flammeolum, 620.
 flasca, 559.
 flobotus, 745.
 fluctosus, 281.
 fluctuosus, 283.
 fluetus, 282.
 flumen, 239.
 fluvius, 230.
 focus, 1280, 1311.
 foenisea, 743.
 fondulo, 303.
 fonea, 218.
 longus, 431.
 fons, 251.
 fonticulus, 252.
 forale, 782.
 foramen, 542.
 forfex, 744.
 foris, 330.
 formagium, 1019.
 formica, 1140.
 formula, 1253.
 fornax, 518.
 formica, 1140.
 fornus, 549.
 forpex, 744.
 fossa, 216.
 fossorium, 335.
 fragmentum, 1277.
 fragum, 872.
 fragus, 871.
 franchicia, 602.
 frater, 31.
 fratria, 602.
 fratria, 602.
 fratruelis, 32.
 fratus, 602.
 fratura, 602.
 fraxinus, 898.
 frenum, 978.
 frisia, 622.
 fructuosus, 841.
 fructus, 840.
 frumentum, 467.
 frustum, 1273.
 frutex, 884.
 fumorium, 517.
 fumorum, 517.
 fumus, 1310.
 funabulus, 278.
 fungus, 431.
 funis, 277.
 fur, 172.
 furale, 782.
 furca, 483.
 furede, 781.
 furgalo, 781.
 furca, 483.
 furor, 190.
 furtex, 884.
 fusia, 622.
 fustonicus, 687.
Galdar, 1290.
 galea, 90.
 galerum, 618.
 gallerium, 618.
 gallina, 1219.
 gallus, 1218.
 gamaraticus, 1221.
 garieta, 490.
 gariofolus, 352.
 garieta, 490.
 gatta, 1063.
 gattus, 1092.
 gausape, 1229.
 gemellus, 45.
 gemma, 634.
 genor, 25.
 generatio, 8.
 geniculare, 113.
 genitrix, 40.

genti, 674.
genuferrum, 113.
genus, 7.
germanus, 31.
gigas, 1046.
gladius, 116.
glandifer, 880.
glandines, 880.
glans, 879.
glarea, 239.
glareosus, 240.
gleba, 212.
gleicum, 511.
glis, 1081.
gliscera, 1227, 1228.
glutus, 1182.
gnanus, 3.
gnaphalium, 375.
gnarus, 3.
gollerium, 107.
gebatum, 570.
graculus, 1194.
granobacca, 353.
gramm, 463.
grammaticus, 1224.
grex, 993.
griecorium, 208.
grifaleo, 1161.
grifo, 1155.
griseus, 685.
grus, 1166.
gryphus, 1155.
gurgulio, 1084.
gurgurio, 1084.
gurgustium, 315.
gygas, 1046.
gyrfaleo, 1161.
Habena, 980.
hamus, 139, 318.
hannu, 318.
hasta, 125.
hastilegium, 126.
helleborus, 372.
herbosa, 1265.
hermelina, 1069.
hermelus, 1068.
heros, 154.
herres, 154.
hinnulus, 1056.
hippus, 936.
hireus, 1009.

hírudo, 1121.
hírudo, 1207.
hocdus, 1010.
homanscio, 2.
homo, 1.
homuncio, 2.
homuncius, 4.
hordeum, 469.
horigantum, 371.
horrenu, 438.
hortulanus, 334.
hortus, 333.
hostium, 332.
humanitas, 6.
humulus, 1056.
humus, 197.
huso, 288.
hydra, 1107.
hydromeli, 817.
hyoseiamus, 382.
hyssopus, 345.
Ibex, 1085.
ignis, 1282.
ilex, 893.
ilomum, 99.
illix, 893.
inauris, 617.
ineola, 52.
inegressus, 189.
ineos, 722.
ineus, 722.
indago, 883.
infans, 54.
instita, 600.
insula, 261.
interstitia, 503.
introitus, 325.
inula, 366.
investigator, 789.
ira, 190.
ireus, 1009.
irista, 600.
irruo, 1121.
irundo, 1207.
Ismaelita, 82.
istulio, 1162.
Janna, 331.
joppa, 146.
jager, 456.
jagerum, 456.
jugum, 765.

(86)

juniperus, 891.
jurgea, 181.
jurgium, 181.
juscianum, 382.
justa, 560.
juveneus, 1001.
juvenis, 56.
Kabis, 220.
kamamila, 351.
karita, 263.
katabieta, 397.
kaverna, 219.
klixos, 511.
Labrusca, 811.
labruscia, 811.
lac, 1014.
lacerta, 1124.
laccinium, 1013.
lacticinium, 1013.
lactinea, 408.
lacuna, 316.
lacus, 258.
lagena, 556.
lama, 778.
lana, 1011.
laneca, 127.
lapathum, 389.
lapioida, 748.
lappa, 390.
lappatus, 389.
latorta, 1124.
latrina, 514.
latro, 169.
lebes, 1292.
lectile, 571.
lectus, 568.
legatus, 158.
legio, 165.
lens, 476.
leopardus, 1047.
leporosus, 787.
lepus, 1064.
liba, 1263.
liber, 923.
licia, 529.
licna, 529.
liga, 711.
lignum, 925.
lignus, 926.
ligo, 336.
ligustrum, 358.

lilium, 426.
limbude, 589.
limbus, 614.
linen, 531.
limpha, 250.
linilius, 614.
linteramen, 585, 643.
linter, 838.
lintamen, 585, 643.
linum, 475.
lirippium, 706.
lis, 180.
litus, 242.
locusta, 1123.
lodex, 575.
lodix, 575.
Lodomeria, 85.
Lodomerio, 85.
longale, 780.
lorica, 104.
lorum, 982.
luboreus, 1122.
Incertum, 101.
lucens, 296.
lucius, 296.
lugostium, 314.
lumbrius, 1122.
lumbus, 297.
lunata, 1118.
lupidium, 706.
lunula, 625.
lupa, 433.
lupatum, 129.
lupo, 975.
lupus, 975, 1063.
lurosus, 1099.
lutana, 1118.
lutum, 211.
lympha, 250.
lyseitus, 795.
Macer, 1307.
maceria, 810.
machina, 192.
machyna, 192.
macies, 1308.
maculatus, 959.
magularis, 420.
maguder, 420.
maleus, 723.
malipulus, 442.
malleus, 723.

(87)

manedula, 1189.
manerics, 697.
manerula, 301.
mango, 1036.
manipulus, 442.
manobrium, 386.
mantellum, 702.
manubrium, 386.
manumissio, 160.
manutergium, 1231.
mappa, 1230.
marciama, 916.
mardelina, 1073.
mare, 243.
marinus, 244.
Marisus, 247.
maritus, 36.
marnillus, 959.
marrubium, 394.
martelina, 1073.
martur, 1072.
marturina, 1073.
Mariusus, 247.
marvorium, 394.
massa, 759.
mataxa, 623.
mataxium, 623.
matena, 810.
mater, 29.
materies, 697.
matertera, 21.
matrix, 910.
matrona, 22.
matrozymum, 587.
matta, 579.
mayornum, 619.
meatus, 222.
medialanna, 260.
mediana, 260.
medo, 823.
melitum, 816.
mellitum, 816.
menia, 502.
mensa, 1226.
mensale, 1228.
monta, 367.
merasinum, 862.
merasinus, 861.
merenda, 1248.
mergus, 1177.
merlangus, 301.

merula, 1192.
messis, 461.
metallum, 730.
metreta, 488.
mica, 1276.
miles, 86.
milio, 1129.
militia, 87.
milium, 472.
millefolium, 388.
milles, 86.
milus, 1199.
milvus, 1199.
misille, 135.
missile, 135.
missus, 158.
mitra, 608, 611.
modius, 489.
monia, 502.
mola, 724.
molemonium, 381.
molosus, 790.
molosus, 790.
monedula, 1189.
monile, 615.
monimondrum, 381.
moos, 203.
monticulus, 204.
moratus, 690.
mordor, 1072.
Morusus, 247.
moritus, 690.
morum, 870.
morus, 869.
muero, 117.
mulctrale, 1024.
mulier, 34.
mulio, 1038.
mulsem, 1015.
mulsum, 1015.
mulus, 969.
muriceps, 1195.
murilegus, 1095.
murus, 498.
mus, 1094.
musca, 1136.
musentum, 361.
muscido, 1278.
muscidus, 1279.
muscipula, 1096.
mustela, 1090.

mustum, 818.
 mutó, 1006.
 matrella, 608.
 matrum, 608.
Nams, 3.
 nasturtium, 424.
 nanioula, 268.
 navigator, 272.
 natis, 267.
 nauta, 271.
 navicularis, 270.
 nectar, 815.
 nefrendus, 1034.
 negligium, 604.
 nemus, 882.
 nensiculus, 1034.
 nepos, 29.
 neptis, 30.
 nepus, 29.
 nidus, 1217.
 niger, 951.
 nimbus, 613.
 nisus, 1158.
 noeticorax, 1213.
 noctua, 1212.
 nola, 1159.
 novacula, 124.
 novellum, 184.
 novellus, 400.
 noverca, 39.
 nugigerulus, 1225.
 nuncius, 157.
 nupeie, 64.
 nuptia, 64.
 nutritrix, 41.
 nux, 863.
 nuxcellum, 864.
 nycticorax, 1213.
 nys, 1186.
Obsenium, 1242.
 obses, 167.
 obsogmogarus, 1272.
 obsonium, 1242.
 obstetrix, 46.
 obstitrix, 46.
 ocrea, 647.
 odoriferarius, 793.
 odorifetus, 794.
 ofa, 1275.
 oleaster, 875.
 oleaster, 875.

olla, 1296.
 olor, 1169, 1181.
 olus, 415.
 onager, 967, 1054.
 opilio, 1041.
 orceolus, 1316.
 oreus, 1315.
 ordeum, 469.
 oreferum, 1128.
 orefrontum, 1128.
 origanum, 371.
 ornix, 1180.
 ornus, 895.
 orreum, 438.
 ortulanus, 334.
 ortus, 333.
 ostium, 332.
 otis, 1165.
 otile, 1025.
 ovis, 1003.
 oxinilegus, 1095.
Pabulum, 471.
 paburus, 403.
 pala, 484.
 palatium, 500.
 palca, 443.
 palefridus, 948.
 palium, 700.
 paliurus, 403.
 pallium, 700.
 palmes, 804.
 paludosus, 257.
 palumbus, 1173.
 palus, 256, 337.
 pampinea, 805.
 pampinus, 805.
 panicum, 377.
 panis, 1250.
 pannus, 609.
 panthera, 1042.
 panthera, 1042, 1051.
 papaver, 480.
 papaverosa, 1266.
 papilio, 591.
 papolenta, 1267.
 papulum, 471.
 paralimphus, 70.
 paramelium, 191.
 paranympbus, 70.
 parcha, 299.
 parma, 140.

(88)

pilionum, 610.
 pineorna, 547.
 pinguedo, 1305.
 pinguis, 1304.
 pinus, 932.
 piper, 339.
 pipertorium, 340.
 pí, 1283.
 pirata, 176.
 piretrum, 343.
 pirus, 779.
 pirula, 362.
 pirum, 846.
 pirusus, 853.
 piras, 845.
 piscator, 309.
 pisciculus, 287.
 piscina, 285.
 piscis, 286.
 pissu, 478.
 pisceina, 285.
 pisum, 478.
 píx, 933.
 placenta, 1261.
 plaga, 311.
 placentia, 1261.
 planetum, 755.
 planitans, 901.
 plantago, 365.
 platanus, 901.
 plantellum, 763.
 planstrum, 762.
 plepsydra, 558.
 plumbum, 727.
 plumes, 1223.
 pluvinar, 582.
 pluvinarium, 583.
 poderis, 645.
 podas, 645.
 polenta, 1267.
 polimelicus, 681.
 polimica, 596.
 polipodia, 380.
 pollegium, 370.
 Polonia, 78.
 Polonus, 77.
 polymita, 596.
 polypodium, 380.
 pomarium, 842.
 pomerium, 842.
 pomum, 844.

pomus, 843.
 pons, 227.
 popisna, 1306.
 poppysna, 1306.
 populus, 905.
 porcellus, 1031.
 porcus, 1030.
 porrum, 411.
 porta, 329.
 portus, 241.
 postema, 984.
 postilena, 984.
 potus, 821.
 prebulum, 727.
 praedium, 886.
 praelo, 170.
 praedarum, 886.
 praepedium, 649.
 praesepe, 525.
 praetorium, 506.
 prandium, 1240.
 praxilla, 826.
 precella, 1258.
 primipilus, 151.
 privignus, 37.
 proca, 73.
 procus, 72.
 praelim, 191.
 profunda, 235.
 promiscela, 1089.
 promulgatio, 159.
 promulgator, 159.
 promustela, 1089.
 prora, 265.
 prosena, 516.
 prosenta, 516.
 proserpinaca, 377.
 proseuca, 516.
 pruna, 1286.
 prunum, 854.
 prunus, 853.
 puella, 28.
 puer, 55.
 pugil, 187.
 pugna, 110, 177.
 pugnis, 110.
 pugnillus, 111.
 pulegium, 370, 377.
 pulex, 1142.
 pulvis, 213.
 pullus, 1220.

(89)

pulvinar, 582.
 pulvinarium, 583.
 pulvis, 213.
 puppis, 266.
 purpur, 670.
 purpura, 670.
 pus, 196.
 puteus, 231.
 πῦρ, 1283.
 pyrates, 176.
 pyrethrum, 343.
 pyrola, 362.
Quadrans, 1274.
 quadriga, 764.
 quereus, 894.
 quintus, 1067.
 quiris, 155.
 quiscula, 1201.
 quoequanens, 62.
Racemus, 806.
 rachenus, 806.
 radix, 419.
 Rama, 85.
 rame, 85, 725.
 rana, 1108.
 rancor, 190.
 rapa, 421.
 raphanus, 423.
 raphidanus, 414, 423.
 rappa, 421.
 rappula, 422.
 raptor, 171.
 rastrum, 482.
 rarus, 936.
 ratis, 264.
 reclinatorium, 567.
 reda, 772.
 remigatio, 276.
 remigator, 276.
 romus, 274.
 roela, 909.
 repagulum, 526.
 repapulium, 526.
 restrum, 1222.
 resulfator, 947.
 rete, 310.
 rethe, 310.
 reticulus, 312.
 retilinator, 947.
 rima, 543, 725.
 ritimentum, 374.

riuius, 254.
 rixa, 178.
 rodibulum, 979.
 roneinus, 958.
 rosa, 425.
 rostrum, 1222.
 rota, 776.
 rubetum, 931.
 rubetus, 931.
 rubeus, 957.
 rubicoloris, 693.
 rubinus, 638.
 rubus, 873.
 rudens, 279.
 ruficoloris, 692.
 rufus, 955.
 ruphicoloris, 692.
 rus, 199.
 rustica, 671.
 rustura, 671.
 ruta, 718, 349.
 rutha, 349.
 Sabellina, 1071.
 sabellus, 1070.
 sagma, 313.
 sagitta, 134.
 sagittarius, 940.
 sal, 341.
 salinca, 481.
 salterium, 342.
 saltum, 885.
 saltus, 885.
 saluia, 350.
 salutus, 459.
 sambucus, 911.
 sanguisuga, 1120.
 sapho, 486.
 sapphirus, 637.
 Sciacenus, 81.
 sauculum, 756.
 sardina, 652.
 sarpileum, 369.
 satago, 1295.
 satellites, 173.
 sator, 458.
 scabellum, 1236.
 scaltrum, 578.
 scamma, 319.
 scamnum, 1235.
 saphium, 486.

scaphon, 728.
 scaptrum, 738.
 scapulare, 112.
 scurabeus, 305.
 scurlatus, 637.
 scutobra, 253.
 scatedra, 253.
 schabellus, 1070.
 schaphirus, 637.
 schartago, 1295.
 schisma, 183.
 sciaphio, 1149.
 sciniphes, 1137.
 scisma, 183.
 sciullatus, 969.
 scirus, 1074.
 scopie, 485.
 scopha, 485.
 scorpius, 1149.
 serialere, 783.
 serobs, 220.
 seropha, 1033.
 seultum, 142.
 sentela, 1298.
 sentella, 1298.
 sentica, 992.
 sentulatus, 969.
 sentum, 142.
 scyplus, 564, 828.
 secale, 468.
 secatus, 375.
 securicula, 750.
 securis, 749.
 sedile, 1234.
 sedis, 1233.
 seges, 461.
 sella, 971.
 sellicappa, 985.
 sellipar, 987.
 sellipara, 987.
 semen, 462.
 semihomo, 5.
 seminator, 466.
 senectus, 59.
 senex, 58.
 sepes, 338.
 sepis, 338.
 seraculum, 1012.
 sericum, 1016.
 serpata, 630.
 serpens, 1105.

(90)

serpyllum, 369, 377.
 sertum, 629.
 serum, 1016.
 seta, 660.
 seta, 114.
 sicarius, 122.
 siccomus, 122.
 sicomorus, 868.
 siculia, 80.
 siculus, 79.
 sigala, 468.
 sigila, 468.
 sigilum, 468.
 sigillus, 468.
 silens, 788.
 siler, 368.
 silio, 405.
 silluris, 333.
 silurus, 303.
 silus, 788.
 silva, 881.
 silvester, 839.
 simarius, 940.
 simia, 1088.
 simpulum, 832.
 simula, 1257.
 sindo, 695.
 sindon, 695.
 sinum, 1023.
 Sixilia, 80.
 sobam, 512.
 soecular, 651.
 soecus, 656.
 soeer, 48.
 soerus, 19.
 sodactus, 899.
 solanum, 354.
 solatrum, 354, 376.
 solea, 667.
 solem, 667.
 solinca, 481.
 solsequium, 357.
 solum, 198.
 sonipes, 915.
 Sorachems, 81.
 sorax, 1097.
 sorbellum, 857.
 sorbellus, 858.
 sorbilo, 1391.
 sorex, 1097.
 soror, 23.

sororius, 24.
 sotular, 651.
 spado, 943.
 spadus, 943.
 spalta, 119.
 spatha, 119.
 spatulosus, 598.
 specus, 217.
 spica, 444.
 spina, 717, 919.
 spinter, 616.
 spirio, 1074.
 spiriolina, 1075.
 spiro, 1074.
 spollator, 175.
 sponsa, 68.
 sponsus, 67.
 sporta, 549.
 spuma, 284.
 squama, 319.
 stabulum, 524, 1026.
 stagnum, 255, 728.
 stamma, 319.
 stannum, 728.
 stantilates, 173.
 statua, 539.
 statura, 377.
 stibia, 113.
 stips, 533, 928.
 stipula, 447.
 stoechas, 375.
 storea, 580.
 storium, 580.
 stramen, 446.
 stratilates, 173.
 strepa, 977.
 strigilis, 989.
 stuba, 515.
 stuccime, 1211.
 sturio, 291.
 sturnus, 1191.
 stutime, 1211.
 suballus, 954.
 subaracio, 65.
 subarratio, 65.
 subbiemus, 384.
 subbellum, 137.
 subcinericium, 1259.
 sober, 924.
 subiemus, 384.
 subjecta, 632.

subliga, 712, 986.
 sublimen, 532.
 subniger, 952.
 subsellium, 972.
 subpellicium, 644.
 subsolium, 650.
 subtegmen, 385.
 subtelum, 137.
 subuleus, 1028.
 succens, 656.
 sudaria, 105.
 sudia, 105.
 suebius, 1032.
 suellus, 1032.
 sulfus, 1158.
 suleus, 459.
 summarius, 940.
 supellectile, 572.
 superlex, 573.
 suppellex, 573.
 surbilo, 1301.
 sureulus, 887.
 sortulus, 756.
 sus, 1029, 1062.
 sycomorius, 868.
 symca, 1086.
 symphonum, 832.
 syrculus, 887.
 syringa, 897.
 Talpa, 1091.
 tamarix, 910.
 tanaectum, 379.
 tapote, 574.
 tarmus, 1134.
 taurus, 997.
 taxus, 918, 1086.
 tectum, 544.
 tectura, 545.
 tellum, 136.
 telum, 136.
 temptator, 163.
 tenaculum, 534.
 tentorium, 592.
 terebellum, 752.
 terebrum, 753.
 teredo, 1133.
 tegnilium, 473.
 ternius, 949.
 terra, 195.
 torta, 115.
 testa, 1297.

testudo, 1109.
 tenatum, 988.
 thaurus, 997.
 theres, 128.
 thorale, 644.
 tiara, 612.
 tibia, 113.
 Tibiscus, 246.
 Ticia, 246.
 tigillum, 538.
 tignus, 1168.
 tigris, 1052.
 tilia, 906.
 timdata, 599.
 timidula, 1203.
 timorphus, 830.
 τῆροσφς, 830.
 tina, 553.
 tinea, 293.
 tineta, 293.
 tindatus, 696.
 tinca, 1132.
 tintinabulus, 387.
 tiriolo, 1133.
 Tisia, 246.
 titipus, 391.
 toga, 147.
 tolimpertica, 540.
 torax, 95.
 torcoral, 814.
 toreular, 814.
 torcum, 666.
 torques, 627.
 torrens, 281.
 torta, 1251.
 trabio, 1139.
 trabs, 535.
 tractas, 522.
 trancautor, 946.
 trapa, 359.
 traplatus, 962.
 traps, 535.
 trebelles, 784.
 trebulus, 920.
 trega, 136.
 trebellum, 752.
 tremula, 904.
 trenus, 771.
 trenga, 156.
 tribulum, 494.
 tribulus, 355, 387, 920.

(91)

triennis, 949.	varius, 961.	virgulatus, 678.
tristeca, 1239.	veetis, 527.	virgultum, 990.
troncus, 927.	vector, 769.	virideus, 676.
tropes, 1291.	vegeticulum, 555.	viridis, 676.
trudela, 1191.	vegetitum, 555.	virus, 1112.
truncus, 927.	vehiculum, 767.	viscarium, 1116.
tratta, 300.	vehiculum, 767.	vitis, 802.
tuber, 436.	velter, 791.	vitriens, 38.
talumpertica, 540.	veltrahus, 791.	vitrum, 565.
tunella, 554.	veltria, 791.	vitta, 607.
tunica, 699.	volum, 269, 276, 628, 639.	vitulus, 1002.
tura, 300.	venabulum, 799.	vivarium, 317.
turaldus, 1018.	venaenum, 799.	vivartum, 317.
turdus, 1193.	venator, 798.	vlmus, 889.
turper, 796.	venenosus, 1114.	vltor, 1148.
turris, 499.	venenum, 1113.	vina, 429.
turtur, 1174.	verbena, 401.	vmbis, 143.
tygillus, 538.	vereda, 773.	vulpis, 1065.
tygris, 1052.	veredum, 963.	vomer, 454.
Ulmus, 889.	vermiculus, 1102.	vomis, 454.
ulva, 429.	vermis, 1101.	vorago, 234.
umbo, 143.	vertragus, 791.	vna, 551.
unicula, 228.	veru, 1287.	vrsa, 1060.
unda, 225.	vervex, 1007.	vrsus, 1059.
undosus, 226.	vespa, 1147.	vrtica, 398.
unicornis, 1048.	vespertilio, 1210.	vso, 288.
upupa, 1209.	vespis, 1147.	vmicula, 228.
urecolus, 1316.	vestmentum, 595.	vnda, 225.
urens, 1315.	vestis, 594.	vndosus, 226.
urna, 551.	vexillifer, 150.	vnicornis, 1048.
ursa, 1060.	vexillum, 149.	vulpes, 1065.
ursus, 1059.	viator, 327.	vulpina, 1066.
urtica, 398.	victa, 607.	vultur, 1164.
uterinus, 44.	vimen, 888.	Ydromel, 817.
uva, 803.	vinulum, 536.	ydrus, 1107.
Vacca, 998.	vindemia, 809.	yeppa, 146.
vaccinium, 917.	vindemiator, 812.	ylex, 1085.
vaccinum, 917.	vindomium, 809.	ylionum, 99.
vadum, 236.	vinea, 800.	ypus, 936.
vallicula, 210.	vinitor, 801.	ysopus, 345.
valliculus, 210.	vinum, 819.	Wlpina, 1065.
vallis, 209.	viola, 427.	witor, 1164.
vallum, 223.	vipa, 1271.	wua, 803.
vallus, 504.	vipera, 1125.	Zingiber, 347.
variolina, 1077.	vir, 57.	
variolus, 1076.	virga, 929.	

onber onber onber onber
Indus Dno Romanaco Enacis ho-
 onber onber onber onber
miulus semihomo humanus ho-
 onber onber onber onber
mus gnao cognaco gnao teus dno atamus
 onber onber onber onber
ma atamus De patulus gsubans sacer p-
 onber onber onber onber
scus nio macia macia foror fororius Gener
 onber onber onber onber
filius filia puella analla nepus neptis frab
 onber onber onber onber
fenelis Germana mulier femia marcius pmpol
 onber onber onber onber
vioto nuerca gnao nuxi diluxi dantulus vbn
 onber onber onber onber
semellus obfite vedigous fascia conabulus
 onber onber onber onber
tona optianus mola acola infans puer ju-
 onber onber onber onber
uens du fenex fenexo cans betcepico quo
 onber onber onber onber
emcus ad olofcus Dupae te araco fide vna
 onber onber onber onber
sponfo sponfo epitalam palmibus rchis
 onber onber onber onber
dino pocus vna dos firmens ermenia do-
 onber onber onber onber
louis poloma ficulus Suptia forachenus p-
 onber onber onber onber
isnaclia thomica ethyepca ethyepca ka-
 onber onber onber onber
me sine lobmanu. Nomia militum

M

mitas | mitz | seg | feguer | fegne | ufelew | gadu | pichog

Illes milina amna armiger gaska ciffis
falap | oz ycey | zimer | samel | dem

steremus coma castra corax pedicorax
ord | uaz | hof | meo | dem | falap | celebus

pedica femor dile ylonus culpit lucercum
fulis | hol | panore | idem | pobon | hof | dem | galter

tonus kiboe lonca sudis celibus Gollerus
fulis | hof | falap | bucu | pnd | mure | dem | uelieu

Racholus cubitus pugna pugnellus scapula
uol | zar | uas | de | hof | dem | dem | uelieu

re sabia siachyro obola tra ferretta gladius
dem | hof | obola | zef | hof | hof | hof | hof

microensis pelca spalta supens fixolaris
ebauca | math | fat | affent | math | ebauca | cel | fulda

ficarius claus Nouata basta bastalegus lan
dem | hof | hof | hof | hof | hof | hof

ca oberes lupatus farctra armos arcus
yol | uel | uel | hof | uel | uel | hof

amentus sagitta misille cellus stobellus ciffis
hory | uel | dem | hof | hof | hof | hof

Damus yma dypens saulcus ymbe balistra
hory | dem | hof | hof | hof | hof

Bambusius yepa toga carbalsius vexillum
hory | hof | hof | hof | hof | hof

vexillifer ymipulus exercit exercinialis her
dem | hof | hof | hof | hof | hof

res quins Treaga nuicus lenatz missus pro
hory | hof | hof | hof | hof | hof

mulgaco manumissio exprolatr Laterna
dem | hof | hof | hof | hof | hof

tempetator acies legio cepis obfes emulus
hory | dem | hof | hof | hof | hof

latro yso raptor fux stacalantes ambigee

feced
omifca
dem
ultra

hory | uel | uel | uel | uel | uel | uel

uatae pyrates pugna rya certantio ho yre
hory | hof | hof | hof | hof | hof

acemo stasna nouellus dimicaco arca pu
hory | hof | hof | hof | hof | hof

al coresso mgressus rancor na furor yme
hory | hof | hof | hof | hof | hof

maadyna tentator Nomia traza letie
hory | hof | hof | hof | hof | hof

tra pus humy solium rus campus
hory | hof | hof | hof | hof | hof

traeus agellus ayons montidus cacum
hory | hof | hof | hof | hof | hof

collis colluibus guconus vallis vallidus lucus
hory | hof | hof | hof | hof | hof

gleba pullus cessis ante fossa specus fouea
hory | hof | hof | hof | hof | hof

haucerna babis alneus azeatus vallus canna
hory | hof | hof | hof | hof | hof

Nomia aquax y Namus y
hory | hof | hof | hof | hof | hof

da undoso pons ymida aqua fluius
hory | hof | hof | hof | hof | hof

puicus Cistna dibissus borago yfunda
hory | hof | hof | hof | hof | hof

badus arena laenosus glarea glosus portus
hory | hof | hof | hof | hof | hof

haus azeate marmy danobius ticia azorifus
hory | hof | hof | hof | hof | hof

draga flumy limpha fons fontidus scateca
hory | hof | hof | hof | hof | hof

ruulus stagnus palus paludoso latus amio
hory | hof | hof | hof | hof | hof

azehalamia insula traha karuta ratis yrona

his hays hays his hays vitula Jonob

pyrus - flaus nauia velum nauitularis nauia
uis mocha duczo cuez vitula

Nauigatoz anchora remus remigatoz velum
becclos vitula beccel aletis fegz aruz

fimis firmabulus ruzens ruztempna torens
hab habos ruzocet

Nomina piscium
Balastony bal bis hal viza

Assena pisca piscatus vso Barbota delphi
fucos eob gal dem pasat vazy

Sazio Joruba Dimcha pasardus capioz
enava becheze dem salcau piscanyz menob gal

lucens lumbus cibus parba ruz manerula
dem gal dem dem balmpal baraz hult

pecinus fondulo fillimis Balino karabeus dm
gal rad ruzozau halaz halo dem bis hal

gila canter canteratoz piscatoz reche plaga rethie
verpe subsem bis dem vuz dem nupa horoz

ragena lugostm Augustm latima vuaruz hano
baralchou gal abpouhou bal halas techal beccenus

hona brancus exantora octus cecozus fessozus
zohior gal

Nomina cibarium Scit
bar menob bi menob ve pro hazzou bapru apozou

Nosibus exitus viatoz discensuz porca fons
bech fete nilon arizon arizon bech bech affou capa

Siforis iama hostuz ortus ozulans fossoruz ligz
balou foun bous hostherou fou fou becev carbon

Palus sepio pipet pipetuz sal salceruz puetuz
peosol ysip papolan gendes fa houz

Deffoluz yfopus cocus inidicus cuntemonanz
ruitha salua felt phou dem bap phru

Rutha salua kamamila garifolus granobata

fol monyore baidanz maba beles boyoni bis boyocia

Soluz tubulus philipidula solquz luffez draga agmoia
beccenbo puidu puidu dem dem veyfu

missatus vitula amarustha camustha plantago
mucha fu nanta dem balic fu dem balic fu hor fu

omula azenta filer satpuleum polleguz hongamus
beccen fu beccen fu for dem gtopar mochar ombel

lebeuz absintuz ruzmenuz secatoz solatuz statuz
dem ombel ruzabich sumer maza bech

na holombica scantena polipodia azonlimodrum
balou eb dem maza vuz foz madau dem zombel

Iustianuz ruzimomuz sbiemz sbecomez manobru
fatu rum apou bibeget legez leu peze

ayllefoluz lampatoz lappa citipus comaclebrum azar
be labala lpa dem abam fedy boya ebe

uoz bleca blecomuz ataplex vitica edulum Talca
fauz papara fu amareguz gopoz fu mada fu baflo-fu

brguas verbena cartago pabuz calamedia Silio
beccen fante bec fagna foz fagna puz maza fagna

Litua atasis latuca cepe diluz porem ascola a
vech fagna vech rapuz foz capuz hie guez houe pber

Bula raphulans olus caulis pepo cuamer radix
coza repa dem repa regez tonu vza

azaguder rappa rappula raphulans astucuz Rosa
aluz viola vuz fuz gongoloz fuz gombi

uluz viola grondo vlua alga patartha fonguz
dem gonda fenezget caplon ruzpedu talou

Bispulus iupa baleata burto thuber cremuz greuz
beccen fang bece bene palia ed fel

treum artuz apociaz malipulus palea epita
d fuz salua beuch fangou beczangou dem

frusta stramen stupula aquala excolatoz arator
bech dem bech chuz huz comed vas choroz laud

arator bicus anchabulus vomer ut vomis cultz
bech felt carlow magpou baraza rogaz veches magz fmagz

Iuger ager sator salutz nouellus seges semen gnu

Arthobry ruzoz

arugis magnificus dicitur

messis gratia seminata frumentum figully arborum
arugis gratia seminata frumentum figully arborum

maenitrapulus oribus emiluz amapuz linnu leno
maenitrapulus oribus emiluz amapuz linnu leno

trixipissa faba papaver soluta raskuz fuba pa
trixipissa faba papaver soluta raskuz fuba pa

la storka sapho canteruz metreta modius Garie
la storka sapho canteruz metreta modius Garie

ta tubulus exta extabulus ebulus piffella Sipea
ta tubulus exta extabulus ebulus piffella Sipea

Secundum nomina mansionum et
Secundum nomina mansionum et

Dua castus mung trinus palacuz nula
Dua castus mung trinus palacuz nula

asema motiga vallus domo pcoruz dipo
asema motiga vallus domo pcoruz dipo

checa delaruz camenaga camuz ulicuz solam f
checa delaruz camenaga camuz ulicuz solam f

lanta lacina stuba asfena fumozuz fornax for
lanta lacina stuba asfena fumozuz fornax for

mus Alibano ofatoruz tracas cana stabulum f
mus Alibano ofatoruz tracas cana stabulum f

Espe repapulus vertis a pes licma cardo lime
Espe repapulus vertis a pes licma cardo lime

blumen staps tenastu aaps vinctu clavis cygal
blumen staps tenastu aaps vinctu clavis cygal

lus stacua tulipera angulus forame runa tectus
lus stacua tulipera angulus forame runa tectus

tecura clauger pincerna thophing sporta pila
tecura clauger pincerna thophing sporta pila

Donna dolens tina tunella delectatus lagena f
Donna dolens tina tunella delectatus lagena f

Sacile plebsidera flata iusta agusterus peata
Sacile plebsidera flata iusta agusterus peata

fidus pabur vniuersi tunc benedix

ius asicus chypus vitus cuppa redinatorum
ius asicus chypus vitus cuppa redinatorum

Secundum nomina vestium et ornam
Secundum nomina vestium et ornam

Latus cubile gratatus lectale supellectile f
Latus cubile gratatus lectale supellectile f

Suxlex capete lobey filatus filatus scal
Suxlex capete lobey filatus filatus scal

tus mantistoruz toroma pluuinae pluuinat
tus mantistoruz toroma pluuinae pluuinat

tenule linciamē asino matozymus carpolos f
tenule linciamē asino matozymus carpolos f

limbude canapea papilio tentoruz hypolis ves
limbude canapea papilio tentoruz hypolis ves

is vestimentuz volumina katabicta spatulosus f
is vestimentuz volumina katabicta spatulosus f

timdata iusta lunale frata armilla negligia f
timdata iusta lunale frata armilla negligia f

salamecra fascica vicia nubius ducapea vi
salamecra fascica vicia nubius ducapea vi

lionuz azitra cara nubius limulus azoule
lionuz azitra cara nubius limulus azoule

Sanno iarius galleruz maudinus flammula duf
Sanno iarius galleruz maudinus flammula duf

nale fusia aracturum aracturum limula pialde
nale fusia aracturum aracturum limula pialde

Torques velum sercus serpata durifilia sbicta
Torques velum sercus serpata durifilia sbicta

Timulla gema Berulus pma scaphus rubius f
Timulla gema Berulus pma scaphus rubius f

Pemcasana apthidum thozale culcā linciam
Pemcasana apthidum thozale culcā linciam

sub pellicuz podus saltcus citra albica ipeduz
sub pellicuz podus saltcus citra albica ipeduz

zelen fawelkor zelowmege wafzelen zelowzedem

grestum vimbemuz natena labrustia vimbemata
zelen mas zabiso myslans pusanis zomege musp

zibimus corcoral nectax melitau voboy homel musp
bee soprew venoret fer mif se zulas

cus vimus fex potus cerusia meso Brassium
vlans idem veretis yubar idem

Brassium papilla braxillius chypsus pecarius
forbols idem sabchal medonem naja pag

Timorpus ciatus symbonuz pelius Braun
chezew idem phem pahar valu malatgar

Tantanus potia crater linter siluest' r of vofz

Scantia nomia fructum

S*icuti fructuosz pomereus pomus*
alma beanal fa reuul barisfe barisfe gradolte
unus pedis prius psig psiaz dolerus
fa bisalma fida fa fida mondeli fa

ficus cotanuz cotanuz prunus primus amia
mondola beboris beboris fa beboris

Julis amigdulus sorbellus sorbellus Aterasia
kerofine mes fa mes ois ois fa

Aterasia azerasia metasia muremyrellam
monies fa moniero nassowm fa zebaya fa

Quellans auellanus espulus sicomorus aze
zeper eper fa eper bohar idem

rus morum fragus fragus rub' i Junius
olay fa beitel fa beacen zelnu mor magre fa

olcafter amia canuz acateca glans glar. imes

Scantia nomia lignorum

S*ilua nemz in dago furcex saltum p*

zelen fawelkor zelowmege wafzelen zelowzedem

zuz fructulus vimes vling abies yumpus fa
zelen fa be fa zelen fa idem zozofa fa zozofa fa

gus iller quercus ornus alnis eginus fraxus
zelen fa idem zozofa fa zozofa fa zozofa fa

colatus dicit plantanus cornus conium tremula
zelen fa zelen fa zelen fa zelen fa zelen fa

Populus alba ceculus alnis rola matia sambucus
zelen fa zelen fa zelen fa zelen fa zelen fa

Carassius cedrus cyperus abutus ararana
zelen fa zelen fa zelen fa zelen fa zelen fa

Prunus carys foma ceculus rubor cortex liber
zelen fa zelen fa zelen fa zelen fa zelen fa

Suber lignus lignus troncus faps unga vnyul
zelen fa zelen fa zelen fa zelen fa zelen fa

rus rubens pinus pyx Diste puer Jun tyus

Scantia nomia equorum

E*quus equa pyx is equatus equa emissarius*
zelen fa zelen fa zelen fa zelen fa zelen fa

Simianus Brometanus dextanus spado
zelen fa zelen fa zelen fa zelen fa zelen fa

Tenuis Siemus niger fonger dibus subalbus
zelen fa zelen fa zelen fa zelen fa zelen fa

Rufus rufus rubens Bromisus marmillus scud
zelen fa zelen fa zelen fa zelen fa zelen fa

latus varus traplay peres aiferes eques as
zelen fa zelen fa zelen fa zelen fa zelen fa

ling onager agazon mulus camella sella
zelen fa zelen fa zelen fa zelen fa zelen fa

fellus acaty andia lupo ascensonus stropa
zelen fa zelen fa zelen fa zelen fa zelen fa

fionu rohibulus abena canis lox antena

zelen fa zelen fa zelen fa zelen fa zelen fa

Scapulo ^{scorpio} ^{bis forci} ^{domisil} ^{aydenleub} ^{dar}
Secuntur nomina ^{scorpio} ^{bis forci} ^{domisil} ^{aydenleub} ^{dar}

A

^{maior} ^{menor} ^{farina} ^{egritudo} ^{grupp} ^{folium}
^{cu} ^{causa} ^{hanc} ^{hanc} ^{concomit}
Lris ^{maior} ^{menor} ^{farina} ^{egritudo} ^{grupp} ^{folium} ^{cu} ^{causa} ^{hanc} ^{hanc} ^{concomit}

^{causa} ^{hanc} ^{hanc} ^{concomit} ^{causa} ^{hanc} ^{hanc} ^{concomit}

lie aquila ^{idem} ^{spina} ^{chertica} ^{causis} ^{vol} ^{calibus} ^{gordice}

olet pavo ^{fu} ^{rege} ^{fructu} ^{causa} ^{pellam} ^{ad} ^{lud}

na aneta ^{idem} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa}

olet glutus ^{fructu} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa}

na murebula ^{idem} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa}

naus gratulo ^{idem} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa}

filomena ^{fructu} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa}

ula alaunda ^{problanca} ^{demerrey} ^{idem} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa}

o papa ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa}

ulo passer ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa}

pena ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa}

Secuntur nomina qui ptinent
ad mensam cu suis ceteris

M

ensa ^{idem} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa}

amutergiu ^{idem} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa}

md scabellus ^{idem} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa}

eractm ^{idem} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa}

ferculus ^{idem} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa}

lus formula ^{idem} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa}

ella ^{idem} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa}

libibutella ^{idem} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa}

na ^{idem} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa}

na ^{idem} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa}

na ^{idem} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa}

na ^{idem} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa}

na ^{idem} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa}

na ^{idem} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa}

na ^{idem} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa}

na ^{idem} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa} ^{causa}

Boisfort

orecolus galea casis cona cista pectoris cultus
Explicat nominalis manus Georgii De rano dia
to Solauonpe: etiam nescit scribere nullus p uoat
esse laborem tres digiti p bunt totus corpus
laborat etiam te funere tribus lignis affoat

A POGÁNY ARABOK KÖLTÉSZETÉNEK HAGYOMÁNYA.

SZÉKFOGLALÓ ÉRTEKEZÉS.

GOLDZIHER IGNÁCZ

R. TAGTÓL.

BUDAPEST.

1893.